

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

- ▼ Welk leger
- ▽ V.S.-verkiezingen
- Israël
- Ontwikkelings-samenwerking
- Mexico
- Turkije
- Cyprus
- Verkiezingen
- Rusland - Lebed
- Noord-Ierland
- Bob Claessens
- V.S.-dictaten
- Filipijnen
- Interview Coolsaet
- Kernwapens
- Maatschappelijke kritiek
- Extreem-rechts
- Frankrijk
- Kinderarbeid
- Opvoeden tot vrede
- Terugblik
- Hiroshima

verschijnt tweemaandelijks
39de jaargang - nr. 321 - september-oktober 1996
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

Publiciteit

De Wereldbank heeft bekend gemaakt dat zij aan de 80 armste landen een lening zal toestaan van 660 miljard fr., gespreid over drie jaar.

Een hongerende mensheid zal op drie jaar tijd recht hebben op minder geld dan wat in 1995 in Frankrijk, in één jaar, aan publiciteit wordt uitgegeven.

De werkloosheid neemt toe, het verbruik daalt maar de uitgaven voor publiciteit stegen met 4,5 % tot meer dan 882 miljard fr. in 1995. Dit is, verhoudingsgewijze, ook voor België het geval. Zo werd tussen januari en eind juni 1996 in ons land voor 23,68 miljard fr. aan reclame besteed waarvan 35,2 % aan T.V.-advertenties.

Wie betaalt deze rekening die zelfs hoger ligt dan de budgetten van sommige Europese landen? De publicitaire uitgaven, die volledig ingekapseld worden in de prijs van de waren, komen op rekening van de verbruiker.

Voor het genoeg en het privilege van te verbruiken, betaalt de doorsneeburger meer dan 10.000 fr. per jaar. En ieder betaalt, de kinderen en de bejaarden inbegrepen.

Alles verloopt alsof naast de staat - in theorie onder democratische controle - een andere staat, "een staat in de staat", bestaat die door niemand gecontroleerd wordt.

De Franse staat ontvangt bijvoorbeeld 882 miljard aan indirecte belastingen die besteed worden aan diensten voor de burger: gezondheid, de post en openbaar transport.

Maar de publicitaire staat? Men kan zich inbeelden wat met de reclamebudgetten zou kunnen verwezenlijkt worden. Een fundamenteel aanpak van de werkloosheid en een substantiële hulp aan de derde wereld bijvoorbeeld.

Het staat vast dat we hier geconfronteerd worden met een wildgroei waarop de overheid geen enkele pak heeft.

Waar het niet wenselijk in die sector de miljarden te zoeken waar de verschillende Europese regeringen naar zoeken?

A.D.S.

Een vijfde van de wereldbevolking moet leven met een inkomen van minder dan 1 dollar per dag.

INHOUD

EDITORIAAL	Welk leger	3
UITKIJK	Ondraaglijke lichtheid	4
ISRAËL	Na de verkiezingen in Israël	5
NOORD-ZUID	Ontwikkelingssamenwerking in opspraak	6
LATIJS-AMERIKA	Vuile oorlog in het democratische Mexico	9
NABIJE OOSTEN	Turkije, spel om de macht	10
CYPRUS	Waar de UNO een scheidingsmuur bewaakt	12
VERKIEZINGEN	Bedenkingen bij een verkiezing	13
RUSLAND	De keuze van de zwaan...	15
NOORD-IERLAND	Een stap vooruit, twee stappen achteruit. Vredesduif aan het spit	16
25 JAAR GELEDEN IN VREDE	Afscheid van Bob	17
NAGELS MET KOPPEN		18
DOSSIER	Het Amerikaans verkiezingssysteem	19
EERLIJKHEIDSHALVE	Amerikaanse dictaten aan Europa Argentijnse arbeidersbeweging verzet zich	23
AZIE	De Filipijnen: revolutie of reformisme? (deel 1)	24
INTERVIEW	Het buitenland van België	27
BEWAPENING & WAPENING	Gebruik en dreiging met kernwapens is onwettig	28
NOORD-AFRIKA	Solidariteit met Algerijnse bevolking	29
MAATSCHAPPIJ	De schroot hoop van de hoop Franse regering op mensenjacht	30
KINDERARBEID	De keerzijde van de voetbal	34
OPVOEDEN TOT VREDE	Words, Words...	35
TERUGBLIK	De vergeten eilanden	36
VREDESINITIATIEVEN		37
VOOR DE VUIST	Hiroshima '96 - 51 atoombomjaar	39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer: Georges Spriet - Willy Courteaux - André De Smet - Adam Keller (Israël) - Melanie Schellens - Guido De Schrijver - Ludo De Brabander - Yvan Grosjean - Frans Dublin - Lucien Bollaert - Rob Van Vlieden - Jef De Loof - Jan Dreezen - Antoine Lijterhaeghe - René Van Nerum - Jan Van Calsteren - Albert De Coninck - Raoul Servais - Jeanne Provost.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT :

Galgenberg 29 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78

LEESGELD :

110 fr. los nummer.
600 fr. per jaar
700 fr. instellingen met factuur
800 fr. Nederland of

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830 van
Ad Woudenberg / VREDE postbus 92311
1090 AH Amsterdam

STEUNABONNEMENT : 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborgh
Beukendreef 15 - 9401 Poltare - Ninove

ABONNEMENTDIENST : Lotty Verwest

Overname van artikels en tekeningen is slechts
toegelaten mits bronvermelding en toezending
van een presentexemplaar.

REDACTIE :

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, René Van Nerum,
Ludo De Brabander.

REDACTIESECRETARIS :

Lucien Bollaert.

HOOFDREDACTEUR :

André De Smet.

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de
redactie.

Wordt gedrukt op kringlooppapier.

OFFSET DRUK :

"Nevalland", B.W., 9650 Nevele.

Welk leger

De vredesbeweging heeft de laatste vijftig jaar geijverd voor een andere kijk op veiligheid. In plaats van een militaire invulling heeft ze altijd gepleit voor de idee dat wij niet veilig kunnen zijn zonder veiligheid aan de andere wereldbewoners te garanderen. Dergelijke zienswijze vertaalde zich in de strijd tegen het atoomwapen, of in het begrip vreedzame coëxistentie, of nog in 'ontwapenen om te ontwikkelen'.

Vandaag blijft de vredesbeweging deze koers aanhouden. Ze zet zich af tegen de militaire aanpak van veiligheid door onze bewindslui. De nieuwste editie van de vredesweek gaat onder de titel "voorkom geweld". Opkomen voor geweldpreventie vereist inzicht in oorzaken en mechanismen die aan de grondslag liggen van geweldgebruik. Geweldpreventie wil de tegenstellingen niet toedekken. Maar zoekt in de eerste plaats de dominante militaire macht, als garantie voor een systeem van ongelijkheid en onderdrukking, aan te pakken.

Om conflicten te beheersen is het beter te investeren in maatregelen tegen sociale uitsluiting en wantoestanden dan in militaire middelen.

De vredesweek 1996 spitst haar politieke actie toe op de mogelijke verhoging van het Belgisch defensiebudget na 1997. De blokkering is voor ons een ingebakken onderdeel van de strijd voor een verlaging van het defensiebudget. Deze campagne hoopt ook een discussie over de rol van het leger in de hedendaagse internationale context te kunnen losweken. Veel te veel is defensie een onbesproken onderwerp in dit land.

U weet dat het defensiebudget tot 1997 geplafonneerd is op 98 miljard. De nieuwe chef van de Generale Staf, Herteleer, stelde in een interview dat na 1997 er nieuwe investeringen nodig zijn. Daarom vraagt hij jaarlijks 10 miljard extra, plus een indexering.

Een van de sleuteldossiers hierbij is dat van de modernisering van de F-16. De eerste 48 stuks werden reeds aangepakt. Dit kostte zowat 10 miljard. De volgende 42 die op het verlanglijstje van de luchtmacht staan zouden kunnen gemoderniseerd worden voor zo'n 4 miljard wordt er gezegd. Na de eeuwwisseling dient zich de vervanging aan van de F-16 en de C-130, van fregatten en Leopard tanks.

De huidige afspraak stelt dat alles binnen het afgesproken budget moet kunnen gebeuren. Dit bedrag kan enkel aangevuld worden met de opbrengsten van de verkoop van onroerende goederen en materieel die overbodig zijn geworden tengevolge van de herstructurering.

Nu blijkt uit rapporten van het Rekenhof dat een aantal niet-prioritaire aankopen toch op de 'gewone' begroting werden verhaald, zodat het bijkomende budget (bijeengespaard door die verkoop van goederen en materieel) niet moest worden aangesproken.

Onze discussie overstijgt echter het niveau van het louter financiële. We wensen dat er rond de rol van het leger een maatschappelijk debat op gang zou komen. De vraag naar welke opdrachten een leger van een West-Europees land op dit ogenblik heeft, moet behandeld worden.

In de publieke opinie hoort men al jaren een pleidooi voor "defensieve defensie", tegen elke vorm van militaire interventie. D.w.z. dat wij van mening zijn dat een leger niet mag uitgerust worden om aanvallen uit te voeren, bezettingen waar te maken. Bovendien zijn er geen bedreigingen van militaire aard voor ons land, noch voor Europa. Dat betekent dat de uitgaven drastisch naar beneden kunnen. De Navo moet ontbonden worden, en kan voor ons niet in (niet te controleren) onderaanneming van de VN of KVSE optreden.

Wij verzetten ons ook met klem tegen de tendens om nieuwe vijanden te vinden in de asielzoekers, of het islamitisch integrisme (Willy Claes, toenmalig Navo-secretaris-generaal).

De programma's die binnen het Belgisch leger circuleren om migrantengemeenschappen te bespieden moeten onmiddellijk worden verboden. Het past uiteraard in de Navo-strategieën om de binnenlandse vijand, de bevolking dus, te bespioneren. Dergelijke praktijken vormen een rechtstreekse bedreiging voor de democratie, en moeten worden gestopt.

Graag wil ik vanop deze plaats het initiatief van Ikove hieromtrent volop steunen.

In deze tijden van sociale achteruitgang is de vraag naar de rol van het leger dus van dubbel belang. Enerzijds om-

wille van het feit dat een vermindering van de militaire uitgaven meer geld vrijmaakt voor het lenigen van sociale noden. Anderzijds mag het leger een politieke verandering naar grotere sociale rechtvaardigheid (op nationaal en internationaal vlak) niet in de weg staan.

De Vredesweek '96 heeft plaats van 30 september tot 6 oktober. Laat ons er werk van maken.

Georges Spriet

©1996-1997 Ikove vzw, Koning Jan Thibautstr. 2, 2000 Antwerpen, België. Zie: De Pers, Vlaanderen vzw, School 200 vzw, vzw vzw

VLAAMSE VREDESWEEK

20 • 09 • 96
08 • 10 • 96

Ondraaglijke lichtheid

Is het een misleidende impressie, een soort gezichtsbedrog, of klopt het, dat bij elke presidentsverkiezing in de Verenigde Staten het intellectuele en politieke niveau weer een heel eind zakt in vergelijking met de vorige verkiezingen? Men herinnert zich telkens dat men de vorige keer gedacht heeft: dit is het absolute dieptepunt. En zie, de volgende keer gaat het nog dieper. Het is moeilijk objectieve maatstaven te vinden om deze indruk op zijn waarde te toetsen, maar hij wordt wel bevestigd door een uitspraak van Ralph Nader (voor de eerste keer kandidaat van de kleine groene partij): "Elke vier jaar wordt de keuze tussen de slechte en de slechtere slechter".

Deze aftakeling van het politiek gehalte bij elke verkiezing is het duidelijkst bij de republikeinen. De democraat Clinton had vier jaar geleden tenminste op een aantal domeinen een visie die in de lijn lag van de democratische traditie (en die hij intussen verloochend heeft in een poging om de republikeinen op hun eigen terrein te verslaan). Maar dat de republikeinen vandaag een schertsfiguur als Bob Dole moeten opvoeren, spreekt boekdelen over het infantilisme dat over de Amerikaanse politiek is neergedaald. In aanmerking genomen dat Bob Dole dan nog het alternatief is voor religieuze fundamentalisten en andere halfgekke zonderlinge zielen, en dus het beste wat de republikeinen op stal hebben, zou men toch denken dat de republikeinse partij op in elkaar zakken staat en Clinton straks met een overweldigende meerderheid wordt verkozen. Welnee, Dole heeft zich behoorlijk populair weten te maken door beloftes die zo flagrant diametraal tegenover elkaar staan dat iedereen die tot tien kan tellen in een lach zou moeten schieten. Hij wil 1. de belastingen drastisch verlagen, 2. het dramatische deficit van de USA volledig wegwerken, 3. het budget van landsverdediging de hoogte in jagen, 4. de noodlijdenden ter hulp snellen. Maar het grootste gejuich ontlokt hij bij zijn aanhang door te verklaren, dat hij Amerika wil terugvoeren naar zijn groots verleden, zonder evenwel te signaleren in welke periode van de geschiedenis hij dat grootse verleden situeert. Misschien in de tijd van de verovering van het Wilde Westen, waarover hij wellicht via cowboy-films enige informatie heeft opgestoken. Zijn aanhang blijkt het grootst te zijn bij de vrouwen. Hij besteedt drie uur per dag aan in de zon liggen, zodat hij, ondanks zijn leeftijd - zeventig jaar - een frisse en sportieve indruk maakt als hij op televisie verschijnt. Deze sportiviteit kan dan nuttig worden aangevuld door zijn kompaan in de verkiezingen, Jack Kemp, wiens prestaties als voetballer ten allen tijde dik in de verf worden gezet.

Clinton mag daartegen dan wel aanvoeren, dat hij ooit in Oxford rugby heeft gespeeld, en met goed succes, maar daar staat dan weer tegenover dat de Britse conservatieve pers, die Clinton niet mag, bekend heeft gemaakt dat hij een slechte rugby-speler was. Stop dat in je saxofoon, Clinton.

Dat Bob Dole een nitwit is, lijkt dus nauwelijks een rol te zullen spelen in de uitslag van de verkiezingen. In de opiniepeilingen naderde hij zo snel zijn rivaal, dat Clinton inderhaast een nieuwe wet met betrekking tot de sociale zekerheid ondertekende waarmee hij de armen, de zieken en de steuntrekkenden verder aan hun lot overliet. Daarmee

bekraste hij het imago van de democratische partij, die sinds Roosevelt, bij gebrek aan een sterke socialistische partij, de partij was van de sociale bekommernis. Daarmee elimineerde Clinton datgene waardoor de democratische partij zich nog enigszins onderscheidde van de republikeinse partij. De presidentsverkiezingen worden nu helemaal een keuze tussen lood en oud ijzer.

"Elke 4 jaar wordt de keuze tussen de slechte en de slechtere slechter"

Er is nog een andere factor die het hachje van Clinton kan redden. Ross Perot, leider van de zogeheten "Reform Party" (Hervormingspartij), de multimiljardair die bij de vorige verkiezingen bijna 19% van de stemmen haalde, komt ook nu weer op. Zonder Perot zat ook vorige keer de kans er al in dat Clinton zou verliezen, omdat de multimiljardair in hoofdzaak zijn stemmen haalt bij het republikeinse kiezerspubliek. Hij is immers nog radicaler dan Dole, en wil een einde maken aan de vrijhandel, opnieuw een drastisch protectionisme invoeren en op die manier het Amerikaans bedrijfsleven stimuleren en de groeiende werkloosheid tegengaan. Zij die beseffen dat Dole onmogelijk tegelijk de belastingen kan verlagen en het deficit wegwerken, zullen dus eerder geneigd zijn voor Perot te stemmen. En aangezien ook bij de vakbonden het thema van het protectionisme ter bescherming van de werkgelegenheid sterk leeft, zou hij ook stemmen kunnen weghalen van de democratische kandidaat. Hoewel Perot duidelijk veel minder stemmen zal halen (een verliezer trekt een volgende keer altijd minder stemmen aan), kan hij toch altijd nog een beslissende rol spelen in de uitslag.

Aan de andere kant is er de groene partij van Ralph Nader. Hoewel deze partij in het beste geval slechts op enkele percenten kan hopen, kan zij ook een rol spelen in de uitslag. Men mag aannemen dat zij vooral stemmen zal weghalen bij de democraten. Er staat dus nog niets vast. Dole blijft een kanshebber.

Het totale resultaat van deze verkiezingscampagne is wel, dat politiek gezien de grens tussen republikeinen en democraten zeer vaag is geworden. Maar dat is vandaag geen typisch Amerikaans verschijnsel meer. Men maakt in West-Europa hetzelfde mee. In Engeland belooft Labour-leider Blair een doeltreffender beleid dan de conservatieven. En hoewel capaciteit in alles een belangrijke factor is - ook in politiek - is het op zichzelf een kenmerk zonder politieke inhoud. Het blijft echter een uiterst belangrijk feit, dat de oudste democratie van de wereld in het machtigste land van de wereld niet langer enige politieke diversiteit te zien geeft. Het wordt dus een keuze tussen een man die elke dag in de zon ligt om er goed bruin uit te zien, en een man die saxofoon speelt.

W.Courteaux

Na de verkiezingen in Israël

Meer dan wie ook de laatste jaren heeft Netanyahu - door op de voorgrond van het politiek toneel te verschijnen - bijgedragen tot de eenheid van de verdeelde Arabische wereld. Een week na de verkiezingen hielden Arabische leiders een top-bijeenkomst in Kaïro. Het verzoek van Syrië om de normalisering met Israël te bevrozen werd wel niet gevolgd, maar de boodschap aan Netanyahu was toch duidelijk. Ze wensten een klaar bewijs dat hij het vredesproces verder zou zetten. Meteen volgde een duidelijke waarschuwing dat bij een koerswijziging in Israël het ganse netwerk van politieke en economische contacten dat de laatste tijd werd opgebouwd wel in het gedrang zou kunnen komen.

Syrië

Het eerste slachtoffer van de nieuwe politiek zou wel het onderhandelingsproces Israël-Syrië kunnen worden. Men kan niet voorspellen waar de gesprekken tussen Peres en Assad naartoe hadden kunnen leiden, maar het staat toch wel vast dat Netanyahu de draad niet op zal nemen waar Peres hem gelaten had. Hij wil wel praten met Damascus maar "zonder voorafgaande voorwaarden". M.a.w. Netanyahu vergeet de voorbije jaren en zet zichzelf in een startpositie die de gehele Golan wil behouden. Dit is uiteraard onaanvaardbaar voor Assad.

Minister van Buitenlandse Zaken, Levy, is milder maar ook hij staat nog ver af van de voorstellen die Rabin en Peres de Syriërs reeds hadden aangeboden. Intussen begon er een propagandaspiraal: Netanyahu noemt Syrië een terroristische staat, en regeringsgezinde kranten in Damascus vergelijken Netanyahu met Hitler.

De huidige regering kan zich verschuilen achter het feit dat er niks staat te branden: de Golan-frontlinie is stil sedert 1974, er is nergens een getekende overeenkomst....

De eenvoudigste toegeving voor Netanyahu ligt wel in de terugtrekking van het Israëlisch leger uit Zuid-Libanon. Daar liggen geen religieuze plaatsen, en een permanente bezetting is eigenlijk nooit door de extremisten gevraagd. Natuurlijk moet dan de zekerheid gegeven worden dat er vandaar geen aanvallen meer zullen vertrekken op Noord-Israël. Een zekerheid die Damascus als 'voogd' van Beiroet dan moet geven.

Syrië kan wel behoorlijk wat last verkopen, bijvoorbeeld door Palestijnse groepen die het controleert op te laten treden. Zo werd onlangs een Israëlische patrouille in de Jordaanvallei aangevallen door Abu Musa's "Fatah-Intifadah" met drie dode Israëlische soldaten als resultaat. Vanuit Jordanië vielen ze in de buurt van Jericho de

patrouille aan. Hiermee werd Koning Houssein - die Damascus uitdaagde door openlijk met Netanyahu te flirten - in verlegenheid gebracht alsook de Palestijnse Nationale Autoriteit.

Het moet duidelijk wezen dat het volgen van een diplomatiek proces waarbij Syrië zou zijn uitgesloten op z'n best een bijzonder hoog risico inhoudt. Alles lijkt erop te wijzen dat Netanyahu bereid is dergelijk hoog risico te lopen.

Palestina

Met de Palestijnen kan het nieuwe bewind niet doen wat ze wil proberen met Syrië. Hier staan namelijk getekende overeenkomsten in de weg. Netanyahu kan hier wel wat tijd winnen... Hij zou een gebaar kunnen doen rond Hebron, en rond de afgrenzing van Gaza bijvoorbeeld.

Een ander factor die Netanyahu nog wat respijt geeft ligt bij de Amerikaanse verkiezingen. Clinton zal de druk nooit hoog laten oplopen voor november. Met bovenvermelde 'gebaren' moet hij niks te vrezen hebben vanuit Washington. Misschien zou Europa voor extra druk kunnen zorgen via de handelsovereenkomsten die onder de Labour-regering werden getekend.

In elk geval kan de Israëlische regering het fundamentele dilemma niet lang blijven ontlopen. De zwakke structuur

die uit Oslo voortkomt - halfonafhankelijke Palestijnse enclaves omgeven door Israëlisch bezet grondgebied - was niet bedoeld om een permanente oplossing te bieden. En elke poging om het proces hier te stoppen zal vroeg of laat totaal onaanvaardbaar worden voor de Palestijnen. Op een bepaald moment in de komende jaren - ofwel op eigen initiatief ofwel eerder tengevolge van een crisis - zal Netanyahu de kern van de zaak moeten aanpakken: Wat gaat hij de Palestijnen bieden om tot een veilige vrede te komen?

De regering Netanyahu is een coalitie met uitgesproken aanhangers van het "grote Israël", en met de Nationale Religieuze Partij die de kolonistenpartij bij uitstek is. Bovendien werd Sharon met vlag en wimpel ingehaald, de man wiens enig politieke bestaansreden in de creatie van nieuwe nederzettingen ligt.

Een factor die Netanyahu toch tot politieke wijzigingen zou kunnen doen overgaan wordt gevormd door de zakenwereld. In deze groep heeft hij veel persoonlijke contacten en dus weet hij dat de zakenlui uitgesproken voorstanders zijn van het vredesproces. zij beschouwen het als een absolute voorwaarde voor economische welvaart.

Dat rechts verzameld zit onder Netanyahu kan ook positief zijn. Als deze regering ooit over ernstige toegevingen akkoord zou kunnen geraken dan zou het vredesproces enorm diep verankerd kunnen zijn in het parlement en onder de bevolking. Maar of hij sterk genoeg is om een tweede Begin te worden - die in '78 de Sinaï-woestijn teruggaf voor vrede met Egypte - is lang niet duidelijk.

Adam Keller
Israëlisch vredesmilitant

(bewerking van een artikel in 'The Other Israel', nieuwsbrief van de Israëlische Raad voor Vrede tussen Israël en Palestina. - met dank aan SIVMO)

multilaterale samenwerking (in hoofdzaak de Europese Unie en de VN-familie).

De overige 30 à 40% van de totale ODA wordt besteed en beheerd door het ministerie van Financiën (gemiddeld goed voor zo'n 25%) en een reeks andere ministeries en besturen (buitenlandse zaken, Delcredere-dienst, defensie, gemeenschappen en gewesten, ...). Het ministerie van Financiën weegt dus behoorlijk door. De uitgaven betreffen deels een pakket multilaterale bijdragen (aan Wereldbank, Europese Unie en regionale ontwikkelingsbanken) en deels de leningen van staat tot staat. Juist dit laatste onderdeel van de Belgische ontwikkelingssamenwerking lag aan de basis van een aantal van de schandaalverhalen.

Leningen van staat tot staat zijn leningen aan zeer gunstige voorwaarden (lage of helemaal geen rente, lange looptijd), waarop een ontwikkelingsland een beroep kan doen om Belgische goederen of diensten te kopen. Dat laatste is een verplichting - het gaat dus om gebonden hulp. Formeel vraagt het betrokken ontwikkelingsland de lening aan. Maar in de praktijk zijn het meestal de bedrijven die het initiatief nemen; zij bieden een product te koop aan, en wijzen op de mogelijkheid van goedkope financiering met een lening van staat tot staat. Daar zijn deze leningen ook voor bedoeld: een steuntje in de rug voor de Belgische export. Ook de andere industrielanden hanteren dergelijke vormen van exportpromotie, om mee te kunnen spelen in de internationale concurrentiestrijd. Omdat deze concurrentie niet zou scheefgetrokken worden door oneerlijke praktijken, legt de OESO overigens beperkingen op aan deze exportpromotiemechanismen. Ondertussen loopt het belang van leningen van staat tot staat op Belgisch vlak terug. In de jaren tachtig waren ze nog goed voor zo'n drie miljard Bfr. jaarlijks, de laatste jaren gaat het hooguit om een half tot één miljard Bfr. per jaar.

In opspraak, in crisis

Waar in eerste instantie de ontwikkelingssamenwerking, en vooral het ABOS, in opspraak gebracht werd, wordt meer en meer duidelijk dat de ontwikkelingssamenwerking een zware crisis doormaakt. En wie over de grenzen kan kijken, realiseert zich dat die crisis zich niet enkel in België afspeelt. Overal worden vragen gesteld bij de magere resultaten van meer dan dertig jaar ontwikkelingssamenwerking. De crisis manifesteert zich hier wél op

z'n scherpst, en dat heeft verschillende oorzaken.

Ontwikkelingssamenwerking werd als thema bijna 'traditioneel' politiek verwaarloosd in ons land. Voor de opeenvolgende staatssecretarissen en ministers (een lange rij! enkel de laatste jaren kwam er wat stabiliteit) was het departement een troostprijs dan wel springplank naar iets anders. Van bij de oprichting van het departement stonden andere dan ontwikkelingsnoden voorop: ex-koloniale bekommernissen, exportbelangen, politieke manoeuvres. De bevoegdheid voor de sector werd bovendien versnipperd over verschillende departementen. Geïnteresseerde en betrokken parlementsleden waren en zijn witte raven - dus politieke druk en controle bleef ook vanuit die hoek beperkt.

De veelvuldige wissels in beleidsverantwoordelijken ligt mede aan de oorsprong van het gebrek aan een duidelijke visie op ontwikkelingssamenwerking. Waar willen we eigenlijk naar toe met de samenwerking, op korte en langere termijn? Wat zijn doelstellingen? Behalve in de jaarlijkse beleidsnota's van de verantwoordelijke ministers, staan er nauwelijks intenties, laat staan operationele doelstellingen op papier. Als je niet weet waar je naar toe wil kun je het resultaat ook niet beoordelen. Bovendien wordt de samenwerking juist daardoor een gemakkelijke prooi voor allerlei lobbygroepen die zelf wél weten waar ze naar toe willen en wiens doelstellingen niet noodzakelijk samenvallen met de prioriteiten voor ontwikkelingssamenwerking: bedrijfsleven, binnen- en buitenlandse politiek, ngo's, universiteiten, ...

Het gebrek aan duidelijke doelstellingen en criteria inzake ontwikkelingsrelevantie én de zwakheid t.o.v. oneigenlijke lobbies doet zich duidelijk voelen bij gebonden hulp. Waar je in theorie nog kunt verdedigen dat hiermee twee vliegen in één klap geslagen worden - ontwikkelingshulp én een contract voor een Belgisch bedrijf - blijkt in de praktijk vooral het laatste door te wegen. Bedrijven nemen zelf het initiatief om zowel bij ABOS-programma's als bij leningen van staat tot staat hun waren aan de man te brengen. Zonder duidelijke criteria is daar weinig tegen in te brengen.

Een verzwakte administratie en een compleet gebrek aan evaluatiemechanismen doen de rest. Er bestaat wel een ingewikkelde set van controleprocedures vooraf, maar eenmaal een project is goedgekeurd is er nog weinig

opvolging of evaluatie. Dat geldt ook voor ngo-projecten, die hoogstens op hun financiële, boekhoudkundige correctheid worden beoordeeld. Het kan ook moeilijk anders met een evaluatiedienst die bestaat uit één persoon. Ook andere ABOS-diensten kampen met een gebrek aan gekwalificeerd personeel. Maar minstens zo problematisch zijn de verhoudingen binnen de administratie: sterk hiërarchisch, met weinig ruimte voor het nemen van verantwoordelijkheid. Wie er echt werk van wil maken wordt vaak ontmoedigd. De verhouding met het kabinet is op dezelfde manier scheefgetrokken: ze laat weinig ruimte voor initiatief en beleidsvoorbereiding in de administratie. Dat levert op zijn beurt weer problemen voor visieontwikkeling en continuïteit in het beleid.

Ontmoediging geldt tenslotte al evenzeer voor geïnteresseerde toeschouwers. Informatie over de Belgische ontwikkelingssamenwerking is beperkt en nauwelijks toegankelijk. Het parlement moet het doen met een jaarlijkse begroting en beleidsnota: intenties dus, maar geen informatie over de realisatie daarvan. Het activiteitenverslag van het ABOS laat soms jaren op zich wachten, en van de andere departementen die bijdragen aan ontwikkelingssamenwerking komt er al helemaal geen publiek verslag. Besluitvorming inzake leningen van staat tot staat is volstrekt ondoorzichtig voor de buitenwereld. Voor zover er al evaluaties gebeuren, blijven de gegevens in de la van de direct betrokkenen liggen. Je krijgt dus geen basis om te oordelen over de resultaten, noch om lessen te trekken uit de ervaringen. Niet uit de problemen en mislukkingen, maar al evenmin uit de successen.

Perspectieven?

De schandalen hebben het "maatschappelijk draagvlak" voor ontwikkelingssamenwerking geen deugd gedaan. De publieke belangstelling en steun voor de officiële Belgische samenwerking was altijd al aan de lage kant, en dat wordt er uiteraard niet beter op na het voorbijtrekken van een kudde witte olifanten. Toch kan deze crisis ook kansen bieden. De media-aandacht en publieke verontwaardiging - hoe vluchtig beide ook zijn - hebben een en ander in beweging gezet. De staatssecretaris zelf kondigde maatregelen aan - te beginnen met een zoveelste doorlichting van de administratie. Eind juli ging de staatssecretaris "in conclaaf" om zich te bezinnen over een aantal maatregelen. De eigenlijke audit was op dat moment

Ontwikkelingshulp heeft zijn laagste niveau bereikt sinds 1970

Landen steeds minder vrijgevig

De hulp aan de ontwikkelingslanden smelt, ondanks de herhaalde gedane beloften op allerhande internationale conferenties, als sneeuw in de zon.

In 1970 hadden alle landen die toen lid waren van de Verenigde Naties, zich plechtig verbonden om 0,7 % van hun Bruto Nationaal Product (BNP) jaarlijks aan ontwikkelingshulp te besteden.

Een paar jaar geleden werd dit nog eens plechtig bevestigd tijdens de Internationale Conferentie te Rio. Jean-Luc Dehaene

verklaarde toen van zijn kant dat België dit objectief tegen het jaar 2000 zou bereiken.

De woorden werden niet door daden gevolgd. Volgens de OESO daalde in 1995 de officiële ontwikkelingshulp nog maar eens met 9,3 % tenoverstaan van 1994.

In constante munt maakt dit een daling uit van 59,2 miljard dollar (\pm 184 miljard B.fr.) in 1994 tot 53,7 miljard dollar (\pm 166 miljard frank) in 1995. Berekend in courante dollars is de vermindering vanzelfsprekend kleiner maar bedraagt dan toch nog 800 miljoen dollar (\pm 16 miljard fr.).

Gemiddeld bereikte de ontwikkelingshulp van de 21 rijkste landen die door de OESO gerecenseerd werden zelf de 0,27 % niet. Het gaat hier om het laagste cijfer dat sinds 1970 genoteerd werd.

De prioriteit die de verschillende landen geven aan de vermindering van hun deficitaire budgetten is de bijzonderste rede van deze terugloop.

Land per land kan men zelf vaststellen dat de seculatie van de hulp in 1995 nog de neiging had om nog verder terug te lopen.

De meest vrijgevigste landen blijven deze van Noord-Europa: Denemarken, Zweden, Noorwegen en Nederland. Het zijn de enige landen die het objectief van de 0,7 % overschrijden. De grootste terugloop werd genoteerd in Italië met 0,46 %.

Het zijn echter de Verenigde Staten die het meest tekortschieten. Het rijkste land van de planeet verminderde zijn openbare hulp met een kwart in 1995.

Ze bracht deze terug van 9,9 miljard dollar naar 7,3 miljard dollar. Deze hulp gaat dan nog hoofdzakelijk naar Israël en Egypte.

Met een hulp van minder dan de 0,1 % van het BNP zijn de V.S. dan ook de absolute rode lantaarn van alle ontwikkelde landen.

Zelfs in absolute cijfers doen drie landen beter: Japan (14,5 miljard dollar), Frankrijk (8,4 miljard dollar) en Duitsland (7,5 miljard dollar).

André De Smet.

nog niet afgerond, wel lag er een rapport over de evaluatie van de ABOS-hervorming uit '92. Maar dat rapport bood weinig nieuws: het leek wel een blauwdruk van de doorlichting die voor de hervorming gemaakt werd van het ABOS. De scepsis over al deze doorlichtingen is dan ook begrijpelijk. In plaats van nog maar eens naar de bekende problemen te zoeken, wordt het nu tijd om consequent oplossingen door te voeren.

De parlementaire opvolgingscommissie heeft zich ondertussen vastgebeten in een omvangrijke stapel dossiers. Niet alleen het ABOS maar ook andere departementen werden op het rooster gelegd. Het werk vordert echter niet zo snel als verhoopt: de commissie lijkt

soms moeilijk te kunnen kiezen tussen het onderzoeken van de concrete dossiers die telkens opduiken en de meer algemene analyse van de problemen. De ngo-sector en de multilaterale hulp komen pas in het najaar aan bod. Eind juli kwam er wel een voorlopig rapport. Dit moet nog besproken worden in de commissie, maar het gaf alvast enkele duidelijke "pijnpunten" en aanbevelingen mee aan staatssecretaris Moreels.

Dit najaar moet duidelijk worden of Moreels, en met hem de hele regering, het ernstig meent met de gezondmaking van de ontwikkelingssamenwerking. Er moeten politieke keuzes gemaakt worden: een duidelijker visie op ontwikkelingssamenwerking, uit-

spraken over gebonden hulp, herverdeling van bevoegdheden, maatregelen in de administratie, ... Moreels moet daarvoor kunnen rekenen op de medewerking van de hele regering. Het klinkt wat zwaarwichtig, maar voor ontwikkelingssamenwerking kan dit een historische ommekeer betekenen. Op dit moment zijn er binnen en buiten de administratie nog mensen die zich daarvoor willen inzetten. Indien er niets verandert, of slechts een paar halfslachtige maatregelen doorgevoerd worden, zullen ook zij ontmoedigd raken en zal de situatie verder verzieken. Publieke steun hoeft je dan niet meer te verwachten.

Melanie Schellens
(NCOS Studiedienst)

Vuile oorlog in het democratische Mexico

Mexico is altijd een buitenbeentje geweest in het orkest van Latijns-Amerikaanse landen. Erfgenaam van een boerenrevolutie begin deze eeuw. Vandaar het refreintje: "Wij zijn anders dan de rest van Latijns-Amerika. Wij hebben onze revolutie al gehad". Ongehoorzame kwajongen tegenover de Noord-Amerikaanse politieke druk. Diplomatieke bondgenoot van Cuba. Gastheer van tienduizenden politieke vluchtelingen uit de zuidkegel, de Andesgebieden, Midden-Amerika. Tot voor kort hard op weg om zich in te schakelen in de rangen van de "eerste wereld". Democratisch, proper.

Mensenrechten

Toch heeft het recente rapport van Amnesty International het onverbidde-lijk over: "een hardnekkig en voortdurend patroon van zeer zware schendingen van de mensenrechten, die brede lagen van de bevolking treffen." Daarbij gaat het vooral over foltering, buitenrechtelijke executies, "verdwijningen" en aanslagen op kwetsbare groepen, waaronder mensenrechtenactivisten. Als daders worden individuen en organisaties gesignaleerd die banden hebben, plaatselijk of op nationaal vlak, met de Institutionele Revolutionaire Partij (PRI) die al zesenzestig jaar onafgebroken aan de macht is. Vakbondsmilitanten, basisleiders, kerkelijke en politieke organisaties en inheemse boeren moeten het speciaal ontgelden. Ook de media staan onder zware druk. De directeur-generaal en verschillende journalisten van La Jornada krijgen doodsb bedreigingen omdat ze de gebeurtenissen in Chiapas stelselmatig onthullen. 58 % van de Mexicaanse bevolking snort haar informatie op bij het teevestation Televisa, in een land waar de tien voornaamste kranten samen nauwelijks 750.000 lezers dagelijks bereiken. Televisa geeft nauwelijks zendtijd aan de oppositie en is regeringsgezind.

Toen het Zapatistisch Leger voor Nationale Bevrijding (EZLN) (kortom de zapatisten) op 1 januari 1994 gewapenderhand enkele stadjes bezetten in Chiapas wisten ze dat ze militair geen enkele kans maakten. De oorlog duurde dan ook uitgerekend twaalf dagen. De opstandelingen wisten het conflict meteen handig naar de onderhandelingstafel te brengen. Toch scheelde het niet veel of regering en leger waren overgegaan tot een algehele vernietiging van wat zij de "terroristen" noemden. Mede dank zij de overvloedige internationale reacties is het zover niet gekomen. Tegen heug en meug moest de PRI-regering onderhandelen. Ze poogde alsnog het probleem te isoleren en in het verre hoekje van Chiapas te drummen. Maar dat lukte niet. Ook in andere delen van het land kwam het jarenlang opgekropte

ongenoegen naar boven. Zowel regering als de zapatisten aanvaardden don Samuel Ruiz, bisschop van San Cristobal de las Casas als bemiddelaar aan de onderhandelingstafel. Don Samuel Ruiz poogde op zijn beurt het conflict uit de verdomhoek te halen en liet zich omringen door een negental Mexicaanse prominenten vanuit heel Mexico. Samen vormden ze de Nationale Bemiddelingscommissie (CONAI). Tijdens het onderhandelingsproces is duidelijk gebleken dat de regering niet echt wilde onderhandelen met de zapatisten. Telkens als er stappen voorwaarts moesten gezet worden remde ze af of blokkeerde gewoon de hele zaak.

Onderhandelingen

Het duurde tot december '95 alvorens zeven te bespreken thema's naar voren geschoven werden. Die tijd zal wel geen luxe geweest zijn. Want ook de brede basis van de inheemse bevolking moest langs de kant van de zapatisten geraadpleegd worden. Inmiddels werd moeizaam het thema Inheemse Rechten en Cultuur aangepakt. Men is er nog niet helemaal mee klaar. Op 9 februari stroot de regering roet in het onderhandelingszet. Ze laat het leger, tegen alle afspraken in, uitrukken om subcomandante Marcos en de andere zapatistenleiders aan te houden als "terroristen". Het was een delicaat crisismoment. De internationale reacties brachten hun steentje bij om het getijde keren. Ondertussen wordt een nieuw bemiddelingsorgaan opgericht onder parlementsleden van vier partijen. Deze commissie voor Eensgezindheid en Vredesluiting (COCOPA) wordt door velen gezien, niet als een poging te meer om de onderhandelingen vooruit te helpen, maar eerder om wind uit de zeilen te halen van de Nationale Bemiddelingscommissie (CONAI). De aanpak van het tweede thema Staatshervorming en Democratie werd geprogrammeerd voor juli '96. Maar in mei werden enkele belangrijke sympathisanten van de zapatisten veroordeeld tot jarenlange cel omwille van "terroristische" daden. De zapatisten schortten de gesprekken

op. Nationale en internationale verontwaardiging floten echter de regering terug. Inmiddels bestookt het leger de lokale dorpen en gemeenschappen van Chiapas in een poging een wig te drijven tussen de bevolking en de zapatisten. In het dorpje Bachajón richtte begin mei dit jaar een bende van paramilitaire PRI-jongeren een bloedbad aan onder de inheemse bevolking. Een ogenblik werd tevens gevreesd voor het leven van een jezuïetenpater die directeur is van het Centrum voor Inheemse Mensenrechten (CEDIAC). Maar naast Chiapas zijn nog wel een tiental conflicthaarden waar het leger mensen ombrengt. Zonder dat er een haan naar kraait. De PRI-regering is niet geïnteresseerd in een duurzame en werkelijke oplossing van het conflict.

Klap op de vuurpijl deed zich onlangs voor begin augustus. De Mexicaanse regering bekladde don Samuel Ruiz en de leden van de CONAI ten overstaan van de Europese Commissie. Deze had samen met het Europees Parlement haar goedkeuring gegeven voor de financiering van een project ten gunste van CONAI. De Mexicaanse regering vond dat CONAI maar beter opgedoekt werd. COCOPA deed beter bemiddelingswerk. CONAI is immers partijdig, staat aan de kant van de zapatisten, is een betrokken element in het conflict, bemoeilijkt het werk, schendt de kaderovereenkomst. Ze wil de enige bemiddelingsinstantie zijn. Bisschop Samuel Ruiz maakt misbruik van de fondsen die hij en CONAI ontvangen. De prelaat speelt fondsen door naar het gewapend verzet. Niet alleen in Chiapas, maar ook in andere staten zoals in Guerrero. Door zijn toedoen wordt een godsdienststrijd op touw gezet. Met het geld van Europa gedraagt hij zich als een rijke "ayatolah" in een arm land. In Europa gelooft men geen komma van dit verhaal. Maar we weten al vast dat de Europese Commissie gaat zwichten voor de druk van de PRI-regering en het project ongedaan maken.

Guido De Schrijver
Europees Netwerk van
Oscar Romero Comités

Turkije, spel om de macht

Gesprek met Mercan Polat, advocate en mensenrechtenactiviste

Turkije heeft sedert begin juli een nieuwe regering. Aan het hoofd ervan staat Necmettin Erbakan. Hij is de eerste islamitische premier in de moderne geschiedenis van Turkije. Maar al meteen van bij de start wordt hij geconfronteerd met hongerstakingende gevangenen. Die halen de wereldpers.

Gedurende jaren hebben de moslimpartijen nooit het politieke terrein kunnen domineren. Hun score bleef beperkt tot 8 à 12 procent van de kiezers. Maar sedert het begin van de jaren negentig zijn ze aan een opmars bezig. Zo leverden ze inmiddels de burgemeesters in een aantal grote steden. De laatste verkiezingen in december 1995 betekenen voor de Refahpartij, de Welzijnspartij die de islamieten verenigt, een echte doorbraak. Zij veroveren 158 van de 550 zetels in het parlement en worden de grootste partij van het land. Een rechtse coalitie verhindert aanvankelijk dat de islamieten regeringsmacht krijgen, maar dat verandert als de leiders van de coalitie, Mesmut Yilmaz van de Moederlandpartij (ANAP) en Tansu Ciller van de Partij van het Rechte Pad (DYP) elkaar over en weer beschuldigen van corruptie. Erbakan profiteert van de zaak en maakt een oude droom waar. Hij wordt premier van een nieuwe regeringscoalitie, ditmaal tussen Refah en de DYP.

Een half jaar geleden zou niemand dit politiek huwelijk voor mogelijk hebben gehouden. Het was immers toenmalig premier Ciller die Europa waarschuwde voor het opkomende fundamentalisme in haar land. Ondertussen is duidelijk geworden dat ze de hele zaak heeft opgeklopt om de douane-unie er door te krijgen en dat ze de aandacht van de werkelijke problemen heeft afgeleid. Erbakan, die in '74 al eens in een regering heeft gezeteld, zo blijkt nu, gedraagt zich niet anders dan de doorsnee Turkse politicus.

Mercan Polat, die een aantal jaar advocate was bij IHD (Turkse Vereniging voor de Mensenrechten), meent dan ook dat Refah verder de oude politieke lijn zal volgen. "Erbakan lijkt machtig nu, maar in werkelijkheid zal hij niets kunnen veranderen, ook al zou hij willen. Hij krijgt dezelfde beperkingen opgelegd als zijn voorgangers." Bovendien zijn het vooral persoonlijke belangen, eerder dan politieke idealen, waarrond de politieke krijtlijnen worden uitgetekend. Mercan Polat: "De leiders hebben elkaar nodig en vooral Ciller rest geen andere keuze dan deze coalitie. Rond Ciller hangt een hele schandaalsfeer met verhalen over corruptie van tijdens haar premierschap in

de vorige regering. Haar politieke rivaal, Mesmet Yilmaz, stuurde aan op een parlementair onderzoek. Anderzijds zijn er ook dossiers in het nadeel van Erbakan, die best het daglicht niet zien. Beiden hebben ze dus iets te verbergen. Ik denk daarom dat deze regering niet lang zal standhouden, juist omdat ze gebouwd is op louter persoonlijke belangen. Daarnaast moet Erbakan te veel water in de wijn doen en het is de vraag of hij dit zal blijven accepteren. We zitten al bij al met een zeer wankel regering."

Gevangen zonder veroordeling

De Turkse krant Cumhuriyet heeft stukken uit een rapport aan de minister van Justitie gepubliceerd, over de situatie in de gevangenis. Volgens het rapport zitten op een totaal van 8.652 voor terroristische activiteiten opgesloten gevangenen, 4.909 mensen vast zonder enige vorm van proces. De grote meerderheid onder hen, namelijk 4.878 gedetineerden, zijn beschuldigd van linkse of extreem-linkse sympathieën.

Een ander rapport bevestigt dat het brutale politie-optreden tijdens een opstand in de gevangenis van Umranye in januari van dit jaar geleid heeft tot de dood van 3 gevangenen.

Het fundamentalisme van Erbakan en zijn partij dient met een korrel zout te worden genomen. Professor Ahmet Taner Kislali, voormalig minister van Cultuur en overtuigd Kemalist (seculier nationalist), gelooft niet in een Turkse Khomeiny: "alleen een Erbakan kan hier aan de macht komen. En dat is een groot verschil. Hij is een opportunist. En een demagoog. In het oosten, bij de Koerden, houdt hij niet hetzelfde discours als in het westen van het land". Kislali benadrukt dat ook de achterban weinig weg heeft van het traditionele moslimfundamentalisme. "Wij hebben twee onderzoeken verricht om een profiel te maken van de kiezers van de Refahpartij. Wij hebben vastgesteld dat slechts 8 procent van hen straven naar een islamitische staat. De anderen kiezen uit reactie tegen de bestaande sociale orde".

Mercan Polat bevestigt dit, maar denkt dat hier en daar toch accenten zullen worden gelegd: "Erbakan zal geen revolutionaire veranderingen verwezenlijken, maar nu de Refahpartij het ministerie van Cultuur in handen heeft is het opletten geblazen. Net zoals het onder de vorige regering mogelijk was dat een film werd verboden omdat er een sultan als homo werd afgeschilderd, kan ook alles wat niet past binnen het religieus kader door de nieuwe Cultuurminister gecensureerd worden, ook al zal men dat niet te veel laten blijken aan Europa." Maar over het algemeen lijken de islamieten het beleid van de vorige regeringen te kopiëren. Polat wijst er op dat het een constante is in de Turkse politiek dat de partij aan de macht met alle mogelijke middelen zijn wil probeert op te leggen. "De nieuwe justitieminister behoort eveneens tot de Refahpartij. Bij zijn aantreden zijn onmiddellijk meer dan 3.000 rechters verplaatst in functie van de belangen van de islamieten. Zo werd in het corruptieproces tegen een Refahlid, een rechter vervangen door een vertrouweling van de partij met het doel het proces een stille dood te laten sterven." Maar fundamentele kwesties zullen niet gewijzigd worden: "niemand, ook Erbakan niet, zal de politieke limieten die door de militairen zijn getekend, overschrijden."

Hoe valt het succes van de Refah te verklaren in een staat met een seculiere traditie? Na de verkiezingen van 1991 stelde een deel van het kiespubliek zijn hoop op de nieuwe coalitie van de Partij van het Rechte Pad (DYP) met de sociaal-democraten (SHP), die een lijstverbinding waren aangegaan met de Koerden van de intussen verboden HEP (Koerdische Nationalistische Arbeiderspartij van het Volk). De socialistische geraakten echter van de ene crisis in de andere en zouden uiteindelijk opgaan in de Republikeinse Volkspartij (CHP). Er kwam sleet op de regering. De hoge verwachtingen werden niet ingelost. Het verschil tussen links en rechts bleek zeer vaag. "De regeringspartijen waren in een chaos beland", aldus Mercan Polat. "Een deel van het kiespubliek had zijn vertrouwen in de socialistische verloren. Zij zochten een alternatief. Erbakan heeft al die tijd niet

stijlgezeten en heel Turkije proberen te overtuigen van zijn eerlijk blazoën. Hij beloofde dat er een eind zou komen aan de schandalen die de Turkse politiek teisterden. Zijn partij kreeg daarbij aanzienlijke financiële steun uit binnen- en buitenland.

In zijn toespraken heeft Erbakan zelfs moderne Turkse vrouwen overtuigd door economische verbeteringen in het vooruitzicht te stellen. Hij zinspeelde daarbij op de veel te dure oorlog tegen de Koerden. 80 procent van de economische opbrengsten gaat immers naar de financiering van die oorlog. Hij richtte zich vooral tot de bedienden en arbeiders die de rekening van de oorlog kregen gepresenteerd en beloofde de kloof tussen rijk en arm te zullen verkleinen. Toen hij premier is geworden heeft hij trouwens meteen de lonen van de bedienden met 50 procent verhoogd. Maar omdat er geen oplossing in het vooruitzicht wordt gesteld voor een stopzetting van de oorlog, zit hij met een gat in de begroting, dat hij weer gedicht zal moeten krijgen.

Hongerstaking

Deze zomer kwam Turkije extra in de aandacht door de hongerstaking in de gevangenis waarbij meerdere mensen zijn gestorven. Dit is niet de eerste keer. Mercan Polat: "Hongerstakingen zijn sedert het begin van de jaren tachtig een veel gebruikt wapen. Als ik me niet vergis, was de eerste grote hongerstaking, die in de gevangenis van Dyarbarkir (in Koerdisch Turkije). Het waren toen, net als nu, nagenoeg uitsluitend politieke gevangenen. Zij verzetten zich tegen

het militair regime (dat op 12 september 1980 de macht greep, nvdv). Steeds terugkerende eis is dat de wan toestanden in de gevangenis stoppen." Of hongerstakingen überhaupt helpen? "Zij hebben geen andere keus. Alle rechten zijn hun ontnomen. Het is de enige manier om hun eisen kracht bij te zetten. De weinige rechten die ze hebben, hoe klein ook, zoals een uur lopen in de buitenlucht, zijn zo afgedwongen."

Voordat Refah in de regering kwam zat Mehmet Agar op Justitie. Toen hij nog politiefiel van Istanbul was, werd hij door mensenrechtenactivisten verantwoordelijk geacht voor het brutale politie-optreden tegen gevangenen. "Onder Mehmet Agar als minister van Justitie is de situatie in de gevangenis er drastisch op achteruit gegaan. Zo heeft hij op 6, 8 en 9 mei een aantal maatregelen afgekondigd, die de situatie deden escaleren. Politieke gevangenen konden ver van huis worden opgesloten. Het bezoekrecht werd ingeperkt en de beruchte gevangenis van Eskisehir, gevreesd voor zijn isolatiecellen, werd weer in gebruik genomen. Dit was het sein voor een massale hongerstaking," zegt Mercan Polat.

Ondertussen is Sevket Kazan de nieuwe minister van Justitie. "De nieuwe Justitieminister wil niet echt dat de situatie verandert. Hij mag dan de maatregelen gedeeltelijk terug hebben ingetrokken, echt grondige veranderingen blijven uit. Volgens hem hebben de gevangenen weinig redenen tot klagen".

Pas na zware druk uit binnen- en buitenland is de minister gaan onder-

handelen met de gevangenen en tot een akkoord gekomen waarna hij nog een paar toegevingen heeft gedaan. Maar de hele kwestie heeft een wrange nasmaak nagelaten. Politiek Turkije blijft de ene crisis na de andere opstapelen en lijkt nog ver verwijderd van het model van een democratische rechtsstaat.

Ludo De Brabander

(1) La Libre Belgique, 16 februari 1996

België en de wapenhandel met Turkije

In een antwoord op een schriftelijke vraag van Agalev-kamerlid **Lode Vanoost**, bevestigt minister van Landsverdediging Poncelet, dat "momenteel met Turkije wordt onderhandeld over de verkoop van het compleet HAWK-luchtafweersysteem".

Poncelet stelt dat door de herstructurering van de krijgsmacht al het HAWK-materieel overtollig is geworden en gestockeerd wordt in het depot van Zonhoven-Genk. Poncelet: "Het materieel bestaat uit 10 volledige Assault Firing Units (AFU) met onderhoudsmaterieel, wisselstukken en simulatoren. Het luchtafweersysteem wordt in optimale omstandigheden bewaard. Het is de bedoeling het hele systeem te verkopen. Gezien de verkoopsonderhandelingen momenteel nog bezig zijn, is de schatting van de waarde nog een vertrouwelijk gegeven."

Volgens Lode Vanoost wordt in werkelijkheid alleen nog over de prijs onderhandeld.

Volgens de letter van de wet is het niet verboden om te onderhandelen over de verkoop van wapens met landen die in staat van oorlog verkeren. Maar onderhandelingen worden maar opgestart met het oog op het sluiten van een verkoopovereenkomst. En dit druipt in tegen artikel 4 van de wet op de wapenexport. Dat stelt dat de export van wapens verboden is naar landen waar de mensenrechten worden geschonden, waar er een intern conflict is, een burgeroorlog heerst of waar de overheid zich schuldig maakt aan daden van terrorisme.

Wie dit blad regelmatig leest, weet dat er niet kan getwijfeld worden over het feit dat Turkije op elk van die criteria uitermate slecht scoort. Desondanks blijven de meeste Europese landen vriendschappelijk banden onderhouden met het Turkse regime, dat in werkelijkheid gedomineerd wordt door het leger via de Nationale Veiligheidsraad. De oorlog in Zuidoost-Turkije kan met gemak de vergelijking met de afschuwelijk oorlog in Tsjetsjenië doorstaan. Met dit verschil dat Turkije een NAVO-partner is en bovendien een associatie-akkoord heeft met de Europese Unie.

LDB

Waar de UNO een scheidingsmuur bewaakt

Cyprus, een prachtig eiland in de Middellandse Zee. 22 jaar al leven de 640.000 Griekse Cyprioten afgescheiden van hun 150.000 Turkse mede-Cyprioten, uit mekaar gehouden door een neutrale zone die al die jaren wordt beveiligd door UNO-troepen. Ondanks alle Veiligheidsraadresoluties kan Turkije rustig het noordelijk deel van het eiland militair blijven bezetten.

Groot-Brittannië heeft in de jaren '50 haar aanwezigheid in deze kolonie kunnen rekken door de Turkse Cyprioten tot bondgenoot te maken en te spelen op de verdeeldheid in het Griekse kamp tussen communisten en nationalist.

Uiteindelijk werd Cyprus onafhankelijk van Groot-Brittannië in 1960. De spanningen tussen de Griekse en Turkse Cyprioten liepen erg op in de jaren 63-64. De UNO zond toen peacekeepers, die er nu nog altijd zitten.

Etnische zuiveringen

De toenmalige president Makarios voerde een heel eigen koers en scheen zich niets aan te trekken van de opgedeelde wereld: hij sloot vriendschapsverdragen met landen in het westblok en met landen uit het oostblok, en met niet-gebonden landen.

Dat was uiteraard niet naar de zin van de Griekse kolonels, die met een van hun Cypriotische aanhangers, Nykos Sampson - voorzitter van de wederaanhechtingspartij - een staatsgreep doen plegen op 15 juli 1975. Daarop valt het Turks leger het eiland binnen. Bilan: 4000 doden, 1600 vermisten, 37% van het eiland bezet en 220.000 vluchtelingen, slachtoffers van etnische zuiveringen (zowat 160.000 Griekse Cyprioten werden door de Turkse bezetters verdreven, en omgekeerd vluchtten 60.000 Turkse Cyprioten naar het noorden).

De wereld stond erbij en keek ernaar. De Verenigde Staten waren - toen niet en nu ook niet - zeker niet gediend met verschuivingen in het wankel evenwicht tussen de twee NAVO-leden Griekenland en Turkije. De kolonels waren goede vrienden maar een te sterk Griekenland kon alleen maar Turkije, de bijzonder waardevolle bondgenoot - "die aan de buik van de Sovjetunie grenst" -, verontrusten.

Status quo

Tot op vandaag is het eiland verdeeld. De republiek Cyprus (zuidelijk deel) is internationaal erkend en herbergt zowat alle Griekse Cyprioten op haar grond-

gebied (met uitzondering van een uiterst kleine Griekse enclave in het noorden). Het heeft z'n welvaart op kunnen krikken dankzij het toerisme en de dienstensector. De werkloosheid bedraagt er minder dan 3%. De Turkse Republiek van Noord-Cyprus werd in 1983 afgekondigd en slechts door Turkije erkend. Dit deel is economisch afgesloten van de rest van de wereld met uitzondering van Turkije natuurlijk. Ankara stuurde zo'n 80.000 kolonisten om de emigranten te vervangen die de onderontwikkeling van het noorden ontvluchtten voornamelijk naar Engeland en Australië. Turkije positioneert er zo'n 35.000 soldaten in weerwil van VN-resoluties.

Tekening vande Turks-Cypriotische kunstenaar Unit Inatqi die in Nicosia woont.

De UNO die daar vredestroepen heeft sedert 1964 is er nooit in geslaagd de zoveel resoluties van de Veiligheidsraad te doen respecteren. Precies omwille van Washington's bezorgdheid voor voornoemd wankel evenwicht tussen Ankara en Athene. Na de Turkse inval hebben de blauw-

helmen de demarcatielijn tussen beide vijanden gevrijwaard. Een oplossing is altijd even ver verwijderd gebleven...

Het is precies in deze demarcatiezone dat de recente troebelen hebben plaats gegrepen: betogende Griekse Cypriotische motorrijders willen de zone binnendringen; een man wordt dodelijk neergeknuppeld en sterft; later wil een andere een Turkse vlag neerhalen en wordt neergeschoten...

Uitweg ?

Principieel zijn beide partijen akkoord over een federatie met twee gemeenschappen. Maar Rauf Denktash, leider van het noorden, wil in feite een confederatie van twee onafhankelijke zones, terwijl Nicosia een centrale macht wil die sterk genoeg is om de eenheid van het eiland te bewaren. Een toenadering lijkt op dit ogenblik uitgesloten.

Washington speelt op een status quo. Ook London wil eigenlijk geen verandering want is vooral bezorgd voor het behoud van haar twee militaire bases.

De Europese Unie heeft aangekondigd om binnen de 6 maanden na het afsluiten van de lopende Intergoevernementele Conferentie onderhandelingen te beginnen voor de aansluiting van Cyprus bij de Unie (desnoods zonder het Turkse noorden?).

Deze besprekingen zullen zeker een zware proef zijn voor 'het gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidsbeleid' van de Europese Unie. De Britten zullen hun belangen duur willen verkopen, en de V.S. zal een storm binnen de NAVO ten allen prijze willen vermijden.

De huidige bewindslui van Turkije zullen niet snel toegeven. Ankara ziet kansen om op regionaal vlak haar positie behoorlijk te versterken, en durft wel wat confrontatietjes - dreigt met inlijving noord-Cyprus indien het zuiden afzonderlijk tot de E.U. toe zou treden - aan met Europa (de douane-unie is toch getekend) en met Washington (cfr het Iraans oliecontract).

Bedenkingen bij een verkiezing

Boris Jeltsin won in Rusland de tweede ronde in de presidentverkiezingen. De Amerikaanse president noemt dit "de triomf van de democratie". Chirac, Dehaene e.a. westerse leiders sloten zich hier onvoorwaardelijk bij aan.

Volgens de zo genoemde "internationale waarnemers" zijn de Russische verkiezingen in grote mate normaal verlopen. Met 1.000 waarnemers voor 93.000 kiesburelen kan men er echter niet veel van afweten. En er is dan nog alles wat aan deze verkiezingen vooraf ging. Het is dan ook interessant de mening te kennen van de Franse kwaliteitskrant "Le Monde" die aan de vooravond van deze verkiezingen een uitgebreid document publiceerde.

Hierin wordt de aandacht gevestigd op het feit dat, daar waar het aantal inwoners tijdens de laatste twee jaar in Rusland aanzienlijk verminderde, het aantal ingeschreven kiezers gestegen is. Zelfs op korte tijd. Bij de verkiezingen van 17 december 1995 bedroeg het aantal ingeschreven kiezers 105.359.132 personen, aantal dat nu plots, na zes maanden, 108.495.023 of ... 3,1 miljoen meer bedroeg.

Riabov, de pro-Jeltsin voorzitter van de nationale kiescommissie erkende zelfs dat de kieslijsten niet exact zijn. Door de beweging van de bevolking zijn vele kiezers soms ingeschreven in twee, zelfs drie kiesdistricten zegde hij. De kiezers mochten zich bovendien door om het even welk papier, niet noodzakelijk een officieel document, als kiezer aanbieden. Riabov ging er echter vanuit dat dit het resultaat van de verkiezingen niet kon beïnvloeden.

De eerste stemronde in Tsjetsjenië, schrijft Le Monde, wijst er op dat er geen enkele controle is. In deze republiek behaalde Jeltsin tijdens de eerste ronde 239.905 stemmen, 64 % van de stemmen of 0,25 % van het nationaal niveau. Het bedrag was duidelijk aanzienlijk.

De krant heeft het ook over de "vliegende stembussen". Het gaat hier om stembussen die maximum door drie personen terplaatse worden gebracht bij zieken en ouderlingen, thuis of in hospitalen, in gevangenis en ver afgelegen gebieden. Op 16 juni, bij de eerste stemronde, ging het hier om 3,5 miljoen kiezers of 4,7 % van de nationaal uitgebrachte stemmen.

Het aantal kiezers in het buitenland, burgers, diplomaten en militairen, steeg

van 380.000 in december 1995 naar 540.000 in juni 1996 (zes maand later) (+ 42 %). De resultaten van deze uitgebrachte stemmen worden via het ministerie van Buitenlandse Zaken aan de nationale commissie overgemaakt maar deze weigert de resultaten bekend te maken. Het aantal militairen die in hun kazernes, onder de controle van

hun hiërarchie aan de verkiezingen deelnemen, is onbekend.

Aleen over Tsjetsjenië is bekend dat het in juni om 35 militairen ging maar de uitslag werd evenmin bekend gemaakt. Pavel Gratshev, de toenmalige minister van Defensie, had echter begin juni, voor de verkiezingsdag dus, bekend gemaakt dat de meerderheid van de bemanning van de oorlogsvloot voor Jeltsin had gestemd.

Getuigen hadden ook klacht ingediend bij het Opperste Gerechtshof over de verkiezingsuitslag in Tatarstan waar de president een warme voorstander van Jeltsin is. Men had daar ontdekt dat er in de hoofdstad Kazan er een verschil was van 45.540 stemmen (in het voordeel van Jeltsin) tussen de kiesgerechtigden en de resultaten. De klacht die werd ingediend werd voor bijkomend onderzoek, naar latere tijden verwezen.

Verder is ook bekend dat Jeltsin over

ontzaglijke regeringsfondsen beschikte en het ganse regeringsapparaat en de T.V. te zijner beschikking stond. Ook voor het verschaffen van desinformatie om het kiezerskorps te manipuleren.

"Le Monde" citeert hierbij het volgende voorbeeld: de eerste T.V.-keten ORT, heeft zo geweigerd om de maandagavond, de laatste dag van de campagne, een betaalde spot van 5 minuten van Ziouganov uit te zenden onder het motto dat de betaling niet volbracht werd ondanks dat met een uittreksel van de bank het bewijs geleverd werd dat dit wel gebeurd was. Men kan het Ziouganov verwijten, door gebrek aan financiële middelen, laattijdig gehandeld te hebben schrijft "Le Monde". In vergelijking tot de vloedgolf aan propaganda-betaalde en verdokene - die de Jeltsin-clan gedurende uren en dagen sinds maanden voerde, is het toch opvallend dat een uitzending van een tegenstander uit de oppositie zo werd afgewenteld. Ten slotte wil ik nog wijzen op een artikel uit "De Standaard" (3/6/96) dat er op wijst dat volgens de Washington Post Boris Jeltsin voor zijn campagne op de hulp kon rekenen van drie Amerikaanse

experten die al drie maanden in het hotel President in Moskou zetelden. Het gaat hier om Dick Dresner, een van de medewerkers van de kiescampagne van Bill Clinton, Georges Gorton, rechterhand van de gouverneur Peter Wilson van Californië en Joe Shumate, expert inzake opiniepeilingen. De Washington Post schreef dat deze heren elk gesprek weigerden en de omgeving van Jeltsin hun rol ontkende. De krant kon ook niet uitmaken wie de diensten van de drie betaalde. En zo wordt eventjes, zij het nog zeker zeer onvolledig, de sluier opgericht over het democratisch karakter van de Jeltsin-verkiezing.

Een "triumf van de democratie", zeggen Clinton en zijn vrienden.

Over de 30.000 mensen die in de oorlog van tsaar Jeltsin in Tsjetsjenië reeds het leven verloren hebben zwijgen ze als vermoord.

ADS

IJsland - President - 29/6/96

Olafur Ragnar Grimsson, 53 jaar, werd met 40 % van de stemmen verkozen tot president van de republiek IJsland. Grimsson nam onlangs ontslag uit de leiding van de Volkspartij om de kiescampagne te voeren. Deze partij, die 14 % van de stemmen behaalde bij de parlementsverkiezingen, is een partij die zich hardnekkig verzet tegen de aansluiting van IJsland bij de NAVO.

Grimsson volgt als president de populaire Vigdis Finnbogadottir op, deze laatste was de eerste vrouw die als president verkozen werd. Ze bleef gedurende twee termijnen van vier jaar aan de macht, maar stelde zich, ondanks de grote vraag, geen kandidaat meer.

Mongolië - Parlement - 30/6/96

De aan de macht zijnde revolutionaire volkspartij van Mongolië - de vroegere communistische partij - verloor de verkiezingen. Daar waar ze in de eerste pluralistische verkiezingen in 1992 nog 70 van de 76 zetels behaalde, moest zij zich nu tevreden stellen met 23 zetels.

De twee belangrijkste oppositiepartijen, de nationale partij en sociaal-democratische partij, wonnen met een eenheidslijst 48 zetels. De vijf overige gingen naar onafhankelijke kandidaten.

Argentinië - Gemeenteraad - 30/6/96

In Buenos Aires verloor de regeringspartij van president Carlos Menem, tijdens de verkiezingen in de hoofdstad, de burgemeester. Deze werd voordien door de president zelf aangeduid. De kandidaat van de radicale oppositie, Fernando de la Rúa, won met 40 % van de stemmen de verkiezingen terwijl de vroegere burgemeester, de Peronist Jorg Dominguez slechts op de derde plaats eindigde.

De twee miljoen kiezers verkozen eveneens 60 wetgevers die vóór 6 oktober, een nieuw statuut voor Buenos Aires moeten opstellen. Deze zal voortaan een autonome regering hebben of een statuut dat tussen een gemeente en een provincie ligt. Armoede en werkloosheid nemen enorm toe in Argentinië, in bijzonder in Buenos Aires.

Bosnië - Mostar - 30/6/96

De onder de controle van de Europese Unie georganiseerde verkiezingen in de verdeelde stad Mostar brachten het niet verwachte resultaat op.

De lijst "Voor een Verenigd Mostar", een coalitie van verschillende partijen onder leiding van de islamitische partij (SDA) en bestaande uit 16 moslims, 4 Serviërs en 1 Kroaat behaalde 21 zetels.

De Kroatische democratische unie bekwam er 16. Elf zetels blijven nog ter beschikking van de Servische bevolking, die destijds de stad ontvluchtte. De Kroaten betwisten de uitslag en verwijzen hierbij naar bedrog in buitenlandse kiesburelen. Zo werd het voorbeeld aangebracht van Bonn waar er 27 kiesbrieven meer uit de bus kwamen dan het aantal deelnemende kiezers. De Kroaten weigeren deel te nemen aan de werking van de nieuwe gemeenteraad en vroegen nieuwe verkiezingen op 14 september.

Uiteindelijk werd na lange gesprekken een Kroaat als burgemeester aangesteld en een moslim als vice-burgemeester.

Rusland - President - 3/7/96

De centrale kiescommissie heeft op 9 juli de definitieve resultaten bekend gemaakt van de tweede ronde van de presidentsverkiezingen van 3/7/96.

Boris Jeltsin behaalde 53,8 % van de uitgebrachte stemmen tegen 40,3 % voor zijn tegenstrever Geunnadi Ziouganov. De andere kiezers, 5,3 %, stemden tegen de beide kandidaten.

De opkomst bedroeg 68,89 % (zie verder uitgebreid commentaar).

Tsjaad - President - 11/7/96

De onafhankelijke nationale commissie heeft op 11/7 bekend gemaakt dat de uitredende president, Idrisse Deby, in de tweede ronde van de verkiezingen herkozen werd met 69,09 % van de stemmen. Zijn tegenstander Abdelkader Wadal Kamogue behaalde 30,9 % van de stemmen.

TOP... PUNT

Je bent zeker één van die 4.500.000 Belgische klanten die de eer hadden een brief van Belgacom te ontvangen.

Hierin werd ons "vriendelijk" medegedeeld dat de maandelijkse bijdrage met 97 frank zou verhoogd worden. Het waarom van die 97, en niet 90 of 95, is me niet erg duidelijk. Het zal wellicht de truuik zijn die men op een braderij toepast "juist iets onder de honderd blijven".

Als je het dan eventjes narekent dan stel je niettemin vast dat die 4.500.000 klanten x 97 frank in totaal maandelijks 446.500.000 frank betekenen.

Een mooie stuiver boven de netto-groepswinst die Belgacom in het eerste semester van 1996 noteerde. Een stijging van 15 % of om de 6,6 miljard fr. te bereiken.

Belgacom deelt ons meteen mede dat ze de concurrentie uitdaagt. Je zou het met minder.

Maar klaag niet beste klant.

Je kunt van nu af naar de Verenigde Staten bellen voor 30,25 fr. per minuut en naar Denemarken voor 20,17 B.fr. per minuut. Tenoverstaan van 1990 betekent dit volgens Belgacom een voordeel van 57 %.

En gezien van de 4.500.000 klanten er zeker 4.400.000 klanten nimmer of nooit naar de V.S. en Denemarken telefoneren hebben we meteen door dat men ons voor de zot houdt. Wat hier natuurlijk wel voor de hand ligt, dat is dat de multinationale ondernemingen en financiële instellingen die wel dagelijks naar de V.S. bellen hier een mooi profijt uithalen die wij, de gewone verbruikers, eens te meer mogen betalen.

In een interview in "De Standaard" (9/8) maakt de afgevaardigde beheerder, John Goossens, ons duidelijk wat de inzet van de operatie is. "Mijn standpunt is dat van elke bedrijfsleider. De eersten die we gelukkig moeten maken zijn de aandeelhouders".

Belgacom laat hier dus duidelijk het masker vallen.

ADS

Uitslagen en commentaar: André De Smet

De keuze van de zwaan...

Voor de tweede keer heeft Jeltsin het nu bij presidentsverkiezingen al voor mekaar gekregen: tussen zijn tegenstanders "kiest" hij er één uit, en die krijgt dan toegang tot de massamedia (de anderen weinig of niet). Vorige keer was dat de fascist Zjirinowski, en nu is dat generaal Lebed-"Zwaan". Beiden deelden zijn pro-kapitalistische plannen, beiden hielpen hem bij het instellen van zijn macht (Lebed organiseerde in 1991 Jeltsins verdedigingsmacht), geen van beiden ging echt tegen de grond van zijn beleid in, en naar het westen toe kon Jeltsin hen als boemannen voorstellen, nóg erger dan hijzelf. En door de begunstiging in de media kregen beiden heel wat stemmen van mensen die hen "de enige tegenkandidaat tegen Jeltsin" zagen. Toen haalde Zjirinowski 20%, nu haalde Lebed er 14,5%.

Met zijn 14,5% kon Lebed na de eerste stembusronde als "beslissend" optreden tussen de twee grootste kandidaten: uitdierend president Jeltsin (35%) en KPRF-leider Zjoeganow (32%). Jeltsin nam de gelegenheid te baat en benoemde hem meteen als *secretaris van de Russische Veiligheidsraad* en als *bijzonder adviseur van de president inzake staatsveiligheid* (decreet 924). Het officieel motief: "Samen tegen misdaad en corruptie". Jeltsin aarzde daarvoor niet om zijn "zwarte zielen" te ontslaan die hem o.a. bij zijn staatsgreep en bij de Tsjetsjeense oorlog zozeer van nut waren: defensie-minister Gratsjov en secretaris van de veiligheidsraad Korsjakov, mét hun hele bende aanhangers.

De "Russische Veiligheidsraad" werd in 1992 door Jeltsin (met decreet 747) in het leven geroepen. Zijn besluiten zijn bindend voor alle overheden, ook voor de ministers: eigenlijk is het één van de belangrijkste instrumenten waarmee de president zijn wil oplegt aan regering, parlement en andere instellingen. De nieuwe secretaris, generaal Lebed, die zijn sporen als "ordestichter" o.a. verdiende in de burgeroorlog tussen (Roemeenstalig) Moldavië en (Russischstalig) Transdnjestrië, is voor Rusland géén voorstander van een verkozen parlement: de *Doema* moet een kleine groep beroepsmensen zijn, benoemd door de president.

Twee jaar geleden vergeleek Lebed zichzelf graag met personen als Iwan de Verschrikkelijke, Peter de Grote, Katharina de Grote en ... Jozef Stalin. Het liefst van al echter met de Chileense dictator Pinochet, omdat die "zijn land op 16 jaar naar de vrije markteconomie bracht, en orde schiep, waarbij hij slechts 3000 mensen doodde".

De "Zwaan" verklaart zijn keuze tussen Jeltsin en Zjoeganow. Hij verwerpt uitdrukkelijk het communisme, "een oud en afgeleefd idee, die ons land tientallen miljoenen slachtoffers kostte en ons volk onnoemelijk leed bracht" en hij verkiesst het kapitalisme, "een nieuw idee, waarnaar de hele wereld leeft". Hij verwijt Jeltsin dat die het kapitalisme

"slecht" invoert (lees: met corruptie, maffia, enz.). Daarom haalde Lebed ook zoveel stemmen ...

Want de sociaal-economische toestand in Rusland is niet rooskleurig. In de meest winstgevende of meestbelovende industriële sectoren hebben zich buitenlandse multinationals ingekocht: dat geldt b.v. voor de aardolie- en aardgasinstallaties (Tsjetsjenie ligt b.v. op de geplande doorvoerroute voor Kazaakse aardolie naar het westen, vandaar de oorlog tussen Rusland en plaatselijke would-be oliesjeiks). Andere sectoren, zoals de steenkool, zitten zonder geld en aan de grond (meer dan zes maand hebben de mijnwerkers over heel Rusland gestaakt voor werk en loon, voor het behoud van hun sector). De verschillende industrieën subsidiëren uiteraard verschillende politieke partijen, en ook de "grote" KPRF vertolkt de belangen van een aantal industriële sectoren, maar dan andere dan Jeltsin, uiteraard. Het eigen Russisch kapitaal heeft enorme holdings ontwikkeld, zoals het *Gazprom*-concern ('s werelds grootste holding): het kapitaal gaat hierbij steeds méér de financiële en handelsrichting uit (minder risicodragend).

Door die ontwikkeling raakt Rusland een beetje gedesindustrialiseerd. In 1995 daalde het Bruto Binnenlands Product met nog eens 4% (sedert 1990: een daling van 62%), de investeringen met 13% (sedert 1990: min 66%). Er wordt dus nog maar één derde geproduceerd en geïnvesteerd t.o.v. 1990! De belastinginkomsten werden vorig jaar slechts voor 45% geïnd: 55% werden ontdoken!

De reële lonen daalden alwéér met 25% (in de Kaukasus bedroegen de lonen in 1990 rond de 125 US\$: nu ligt dat onder de 7 US\$). Het praktisch verdwijnen van de vroeger algemene en kosteloze gezondheidszorg zorgde voor een opbloei van ziekten en epidemieën (zoals difterie: van + 3000 gevallen in 1990 tot ± 120.000 gevallen vorig jaar). De gemiddelde levensduur is gezakt van 67 naar 57 jaar: elke Rus worden dus door de vrije markt tien jaar van zijn leven ontnomen!

Honger is er zelfs in het in het eens zo roemrijke rode leger, wat nu nog 1,7 miljoen manschappen telt. Tientallen soldaten kwamen reeds van ondervoeding om, vooral in het Russische Verre Oosten (en dan zullen we maar zwijgen over de atoomduikboten die bij Moermansk en elders op uiteenvallen staan). Enkel de elite-eenheden krijgen een heel andere (luxe-)behandeling: maar die dienen dan ook om b.v. opstanden neer te slaan of al eens een verkozen parlement uiteen te schieten, kortom voor binnenlands repressief gebruik.

Lebed en Jeltsin spelen onderling een rondje "ijzeren arm". Elk "gebruikt" de andere, en denkt hem op het geschikte ogenblik te laten vallen. Lebed wil desnoods nog vóór het jaar 2000 president worden. Voor het westen zijn beide heren uiteraard interessant. Is Lebed (die alleen voor de show in Rusland tégen de oostwaartse NAVO-uitbreiding gekant is, maar niet écht) "de Russische Bonaparte"? Hij is een realistisch en keihard leider zonder scrupules. Hij aarzelt niet zijn tegenstanders te paaien tot hij ze kan slaan. Op dit ogenblik paait hij de Tsjetsjenen door ze onafhankelijkheid te beloven "als ze dat echt willen". Hij paait óók Zjoeganow en de KPRF-leiding (die voornamelijk uit beheerders bestaat!): waarom zouden zij niet deelnemen aan een reuze-coalitie in de regering? Maar dan wél met een pro-kapitalistisch program: "zo weinig mogelijk staat, de maffia uitroeien; de ondernemers toelaten te ondernemen en zichzelf en het hele land te verrijken".

Hoe de KPRF (*Communistische Partij van de Russische Federatie*) hierop zal reageren hangt af van de druk van de volksmassa's. De betogingen tegen de oorlog in Tsjetsjenie en "voor het herstel van de Sovjet-Unie" die wij op onze beeldbuis te zien krijgen met portretten van Lenin en Stalin, worden door kleinere partijen georganiseerd. Het zal dus echt van de graad van volksmobilisering afhangen of het beleid kan worden beïnvloed.

Yvan Grosjean

Een stap vooruit, twee stappen achteruit. Vredesduif aan het spit.

De verkiezingen voor het Forum dat uiteindelijk een formule zou uitwerken voor een duurzame vrede in Noord-Ierland zijn achter de rug. (zie VREDE nr. 320 - juli-augustus 1996) Voor sceptici als ikzelf was de uitslag alles behalve een garantie voor een gunstig verloop van de onderhandelingen; het Forum is nu in reces tot september, zonder dat de partijen het eens werden. In beide kampen maakten de haviken winst ten koste van de gematigde partijen (1). Amper een maand later gaven de gebeurtenissen mij gelijk: gesterkt in hun 'overwinning' zetten ze de koers op 'confrontatie', wat in het kritieke klimaat van de jaarlijkse 'Orange Lodge' parades alleen maar tot onheil kon leiden. In het nietige Drumcree had Sinn Fein/IRA de val opgezet voor David TRIMBLE, de pas verkozen leider van de gematigde Unionisten. (V.V.P.) Hij trapte er met beide voeten in, want hij kon niet onderdoen voor zijn rivaal Paisley. De straatrellen die daarna heel Noord-Ierland leisterden droegen er zorg voor dat de gematigde politiciers uitgeschakeld werden. Of er voortaan nog Oranje-optochten plaats vinden, wordt beslist door buurtcomités geleid door Sinn Fein/IRA activisten, en de vertegenwoordigers van de (hardlijnige) Orange Lodges.

Na enig geharrewar, schijnt dat nu te werken. Het ordewoord is 'CONSENT', wat in de praktijk erop neerkomt dat een kant toegeeft aan de andere, maar niet vice versa.

De betekenis van die tactiek is echter nog diep doorgedrongen. Noord-Ierland is een lappendeken van nationalistische (of meer precies: republikeinse) en loyalistische buurtjes, het resultaat van de huizenbouwprogramma's destijds afgedwongen door de People's Democracy beweging (voor het schieten begon), en die katholieke EN protestantse minderbedeelden uit de troosteloze achterbuurten betere huisvesting zouden bezorgen. Vijftienvijftig jaar terreur heeft gezorgd voor de 'etnische zuivering' van die buurten, die nu homogeen republikeins of loyalistisch zijn, en door hun respectieve paramilitaire organisaties gecontroleerd worden. Wie daar woont, doet als hem/haar gezegd wordt, en houdt zijn/haar opinies voor zichzelf, zoniet riskeert men een bezoek van een gemaskerd en met baseball bats of ijzeren staven gewapend commando, voor de rituele 'punishment beating', minimum schade: gebroken armen en benen, maar er zijn ook gevallen met dodelijke alloop geregistreerd. Die kleine 'groene' en 'oranje' getto's kennen nu een regiem dat sterk gelijkt op de S.A.-terreur in Duitsland in de jaren dertig. Wie kan verzekeren dat dit bewind zich niet gaat uitbreiden tot de 'rustige' buurten? Alle pogingen om van Sinn Fein of de loyalistische paramilitairen het stopzetten van die middeleeuwse praktijken te bekomen, vallen in dovemansoren.

Intussen gaan de Sinn Fein-acties verder: tijdens een roofoverval door een IRA-commando op een geldtransport in Limerick (Republiek), werd een politieman koelbloedig vermoord, en een bomaanslag op een zaterdagmorgen in een drukke handelsbuurt van Manchester maakte meer dan tweehonderd gewonden. In de Republiek

ontdekte de politie omvangrijke opslagplaatsen van wapens, munitie en ontploffingsstoffen. Gelukkig (!) beperkten die activiteiten zich tot Engeland en het zuiden, een hervatting van de aanslagen in Noord-Ierland zou bijna zeker het einde betekenen van het loyalistische wapenbestand, en tot onvoorstelbare bloedbaden leiden. Er zijn immers nieuwe spelers op het veld, minder te controleren, en onvoorspelbaar in hun acties.

Een nieuw gevaar

Er zijn reeds de rivaliserende gewapende eenheden van de Irish Republican Socialist Party, en haar splintergroep, die verantwoordelijk zijn voor een reeks bijzonder akelige moordpartijen, maar zich de laatste tijd hoofdzakelijk hebben bezig gehouden met afrekeningen binnenshuis: in die kringen worden politieke meningsverschillen uitgevochten met de revolver. Republican Sinn Fein (de zoveelste afscheuring) heeft nu ook haar eigen IRA, het toont zich 'kraniger' dan de Provo's: op 13 juli brachten ze een ton explosieven tot ontploffing in het Killihevlin Hotel, net buiten Enniskillen in Noord-Ierland. 17 personen werden gewond, toeristen moesten overijld en zonder hun bagage weer naar huis, het hotel leed miljarden schade, het was pas weer open na de laatste PROVO aanslag.

Tot hiertoe hebben noch Ulster Defence Association, noch Ulster Volunteer Force op die aanslag gereageerd, maar hoelang kunnen ze hun bestand volhouden tegen de druk van hun achterban? Een maverick-groep deed het al, en vermoordde een katholieke taxi-chauffeur in revanche, ze werden uitgestoten uit het UVF.

De bom-auto werd in Dublin gestolen, de bom werd in de Republiek vervaardigd, en de meeste republikeinse aanslagen in Noord-Ierland worden vanaf het grondgebied van de Repu-

bliek gelanceerd. Dat geldt zowel voor Republican IRA als voor de PROVO's. Er kwamen al enkele valse bommeldingen uit het noorden, de vrees is reëel dat de republiek er niet aan ontsnapt, als de pret weer begint.

De achtergrond

17de eeuw: Groot-Brittannië wordt geteisterd door burgeroorlogen, strijd om de troon, enz. in de sfeer van de Godsdienst en de Contra-Reformatie. 11 juli 1690: slag van de Boyne. De katholieke troonpretendent Jakob II en de katholieke adel worden verslagen door de protestantse pretendent, Willem van Oranje. De leden van de Ierse adel die voor de verliezer hadden gekozen, nemen de benen en nemen dienst in de legers van absolutistische katholieke heersers in Europa, en de tsaar van Rusland. Ze worden nu vereerd als de 'Flying Geese'.

18de eeuw: honderd jaar later, de eerste demonstratie van Iers nationalisme, onder invloed van de Franse Revolutie en geleid door protestanten (1798, Wolfe Tone e.a.) en veroordeeld door de Rooms-Katholieke Kerk.

19de eeuw: rond 1860. Oprichting van de Orde van de Broeders der Christelijke Scholen. De R.K.-Kerk gelast ze met het onderwijs van de katholieke jeugd. Ze zijn befaamd om hun extreem nationalistische. Zij lanceren het begrip 'IERS' als zijnde bij definitie katholiek en keltisch. Voor haast anderhalve eeuw zorgen ze voor de hersenspoeling van de katholieke Ierse jeugd. Hun racistisch/exclusivistische theorieën liggen aan de basis van de populistische protestantse reactie: de oprichting van de Orange Lodges. De Ierse natie is voortaan gesplitst op sectaire grondslag.

Wat nu?

Extremistische krachten in beide kampen zwaaien momenteel de plak.

De grote meerderheid van de Ierse bevolking, noord en zuid, katholieken en protestanten, heeft niets gemeenschappelijk met de extremistische minderheden, ze leven als het ware in een andere wereld - zolang ze de bommen en de kogels uit de weg lopen. Ze worden in de steek gelaten door de politici die naar de pijpen van de fundamentalisten - republikeins en loyalistisch - dansen. De kranten, radio en TV doen geen moeite om hun sympathieën te verdoezelen. In de republiek is de ondertoon van anti-Britse gevoelens sterker dan vóór jaren het geval was. De oude nationalistische reflexen worden weer opgewekt, bij mensen die enkele maanden geleden nog met zijn tienduizenden op de straat kwamen om de hervatting van de IRA-terreur te veroordelen. 70 jaar hersenspoeling laat zijn sporen na. (2)

De regeringen in Londen en Dublin hebben een enorme verantwoordelijkheid voor de nabije toekomst, maar electorale druk belet hen, en niet in het

minst Dublin, om kortdaat een politiek compromis na te streven. Dublin, b.v., houdt nog steeds vast aan de irredentistische aanspraken op het grondgebied van Noord-Ierland, wat niet alleen de voornaamste hinderpaal is voor een akkoord met de protestantse meerderheid aldaar, maar in strijd met het internationaal recht, en met de plechtige principes van het 'Vredesproces'. De tussenkomst van USA-bemiddelaars kan misschien helpen, maar van unionistische kant worden ze verdacht van sympathie met het nationalistische kamp (er zijn zo'n 40 miljoen Iers-Amerikaanse stemmen te grabbel, naar vermoed in meerderheid pro-nationalistisch). Misschien geeft uiteindelijk een UNO-mandaat nog een uitweg. Tenzij het zenden van een contingent Belgische specialisten in de kunst van het compromis meer succes zou opleveren.... In afwachting, kunnen we slechts hopen dat Londen en Dublin oprecht samenwerken, om het niet tot een Bosnisch scenario te laten komen.

- (1) Sinn Féin/IRA: + 55% - DUP (Paisley): + 43,5% - Gematigden: SDLP (nat.): - 9% - UUP (union.): - 30% - Alliance: - 25%
- (2) Uit de 'vaderlandse geschiedenis' werden gerobog bladzijden geconspureerd om boekdelen te vullen: Hele hoofdstukken over Ierse bijdragen tot de wetenschappelijke vooruitgang, zeevaart, enz. in voorbije eeuwen worden nu pas broksgewijze aan het licht gebracht. De dramatische geschiedenis van honderdduizenden Ieren in de Eerste Wereldoorlog, de tienduizenden die sneuvelden aan de IJzer, aan de Somme en op de slagvelden van Noord-Frankrijk werden gewoonweg naar de vergeethoek verzonden. Tot een paar jaar geleden waren hun namen alleen te lezen op de krijgskerkhoven en de Menenpoort in Ieper. Idem voor de tienduizenden die aan de kant van de geallieerden streden tegen het nazisme. Pas onder de nieuwe president Mary Robinson mag het leger zich laten vertegenwoordigen op de Wapenstilstandsherdenking. De geschiedenis, als onderwezen door de Broeders der Christelijke Scholen is een mengsel van mythologie en verwrongen feiten, een zwart-wit beeld van goede 'echte' Ieren en de 'anderen'.

Frans Frison
Dublin

25 jaar geleden in Vrede

Afscheid van Bob

Ruim vijfhonderd personen waren zaterdag 14 augustus naar het verre dorpje Orchimont in de Ardennen getogen om afscheid te nemen van de door allen geliefde Bob Claessens.

Sommigen hadden hiervoor hun verlof onderbroken en waren speciaal teruggekomen uit Zuid-Frankrijk, anderen deden 7 à 800 km per wagen om afscheid te komen nemen van Bob.

Het was, voor de oprechte vrienden, niets teveel omdat zij wisten dat Bob zich nooit tijd of moeite gespaard heeft om, om-het-even-waar-en-wanneer, op post te zijn wanneer op hem een beroep werd gedaan.

Ze waren er, diegene die met hem de ellende van Breendonck, Neuengamme en Dachau hadden beleefd; zijn kameraden uit de K.P.; deze die zich met hem voor de Spaanse Republiek hadden ingezet; zijn vrienden uit de vredesbeweging waarvan hij een der stichters was; medewerkers en leden van culturele Verenigingen uit Vlaanderen, Brussel en Wallonië die steeds op hem konden rekenen; luisteraars van radio en T.V. die regelmatig naar zijn boeiende toespraken luisterden; kunstenaars die aan Bob een raadgever en vriend hadden; en dan de gewone man, zij die wisten dat zij steeds bij Bob hadden kunnen aankloppen wanneer zij het nodig achten.

Weinigen hebben hun tranen kunnen

bedwingen toen dhr. Walraeves, die met Bob drie lange jaren in de concentratiekampen doorbracht, het leven schetste van een man die doorheen gans zijn bestaan steeds één zelfde leidraad heeft gevolgd: zijn volk dienen zelfs wanneer hem dit de grootste offers kostte en aan dit volk

zijn buitengewone kennis en ervaring op sociaal, politiek en cultureel gebied overdragen zoals niemand dit ooit voor hem gedaan heeft.

Het was ontroerend aan zijn open graf een priester te horen vragen of hij voor zijn vriend Bob, de niet-gelovige, een gebed mocht lezen.

Het was ontroerend een van die kin-

deren, waarvan Bob zoveel hield, aan het graf te horen roepen "au revoir Bob!"

Met Bob Claessens verliest de democratische en progressistische beweging van ons land zeker een der mooiste en edelste figuren die ze ooit gehad heeft. Hij was het voorbeeld van de intellectueel die niet in zijn ivoren toren opgesloten blijft en alleen persoonlijke ambities of financiële voordelen nastreeft. Neen, Bob heeft men altijd daar gevonden waar hij volgens zijn kennis en mogelijkheden zijn volk het best dienen kon. In de antifascistische beweging, in de weerstand, in de arbeidersbeweging, in de vredesbeweging, bij de culturele ontvoogding van ons volk.

Was hij niet de man die er wellicht het meest toe bijgedragen heeft om de dialoog tussen christenen en marxisten op gang te brengen? Was hij niet de spreker die meer dan wie ook, dank zij zijn welsprekendheid er in geslaagd was voor duizenden gewone mensen aan het begrip "kunst" een andere inhoud te geven.

Onze vriend Bob is niet meer. De duizenden die praktisch in ieder gemeente van ons land naar hem zijn komen luisteren, weten dat zij een ware vriend verloren hebben.

André De Smet
september 1971

■ **ONTWIKKELINGSLANDEN:** Ongeveer 90 % van de armen in de ontwikkelingslanden wonen in Brazilië, Centraal-Amerika, Indochina, Mongolië, Zuid-Azië en de sub-Sahara schrijft de Wereldbank. Alleen al in Zuid-Azië (voornamelijk India, Pakistan en Bangladesh) leven 515 miljoen mensen met een inkomen van minder dan één dollar per dag. In de sub-Sahara zijn er dat 220 miljoen, in China 370 miljoen en in Latijns-Amerika en de Caraïben 110 miljoen mensen.

In totaal zouden in de wereld 1,3 miljard mensen moeten overleven met minder dan één dollar per dag.

■ **VERENIGDE STATEN - ARM EN RIJK:** De New York Times (20/6) wijst er op dat in de V.S. de kloof tussen armen en rijken steeds breder wordt. Van 1968 tot 1994 stegen de inkomsten van één vijfde van de bevolking, de 20 % hoogste op de sociale ladder, rekening houdende met de inflatie van ruim 44 %. Tijdens dezelfde periode gingen de inkomsten van de 20 % armsten slechts vooruit met 7 %. De kloof werd eigenlijk breder tijdens de ambtsperiode van Clinton dan tijdens deze van de republikeinen Reagan en Bush. In 1993 en 1994 stegen de inkomsten van de 20 % rijksten meer dan deze van de middenklasse terwijl de inkomsten van de 20 % laagste inkomsten stagneerde of daalde. De experts spreken over een blijvende relatieve verarming van de minder begoeden sinds 1969. Kortom de rijken worden rijker en de armen armer.

■ **DOLLE KOELENZIEKTE:** De Britse minister van Landbouw heeft bekend gemaakt dat sinds het begin van dit jaar er in Groot-Brittannië 750 gevallen van de koeleziekte per maand werden vastgesteld. Van januari tot juni waren er dit in totaal 4.520. Sinds 1986 bedraagt het aantal niet minder dan 161.892 gevallen. Het ergste jaar was 1993 met 34.370.

■ **21,8 MILJOEN AIDS-GEVALLEN:** De 11de Wereldconferentie over Aids die te Vancouver doorging heeft een evolutie gemaakt over de huidige situatie en van de strijd die wereldwijd gevoerd wordt tegen deze epidemie.

Van de ene kant werden, dank zij de medische inspanningen, resultaten geboekt en werd de ziekte in sommige landen gestabiliseerd. Van de andere kant werden er enorme ongelijkheden vastgesteld tussen de arme en de rijke landen.

92 % van de personen die door het virus besmet zijn leven in de ontwikkelingslanden terwijl 90 % van de hulpmiddelen bestemd voor de strijd tegen Aids, naar de geïndustrialiseerde landen gaat.

De Afrikaanse landen onder de Sahara zijn met 14 miljoen Aidsgevallen het meest getroffen. Sommige landen van Azië en Oost-Europa die tot heden

gespaard waren, worden nu eveneens getroffen. In India zouden er 5 miljoen mensen besmet zijn. Voor het jaar 1996 schat men het aantal nieuwe gevallen op 3 miljoen.

■ **NICK LEESON:** De Britse golden boy, Nick Leeson, veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf in Singapore, om de faling te hebben verwekt van de Britse zakenbank Barings, heeft ook persoonlijk 1.104 miljard fr. verduisterd. Op zes rekeningen die hij geopend had in Duitsland blijkt hij, volgens het Duitse weekblad "Welt am Sonntag" dit bedrag te hebben overgeheveld.

De jonge makelaar, die zijn bank een verlies liet noteren van 36 miljard frank, heeft steeds beweerd geen geld ten persoonlijke titel verduisterd te hebben.

■ **WERELDHANDEL:** Het bedrag van de wereldhandel dagelijks ± 3000 miljard dollar bedraagt, terwijl de beweging van de internationale kapitalen oploopt van 80 tot 100.000 miljard dollar per dag (30 maal meer).

■ **GENERAL MOTORS:** Het zakencijfer van General Motors, dat 132 miljard dollar bedraagt, hoger is dan het Bruto Binnenlands Product van Indonesië en het zakencijfer van Ford het BBP van Turkije evenaart.

■ **NEW-YORK TIMES:** De Amerikaanse New York Times Compagnie vorig jaar

een omzet had van 75 miljard dollar. Behalve de Times bezit het concern eenentwintig regionale kranten, negen tijdschriften, acht T.V.-stations twee radiostations en belangen in papierbedrijven.

■ **BELGIË:** De rijkste gemeente van ons land (een gemiddeld netto belastbaar inkomen heeft van 1.296.800 fr.), Lasnes in Waals-Brabant, en de meest welstellende stad van België Namen is met 835.700 fr. netto belastbaar inkomen per aangifte.

■ In Zuid-Korea de vakbonden in overheidsdiensten, onderwijs, hospitalen en verschillende sectoren die voor de uitvoer werken verboden zijn.

■ **Radio Luxemburg,** alleen voor wat de reclame betreft, een jaarlijks zakencijfer heeft van 6 miljard fr. met een nettowinst van 35 %.

■ Er bij de meteorologische organisatie van de Verenigde Naties 171 landen aangesloten zijn. Deze dienst bestaat uit 8.500 observatieposten op de grond, 1.480 radiostations, 4.800 schepen en boeien, 2.000 radars, 600 vliegtuigen en 9 satellieten die op 36.000 km van de aarde ronddraaien.

■ In Parijs het aantal daklozen geschat wordt op 40.000.

■ **DE G 7 ANDERS BEKEKEN:** In juni j.l. ging in Lyon de topontmoeting door van de G 7. Dit zijn de vertegenwoordigers van de 7 rijkste landen in de wereld. De V.S., Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk, Canada, Italië en Japan.

In het World Competitiveness Report - Unctad 1995 - stelde men enkele andere vormen voor in het kader van de G 7.

De G 7 tegen het terrorisme *uit 'Le Monde'*

Vooruitzicht

De G 7 in 2010: de zeven eerste landen in functie van BBP (Bruto Binnenlands Product).

- 1) V.S.
- 2) China
- 3) Japan
- 4) Taiwan
- 5) Rusland
- 6) Duitsland
- 7) India

De G 7 van de groei. De eerste zeven landen in functie van de groei (1990-1994)

- 1) China
- 2) Columbia
- 3) Maleisië
- 4) Singapore
- 5) Thailand
- 6) Argentinië
- 7) Jordanië

De G 7 van de rijkdom. De eerste zeven landen in functie van het BBP per inwoner.

- 1) Zwitserland
- 2) Japan
- 3) Denemarken
- 4) V.S.
- 5) Noorwegen
- 6) Duitsland
- 7) Oostenrijk

De G 7 van de armoede. De zeven laatste landen in functie van het BBP.

- 1) Ethiopië
- 2) Mozambique
- 3) Tanzania
- 4) Somalië
- 5) Bhoutan
- 6) Birma
- 7) Burundi

De G 7 van de arbeidsduur. De zeven eerste landen voor wat betreft het aantal gepresteerde arbeidsuren per jaar.

- 1) Chili
- 2) Z.-Korea
- 3) Maleisië
- 4) Thailand
- 5) China
- 6) Peru
- 7) Hong-Kong

De militaire G 7. De zeven eerste landen in functie van hun militaire uitgaven.

- 1) De V.S.
- 2) Rusland
- 3) China
- 4) Frankrijk
- 5) Japan
- 6) Duitsland
- 7) Groot-Brittannië

De duurste G 7. De zeven eerste landen in functie van de levensduur.

- 1) Japan
- 2) Zwitserland
- 3) Taiwan
- 4) Noorwegen
- 5) Denemarken
- 6) Duitsland
- 7) Argentinië

De G 7 van de bejaarden. De zeven eerste landen in functie van de proportie van het aantal ouderen van meer dan 65 j.

- 1) Zweden
- 2) Noorwegen
- 3) Groot-Brittannië
- 4) Denemarken
- 5) Italië
- 6) Oostenrijk
- 7) Duitsland

Het Amerikaans verkiezingsstelsel

Het is opvallend hoe het in de media buiten de Verenigde Staten (VS) stil is rond de volop op gang zijnde presidentsverkiezingen. Vroeger konden de partijconventies en campagnes rijkelijk de komkommertijd van de vakantie opvullen. Nu heeft het Amerikaanse publiek meer belangstelling voor een feitenroman over Clintons campagne in 1992 ("Primary Colors" (1)), dan voor het huidige politieke circus. Wat is er veranderd, buiten het feit dat de Democratische Partijconventie verschoven is naar eind augustus? Waarom lijkt Bill Clinton zich eerder op het binnenland te concentreren? Of regeert hij eerder binnenskamers? Hoe democratisch is het land dat zich zo graag als internationaal verdediger van de democratie voorstelt? Een eerste doorlichting. In een volgend artikel gaan we dieper in op de politieke verschillen.

Wie mag kiezen?

Niet iedereen die in de VS woont kan kiezen. Alhoewel het aantal **immigranten** uit de armere buurlanden de jongste jaren flink teruggeschroefd werd, wonen er toch heel wat. Dichtbevolkte staten als Californië en New York zijn de jongste jaren duidelijk multi-raciaal/cultureel geworden. En dan denk ik niet in de eerste plaats aan de bekende minderheden, zoals de zwarten of de indianen. Vooral vanuit Spaanssprekend Midden-Amerika (Mexico, Puerto Rico) en het Verre Oosten (Zuid-Oost Azië, China en Korea) hebben de jongste jaren, zowel legaal als illegaal, talrijke armen de fameuze Amerikaanse Droom opgezocht. **Zolang zij geen Amerikaans staatsburger zijn, mogen zij niet stemmen!**

Wie schrijft zich in?

Enkel de **Amerikaanse staatsburgers die 18 jaar of ouder zijn, mogen kiezen**. Vermits er geen nationale, in de VS dus federale, (kiezers)lijsten zijn, moeten zij zich echter wel eerst registreren of als (mogelijke) kiezer inschrijven. Eeuwenlang werd dit de zwarten en de indianen verboden of moeilijk gemaakt. Na de noordelijke overwinning in de Burgeroorlog (1860-65) heeft het nog 100 jaar strijd gekost voor de negers in het zuiden zich in de praktijk konden inschrijven.

Die registratie is anders ook alles behalve neutraal. Je kan je inschrijven als democratisch, republikeins of onafhankelijk kiezer. In sommige staten worden mensen die zich als "onafhankelijk" registreren met meer dan een scheef oog bekeken. Daarbij komt nog dat je bekenen tot een politiek kleur de zwarte van je stem in de voorverkiezingen bepaalt!

De VS telt een kleine 250 miljoen staatsburgers. Daarvan zijn 186 miljoen kies-

gerechtigd. De zwarte gemeenschap (29 miljoen) maakt de grootste minderheid (12%) uit. Zij wordt echter vlug ingehaald door de Spaanssprekenden of Hispanics (meer dan 22 miljoen)(9%), die in sommige zuidere steden en voorsteden reeds een meerderheid uitmaken. De legale Aziaten zijn reeds met meer dan 7 miljoen (3%). Nochtans besliste het Amerikaanse congres onlangs formeel dat de enige officiële taal het Engels blijft. Ook vroeger werd de neger die zich kwam inschrijven eerst een leesproef afgenomen. Voor vele enkel Spaanssprekende huishulpen of klusjesmannen komt de registratiedrempel hiermee wel zeer hoog te liggen. Tenslotte maken de "autochtone" Indianen nog slechts een half procent uit van de totale Amerikaanse bevolking.

Wie gaat kiezen?

In de VS zijn de **verkiezingen niet verplicht**. Bij de vorige verkiezingen (1992) brachten ongeveer 100,7 miljoen kiezers uiteindelijk hun stem uit. Zij vertegenwoordigden 54% van alle kiesgerechtigden, wat een toename van een kleine 4% was tegenover 1988. Traditioneel ligt het zwaartepunt bij de middenklasse. Het politiek circus laat de armere burgers, doorgaans niet zo geschoold en politiek ongeïnteresseerd, meestal koud. Na de economische crisisjaren en de sociale ravage van de **republikeinse regeringen Reagan en Bush (1980-1992)** is het aantal officiële armen opgelopen tot boven de 30 miljoen, waarvan 12 miljoen als "bijzonder arm"! De helft van de zwarte kinderen onder de 6 jaar leeft in armoede. Het aantal analfabeten bereikt een record een geïndustrialiseerd land onwaardig. Een commissie van het Congres berekende dat in 1992 23 miljoen Amerikanen voedselbonnen kregen en nog eens 23 miljoen van voedselverdeling afhankelijk waren.

Het feit dat Bill Clinton, ondanks de Amerikaanse overwinning in de Golfoorlog, op 4 november 1992 Bush ver-

sloeg, is mede door de desastreuze sociale politiek van de republikeinen te verklaren. In de beginjaren legde democraat Clinton zich dan ook toe op sociale welvaartsprogramma's als de gezondheidszorg. De buitenlandse Pax Americana, of nieuwe wereldorde, die Bush triomfantelijk na de Golfoorlog uittekende, was niet zijn eerste programmapunt. Clinton moest zich vooral op binnenlands vlak onderscheiden van zijn republikeinse voorgangers.

Het tij kan echter keren. Toen de onwelriekende "Whitewater"-affaire (immobilien) aan het rollen kwam, waarbij Clinton en zijn entourage verdacht en reeds beperkt veroordeeld zijn, leek Clinton zich politiek in zijn ovale kamer in te graven. Daarbij kwam nog dat hij bij tussentijdse congresverkiezingen af te rekenen kreeg met een republikeinse meerderheid in zowel het Huis van Afgevaardigden als de Senaat. Onder leiding van de rechts-radicalen kamer-voorzitter **Newt Gingrich** en de goed georganiseerde druk van ultra-conservatieve groepen met ex-kandidaat **Pat Buchanan** als politieke spreekbuis, heeft de Clinton administratie veel van haar vroegere sociale beloftes ingeslikt. Het bekendste voorbeeld is het kat-en-muisspel rond de goedkeuring van de begroting 1995-96. Tekenend voor Clintons verandering en de komende verkiezingsstrijd is het feit dat republikein Gingrich de jongste jaarrede ("State of the Union") van de president kon omschrijven als "1/4 Ronald Reagan, 2/3 Lyndon Johnson (rechtsdemocratische president van 1963-69) en 10% George McGovern" (linksdemocratisch).

De vraag is dus in hoeverre Clinton zijn sociale beloftes waar gemaakt heeft? De jongste officiële statistieken (voor 1993) tonen dat 5%, 12,5 miljoen Amerikanen dus, in chronische armoede leeft. Dat betekent dat een gezin van 4 zich tevreden moet stellen met minder dan een half miljoen BEF per jaar. Dit staat in schril contrast met de aanhoudende berichten over de verbetering

(1) Anonymous, *Primary Colors, A Novel of Politics*, Chatto & Windus, London, 1996.

van de Amerikaanse economie. De recente besparingen in de sociale programma's zal het aantal hulpbehoeftigen zeker doen toenemen.

De kans ziet er dus dik in dat de lagere middenklasse zich onder zijn presidentschap niet verbeterd heeft. Onderzoeken wijzen erop dat precies die politiek minder geïnteresseerde laag zich richt naar "vaste waarden" als geloof, gezin, vaderlandsliefde. Nu zijn het precies die thema's die door de rechtse drukingsgroepen en de Republikeinse Partij bespeeld worden. Het is dan ook meer dan voorspelbaar dat Clintons campagne, naast vaste successen als de "Amerikaanse Droom", ook rechtse thema's als criminaliteit, gebed en uniform op school, en het Amerikaanse prestige in de wereld zal gebruiken.

De ontleding van de presidentsverkiezingen van 1992 leert immers dat het stemgedrag van de vrouwen, zwarten en katholieken in hoge mate de volgende winnaar zullen bepalen. (zie kader) Die deelpublieken staan open voor rechts en keren zich af van de jongste sociale besparingen. Rekening houdend met het feit dat meer dan 1/3 van de eenoudergezinnen met een vrouw als gezinshoofd officieel arm is, kunnen de jongste sociale besnoeiingen onderstaande tabel wel eens duchtig veranderen.

Presidentsverkiezingen 1992			
Geslacht	Democraten	Republikeinen	Onafhankelijken
Mannen	45 %	42 %	13 %
Vrouwen	54 %	34 %	11 %
Ras			
Blanken	46 %	42 %	12 %
Zwarten	79 %	8 %	11 %
Spaanstaligen	61 %	27 %	11 %
Godsdienst			
Protestanten	45 %	44 %	11 %
Katholieken	55 %	33 %	11 %
Joden	86 %	9 %	5 %

uit: D.B. Magleby, e.a., "Government by the people" (1995)

Voorverkiezingen die er geen zijn.

Wie denkt iets wijzer te worden met de voorverkiezingen, heeft het verkeerd voor. Die voorverkiezingen zijn immers vooral partij-aangelegenheden. Zij hebben geen enkele, of weinig officiële waarde en zijn enkel voor partijstrategen en speechschrijvers. Zij zijn wel belangrijk voor diegenen die presi-

dent willen worden, niet enkel om hun populariteit te meten, maar ook om de partijnominatie op zak te steken.

In feite bestaan er verschillende soorten "voorverkiezingen". Er is in de eerste plaats het verschil tussen een "primary" en een "caucus". Een "caucus" is een algemene partijvergadering waar de aanwezigen, zelfs soms nog met handopsteking, stemmen. Er bestaan ook twee soorten "primaries": de open en de gesloten. Bij de eerste mogen alle ingeschreven kiezers stemmen, bij de tweede enkel de partij-ingeschrevenen. Toch blijkt ook de opkomst bij de "voorverkiezingen" een aangelegenheid van partijmilitanten. Amper 7% van het aantal als republikeins ingeschreven kiezers ging stemmen dit jaar. Het feit dat zo weinig kiezers aan de "voorverkiezingen" deelnemen, vergroot de georganiseerde invloed van drukingsgroepen zoals de rechtse **Christian Coalition**.

De bedoeling van die "voorverkiezingen" is om te weten te komen wie de populairste partijkandidaat is. Iedere staat telt immers een welbepaald aantal gedelegeerden naar de partijconventie, waar uiteindelijk de presidentskandidaat van de partij verkozen wordt. Hoeveel gedelegeerden per staat en wie, wordt louter door partij-

daat houden.

De "voorverkiezing" is dus enkel een privé voorspel van de partij, waarin de personen, de thema's en de rekensommen om een meerderheid aan gedelegeerden te veroveren ingeëfend en uitgetest worden.

De partijconventies

De uitkomst van die rekensommen is meestal reeds voor de partijconventies bekend. Robert (Bob) Dole's nominatie stond reeds vanaf midden maart vast. Toen waren de belangrijkste republikeinse "voorverkiezingen" achter de rug. "Belangrijkste" betekent in dit geval opnieuw "talrijkste". Dole kreeg immers als eerste 993 van de 1984 afgevaardigden achter zijn naam. Die zijn verdeeld a rato van de bevolking en de partijsterkte. De campagnestrategen spitsen zich vooral toe op staten als California (163), Texas (123), New York (102) en Florida (98). Op **"Super Tuesday"** (12 maart 1996) stonden niet minder dan 253 afgevaardigden te verkiezen in wat de **"Bible Belt"** genoemd wordt, de ring van zuiderse, aarts-conservatieve staten.

Nochtans zijn niet alle gedelegeerden aan hun mandaat van de voorverkiezingen gehouden. Er lopen ook **"uncommitted delegates"** rond. Als het tot een tweede stemronde moet komen, zijn de meeste afgevaardigden ook al niet meer gebonden.

Wie de jongste republikeinse partijconventie in San Diego (12-15 augustus) wat gevolgd heeft, weet dat ook hier eerder sprake is van een media-show dan van een inhoudelijk politiek debat. De republikeinse thema's waren reeds bekend. Alle onenigheid, bijvoorbeeld over abortus en de belastingspolitiek, werden weggemoffeld. De belangrijkste uitdager voor Clinton, ex-generaal **Colin Powell**, bleek nog maar eens zeer charismatisch en politiek in het centrum, maar onaanvaardbaar voor zowel de traditionele, blanke republikeinse kiezer als de uiterst rechtse partijleugel. Het was dan ook bijna provocatorisch om de conventie in een stad te houden waar de Hispanics de meerderheid uitmaken. **Bob Dole's** keuze van **Jack Kemp** als "running mate" maakt duidelijk dat vooral politiek strategische overwegingen spelen in plaats van een eensluidend politiek programma. Kemp moet immers het grote centrum van het Amerikaanse kiezerspubliek aanspreken.

Precies dat deel stemt momenteel nog

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

*driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest
Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent
tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78
september '96 1ste jaargang nr 4
afgiftekantoor Gent X*

v.a. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Ten geleide

De bibliotheek Jan Verwest is voor VREDE vzw een van de pijlers van de werking.

Deze nieuwsbrief wil u even laten kennis maken met enkele recent verworven titels. De boeken van de bibliotheek kunnen worden uitgeleend, artikels kunnen worden gecopieerd...

We hebben meer dan 4000 boeken en brochures in onze bibliotheek en zowat 150 tijdschriften. Voor het ogenblik staat ons bestand ook voor meer dan 90% op computer. Kwestie van makkelijk en snel een en ander terug te kunnen vinden.

Bovendien is VREDE aangesloten bij het COCOS-net (computer ondersteunde catalogus ontwikkelingssamenwerking). Dit komt eigenlijk neer op een samengevoegde catalogus waarvan de werken over verschillende documentatiecentra verspreid zijn : Atol, Boliviacentrum, Docent, Ipis, Sago, Vrede en Wereldwijd. Dat betekent dat u bij ons zult kunnen nakijken welke andere cocosleden over voor u interessante informatie beschikken.

Kom gerust even binnen we helpen graag vinden wat u zoekt.

openingsuren:
elke dag van 13u15 tot 17u15
en op afspraak

Chernobyl

In april van dit jaar was het 10 jaar geleden dat één van de grootste industriële rampen zich voordeed: de ontploffing van kernreactor 4 van de kerncentrale in Chernobyl. Maar de gevolgen van die ramp laten zich nu pas echt gelden.

Eloi Glorieux is een van de campaigners van Greenpeace. Een bezoek aan het besmette gebied is zelfs voor deze internationale coördinator van nucleaire campagnes shockerend. In zijn onlangs verschenen boek, *Chernobyl, het jaar 10*, geeft hij in het eerste hoofdstuk een verslag over dit bezoek: "Een onvergetelijke ervaring, die me er meer van overtuigt dat we met kernenergie moeten stoppen dan honderd theoretische rapporten over de impact van de ramp" (p. 34).

Maar niet iedereen is het daarmee eens. De nucleaire lobby spaart moeite noch kosten om de voordelen van de nucleaire technologie in de verf te zetten en schuwt zelfs desinformatie niet. Glorieux toont aan dat dit niet zonder gevaar is voor de slachtoffers van de ramp. Zo werd het "Chernobyl Project" van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie (IAEA) in 1989 opgericht om "de beweringen te staven van de Sovjet-administratie, dat de klachten van de inwoners van de getroffen gebieden ingegeven waren door een collectieve irrationele hysterie" (p. 144).

Die westerse kernindustrie geldt als de meest invloedrijke lobby in Europa. Bij gebrek aan bestellingen in het Westen proberen de grote constructeurs van kernreactoren "door de gemeenschap gesponsorde lucratieve contracten in Centraal- en Oost-Europa te versieren" (p. 37). Niemand minder dan president Chirac drong er bijvoorbeeld bij de Wereldbank en de EBRD persoonlijk op aan om geld vrij te maken voor de

voltooiing van twee onafgewerkte kerncentrales in de Oekraïne. De kernlobby stelt het voor alsof kernenergie het enige alternatief is om de stijgende vraag naar energie te kunnen volgen. Voor projecten naar energie-efficiëntie en alternatieve energiebronnen worden geen middelen vrijgemaakt. Nochtans zou het perfect mogelijk zijn om op zeer korte tijd en met geen al te hoge kosten een energiepark van 20 gigawatt te bouwen, een vermogen dat 10 keer zo hoog is als dat van de huidige kerncentrale in Chernobyl.

Glorieux laat ook niet na om te benadrukken dat er een duidelijk verband is tussen het onderzoek naar kernwapens en kernenergie: "Kernenergie heeft zich ontwikkelt als spinn-off product van het atoombomprogramma" (p. 44), verwijzend naar het Manhattan Project waar de eerste atoombom werd ontwikkeld. De geheimzinnige sfeer die rond atoomprogramma's hangt, is ook terug te vinden in het onderzoek en gebruik van kernenergie. De gegevens zijn ofwel gebrekkig, ofwel vertrouwelijk ofwel afkomstig van de kernindustrie zelf. Dit maakt elke publieke controle en democratisch debat onmogelijk. Zoals Marcel Colla (SP) ooit eens zei: de nucleaire industrie vormt "een staat in de staat".

Ludo De Brabander

Eloi Glorieux. Chernobyl, het jaar 10. EPO, Berchem, 1996, 182 p. 498 BEF.

De Kaukasus

Wie zich degelijk wil informeren over de politieke problemen in de de Kaukasus en de oorzaken van de conflicten die er welig tieren, kan best ook eens het boek, *Contested borders in the Caucasus* openslaan, dat bij de Vubpress is verschenen. Het is een bundeling van verschillende bijdragen.

Het gebied is een wespennest, dat was vroeger zo en dat is nu nog zo. De recente geopolitieke veranderingen hebben zeventig jaar na de politieke chaos van 1918-1921, terug de lont aan het kruitvat gestoken. In de eerste bijdrage volgt daarvan een goed gedocumenteerde schets. De auteur legt daarbij de nadruk op de etnische achtergrond van de conflicten. In andere bijdragen komt ook aandacht voor het sociaal-economische. Een voorbeeld daarvan is het uitstekende artikel van Freddy De Pauw. Hij schetst het belang van de oliedistributie en de verschillende allianties die dit tot gevolg heeft. Turkije is immers om meer dan het Pan-Turkse streven bekommerd om het wel en wee van Azerbeidzjan. Baku is ook de draaischijf van de oliedistributie uit de Kaspische Zee.

Toch blijft het hele boek gefixeerd op het etnische

karakter van de conflicten. Bruno De Cordier heeft zich in een onderzoek onder de titel *Moslimvolkeren in Rusland: tussen etnie en Ummah* in het bij EPO verschenen boek, *Nationalisme*, de vraag gesteld hoe de islam zich verhoudt tot de recente processen van natievorming en nationalisme in Rusland zelf. Zijn conclusie was dat de 'volkeren' niet altijd eenduidig als etnisch-cultureel volk te omschrijven zijn, maar veeleer als een samenspannen van etnische en islamitische elementen.

Toch is Bruno Coppieters, die de redactie verzorgde, erin geslaagd om stuk voor stuk kwaliteit te brengen. Hoewel van academisch niveau, toch zeer toegankelijk voor de gemiddelde lezer, tenminste als die het Engels machtig is.

LDB

Bruno Coppieters. Contested Borders in the Caucasus. Vubpress, Brussel, 1996, 205 blz

Tussen haat en hoop

Wat vlug worden de problemen in Ruanda en Burundi als etnisch afgeschilderd. Grasduinen in de geschiedenis van beide landen doet Filip Reyntjens echter besluiten dat dit een wat simpele verklaring is.

Hij analyseert onder meer twee gebeurtenissen. De eerste is de crisis in Burundi in augustus 1988. Er vallen naar schatting 20.000 doden, voor het merendeel burgers vermoord door het door Tusti's gedomineerd leger. De tweede gebeurtenis gaat over de inval van het Ruandees Patriotisch Front (FPR) op 1 oktober 1990 in Ruanda.

Beide conflicten hebben volgens de auteur weliswaar een etnische oorsprong. Daarnaast spelen ook politieke elementen een rol. In Burundi is de Tutsi-minderheid aan de macht. Die Tutsi's vormen geen homogeen blok. De aanvallen van Tutsi-militairen op de Hutu-bevolking zijn uitgelokt door extremistische Tutsi's, juist in een poging om de legitimiteit van de meer gematigde krachten te ondergraven, met aan de top Buyoya. In Ruanda was de MRND (in hoofdzaak Hutu's) van president Habyarimana de partij die jaren de lakens heeft uitgedeeld. Maar in het begin van dit decennium ontstonden er nieuwe partijen die een vrij eensgezinde oppositie vormden. Hun programma's legden de nadruk op de democratisering, maar ook de verzoening. Er kwam een regering van nationale eenheid die ook de Arusha-akkoorden zou erkennen. Maar ook hier waren het extremistische elementen, die elke verzoening in de weg stonden en de bevolking in de polariteit dwongen. Een kleine vonk was dan ook voldoende om dit te laten uitmonden in een bloedbad.

Filip Reyntjens heeft duidelijk een goed gedocumenteerd werk afgeleverd. Het boek is in feite de vertaling van een franstalige versie die in 1994 reeds

was verschenen. Alleen het hoofdstuk achteraan het boek, dat de genocide in Ruanda behandelt, is nieuw. Hoewel een brede kijk wordt gegeven op het gebeuren komen een aantal elementen die mee de (omvang van de) problemen in de twee landen hebben veroorzaakt nauwelijks aan bod. Een daarvan is het economische aspect. De verarming als gevolg van de ineensstorting van de koffieprijs en de devaluatie van de Ruandese frank met 40 procent heeft er immers mee voor de voedingsbodem van het conflict gezorgd. Dit gegeven wordt in het boek jammer genoeg maar gedeeltelijk erkend. Maar het blijft aan te bevelen literatuur.

LDB

Filip Reyntjens. Danse macabre. Rwanda en Burundi, tussen haften hoop. Icarus, Antwerpen, 1996, p. 368, 695 BEF

Afrika grijpt zijn kans

Er is nog hoop voor Afrika. Dat blijkt uit de verschillende bijdragen die verschenen zijn in een bijzonder boeiend nummer van het Noord-Zuid Cahier. Het behandelt de zoektocht van het Afrikaanse volk naar alternatieve ontwikkelingsmodellen, meer uit noodzaak dan als gevolg van een planmatig proces.

De eerste bijdrage is een aanklacht van Animata D. Traore tegen de jarenlange bemoeienissen van het Westen, dat voortdurend naar eigen goeddunken een bepaald concept oplegt. De nieuwste aanwinst is 'goed bestuur'. Traore noemt dit het 'controlerende oog' van buitenstaanders en daarom verwerpt ze het. "Goed bestuur" zoals dat vandaag door de internationale financiers wordt opgevat en opgelegd aan de Afrikaanse leiders, berust op een politieke en economische realiteit die niet noodzakelijk overeenkomt met wat Afrikanen verwachten van democratisering" (p.8).

Zij pleit ervoor dat de Afrikaanse civiele maatschappij mogelijkheden geboden krijgt om zelf het heft in handen te nemen, in plaats dat anderen de democratische spelregels bepalen.

De overige bijdragen gaan dieper in op een aantal kernen van alternatieve modellen die nu reeds bestaan. Zo wordt de ontwikkeling en het belang van de informele economie geschetst. Fundamentele kenmerken van de informele economie zijn de soepelheid, de ontwikkeling van alternatieve informatiekanalen, maar bovenal het het solidaire karakter omdat er een herverdeling van inkomsten plaatsvindt. De informele economie is verre van perfect, maar het is alvast een antwoord op de ontwrichting van de formele politieke en economische structuren dat heel wat mensen in staat stelt te overleven.

Het politieke antwoord op de ontwrichting van de

staatsstructuren is de opkomst van de civiele maatschappij. Die heeft in tal van landen een emancipatorische voortrekkersrol gespeeld zoals binnen de vele nationale conferenties die overal in Afrika sedert begin 1990 plaatsgrepen in een poging de democratisering op gang te trekken.

De laatste vier bijdragen belichten een specifiek thema in een land. Achtereenvolgens: de democratisering in Uganda, Overlegstructuren in Zuid-Afrika, vrouwenwerken in Kenya en het verhaal over het welvarende Botswana.

Afrika grijpt zijn kans. Noord-Zuid Cahier, nr 1, maart 1996. Wereldwijd, Antwerpen, 220 BEF

Verhaal van een sociaal bewogen priester

Bij uitgeverij Scoop verscheen een biografie over Jef Ulburghs met de titel *De eeuwige rebel*. Die titel is alvast een goede samenvatting van het leven van priester-politicus Ulburghs.

Hij groeide op tussen de mijnwerkers en hun families in het Limburgse Zolder. Na zijn wijding tot priester zou hij vijftien jaar lang lief en leed delen met de arbeiders van de verpauperde buurten in Grâce-Berleur. Hij zou al gauw ervaren dat zijn inzet voor de arbeiders niet altijd in dank wordt afgenomen. Zo liet de plaatselijke christelijke elite van Grâce-Berleur hem 'wegpromoveren'. Eind de jaren zestig zou hij actief betrokken geraken bij de basiswerking in Vlaanderen. Hij ijverde voor een leefbaar milieu, buurtgezondheidscentra en geraakte geboeid door de Noord-Zuid-problematiek en de bevrijdingstheologie. Zijn betrokkenheid bij de basisbeweging kreeg dus ook een logisch vervolg met zijn stap naar de Doorbraakbeweging, die op initiatief van een aantal jonge Turken binnen de SP werd opgezet om het socialisme een grondige opknappbeurt te geven. In 1982 wordt hij verkozen in de Gentse gemeenteraad en in 1984 komt hij als Doorbraakkandidaat in het Europees Parlement. Zijn politiek activisme wordt vooral in CVP-middens maar weinig gewaardeerd. Maar ook rabiate anticlericalen binnen de SP, zoals Marijke Van Hemeldonck, konden de priester-mandataris maar weinig appreciëren. Maar de relatie tussen de SP en Doorbraak zou naar een dieptepunt groeien, vooral als de SP regeringsverantwoordelijkheid krijgt. Er was de discussie rond de sluiting van de mijnen, het migrantenstemrecht en in Limburg maakte de SP een bocht van 180 graden in de kwestie van de verbindingsweg A24. Het deed hem besluiten om voor Agalev te kiezen. Voor deze partij bekleedde hij tot voor kort een mandaat als senator en lid van de Vlaamse Raad.

Jef Ulburghs. De Eeuwige rebel. Uitgeverij Scoop, Groot-Bijgaarden, 1996, 239 pag. 650 BEF

Verdere aanwinsten....
(met korte inhoudsbeschrijving)

Le Marxisme a-t-il un sens pour le sud?
Alternatives Sud,
L'Harmattan, Parijs, 1996,
183 p.
ISBN 2-7384-4592-6

Opnieuw een uitstekend themanummer van Alternatives Sud. Een reeks auteurs uit het Zuiden, waaronder Samir Amin en Carlos Tablada, stellen zich vragen over de betekenis van het Marxisme en het socialisme voor de derde wereld.

L'economie de marche
Roger Guesnerie
Dominos Flammarion, Evreux,
1996, 127 p.
ISBN 2-08-035268-7

Markteconomieën zijn producten van de geschiedenis die de logica van de ruil associëren met de logica van de organisatie. Vandaag staan problemen zoals de natuurlijke bronnen, de herverdeling van de inkomsten en de groei centraal in het actuele debat. De auteur reflecteert over de marktmechanismen en de rol die de staat kan spelen.

A world divided. Militarism and development after the cold war.
Geoff Tansey, Kath Tansey and Paul Rogers (ed.)
Earthscan, Londen, 1994, 142 p.
ISBN 1-85383-196-4

Uitstekend werk dat de link legt tussen de veiligheidsproblematiek en ontwikkelingsproblemen. De groeiende kloof tussen Noord en Zuid doet de kans op een militaire confrontatie stijgen. Het antwoord op de conflicten in de derde wereld is dan ook van socio-economische en ecologische aard.

The Hour of departure: Forces that create refugees and migrants
Hal Kane
World Watch Paper 125, juni 1995, 56 p.
ISBN 1-878071-26-2

125 miljoen mensen leven ver van hun geboorteplaats omdat de omstandigheden hen daartoe dwongen. Dit werk gaat op zoek naar de oorzaken. Het klaagt ook de westerse politiek aan die vooral gericht is op het gesloten houden van de grenzen zonder de oorzaken zelf aan te pakken.

Budgeting for disarmament: The costs of war and peace
Michael renner
World Watch Paper 122,
November 1994, 70 p.
ISBN 1-878071-23-8

Dit is een van de eerste studies naar uitgaven om de vrede te handhaven en ontwapening. Conclusie is dat het een zeer langzaam proces is. Regeringen zijn nog steeds niet echt geneigd om veel in een vredespolitiek te investeren. Noch gaat men zeer planmatig te werk.

The rotten heart of Europe
faber and faber, London -
Boston, 1995, 427 p.
ISBN 0-571-17520-1

Dit boek heeft het over de wereld achter de woorden van politici, bankiers en bureaucraten wanneer ze pleiten voor een monetair keurslijf. Het is een sterk pleidooi geworden opdat de volkeren zelf hun eigen zaken zouden kunnen sturen. Verborgene agenda's worden blootgelegd. De Monetaire Unie, zegt de auteur, "is een bedreiging niet alleen voor onze welvaart maar tevens voor onze vrijheden, en uiteindelijk voor onze vrede". De auteur was jarenlang topambtenaar bij de Europese Wissel-rekenkamer (European Exchange Rate Mechanism).

Le soulèvement zapatiste au Chiapas
Alain Carrier (redactie)
Cahiers du Cela-IS, ULB,
Brussel, n°7 - 1996, 117p

Verschillende bijdragen van diverse auteurs - academici van de Mexicaanse universiteiten - werden hier bijeen gebracht : de chronologie van het conflict; het racisme in Mexico; de modernisering van de armoede; kapitalisme en dwangarbeid; de zapatisten en de macht. Cela is het studiecentrum Latijns Amerika van het Sociologie-Instituut van de ULB

Guide to Graffiti-Research
Bart Bosmans & Axel Thiel
Graffiti Jeugdendienst,
Uitgeverij Rhinoceros, 1995,
310 p?
ISBN 90-802903-1-9

Deze publicatie behandelt een reeks aspecten van graffiti en het graffiti-onderzoek. Het biedt geen hapklare artikels maar is een werkinstrument voor wie actief op zoek wil gaan naar informatie

Wereldsysteem Aanlyse
Mark Saey
Imavo, Brussel, 1996, 145 p.

Het boek draagt de ondertitel : een antwoord op 1968. Het is bedoeld als een handige en leesbare inleiding op wereld-systeem analyse, die steeds belangrijker wordt in de sociale wetenschappen. De auteur geeft de belangrijkste karakteristieken van wereld-systeem analyse, maar vermijdt een pleidooi voor een bepaalde positie binnen deze "traditie van een nieuw verhaal".

samenstelling :
M.J. Vanmol
redactieraad : R. Hubo, W.
De Raes, L. De Brabander,
G. Spriet

altijd voor Clinton die, mede onder druk van de republikeinse meerderheid, een rechts discours meer en meer in daden omzet. Meteen is ook de toeneur bekend van de evenzeer georkestreerde **democratische partijconventie** in Chicago, de stad van de zwarten (26-29 augustus). Er wordt dan ook meer uitgekeken naar het effect van de conventie in de opiniepeilingen dan naar Clintons aanvaardingsrede.

Wie kiest wie?

Vergeeten we daarbij niet dat op **5 november** het deel van het volk dat als kiezer ingeschreven is en uiteindelijk stemt, **niet rechtstreeks voor de president kiest!** Wel wordt op die dag een **kiescollege** verkozen. Dat college telt per staat evenveel leden als er afgevaardigden zetelen in de Kamer en de Senaat. In totaal zijn er dus 538 (435 kamerleden + (50 staten x 2 senatoren) + 3 voor hoofdstad Washington D.C.). Dunbevolkte staten zoals Wyoming of Nevada worden door de 2 senatoren oververtegenwoordigd. Het is enkel het aantal afgevaardigden dat overeenkomt met het aantal inwoners. Ook hier zullen de campagnes dus toegespitst worden op die staten met een hoog aantal stemmen in het electoraal college, dat uiteindelijk de president kiest. Zo telt California 54 electorale kiesmannen.

Momenteel ligt Clinton duidelijk voor in de opiniepeilingen, maar achter bij het kiescollege. Dole is immers favoriet in de Rock Mountain-staten en in grote delen van het conservatieve zuiden. Clinton wordt getipt in Californië, alhoewel progressievere er zullen stemmen op de groene partij van consumentenverdediger **Ralph Nader**. De strijd zal zich dus concentreren in de volkrijke industriële staten van het noordoosten, maar vooral midden-westen rond de grote meren (Ohio, Indiana, Michigan, Illinois, Wisconsin). Precies in die staten wonen ook veel kiezers die de sleutel van de overwinning op zak hebben: katholieken, joden en onafhankelijken (weinig trouwe arbeiders en intellectuelen). Ross Perot speelt thuis in Texas.

Het grootste verschil tussen het werkelijk aantal stemmen en het uiteindelijk percentage in het kiescollege komt door het feit dat, behalve voor de 3 in Washington, **alle kiesmannen/vrouwen van de staat naar de overwinnaar gaan**, en dus niet a rato van het werkelijk aantal stemmen verdeeld worden. Zo won Bill Clinton in 1992 370 electorale collegestemmen voor 43.728.375 werkelijke stemmen, terwijl Bush am-

per 168 collegemannen kreeg voor 38.167.416 stemmen. Clinton werd dus in het kiescollege met 68,7% verkozen, terwijl hij slechts 43% van de uitgebrachte stemmen haalde. Door de lage opkomst werd Clinton feitelijk door 43% van 56% of amper **24% van het aantal kiesgerechtigde Amerikanen** verkozen!

Met de ondemocratische tussenstap van het kiescollege is het theoretisch mogelijk dat een kandidaat-president wordt met minder stemmen dan zijn rivaal, maar met meer kiesmannen vanuit dunbevolkte staten. Dat gebeurde trouwens in 1824, 1876 en 1888. Het feit dat een derde kandidaat een niet onbelangrijk aantal stemmen haalde, kan het verschil tussen de stemmen van het volk en het overwicht in het electoraal college doen toenemen. Ook nu komt miljardair **Ross Perot** op, in

1992 goed voor 19.237.247 stemmen, maar geen enkele stem in het college.

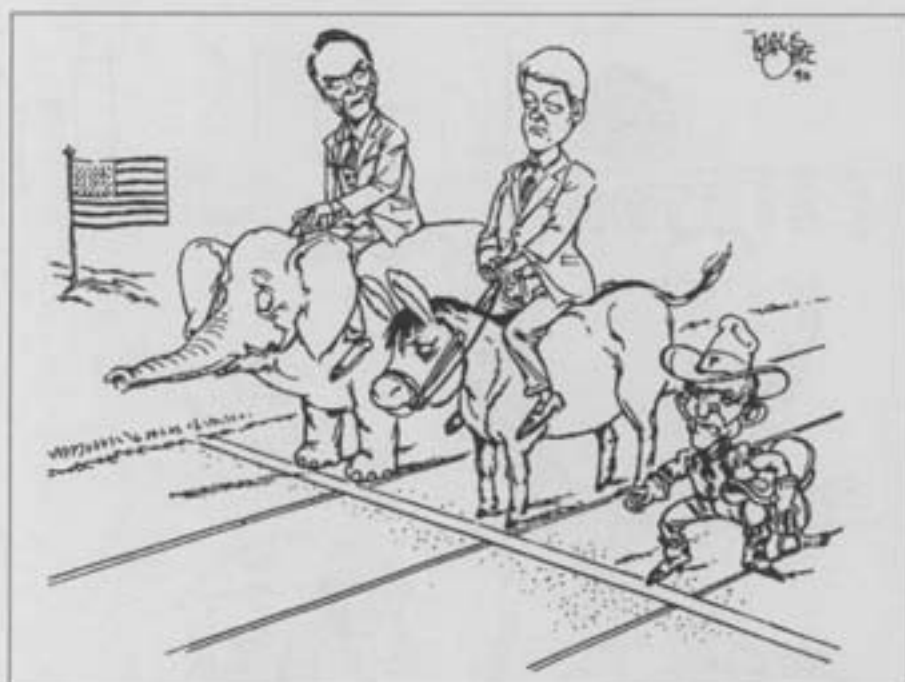
Wie kan opkomen?

Alhoewel de Amerikaanse Droom de meeste Amerikanen nog doet geloven dat je de top kunt bereiken enkel door hard te werken, bewijzen de beurzen van de kandidaten het tegendeel. Een uitgekende campagne voeren van februari tot november in zo een uitgestrekt land, kost veel geld. De schatrijke uitgever **Malcolm (Steve) Forbes** heeft zijn succes in de eerste republikeinse voorverkiezingen louter te danken aan het feit dat hij de tv-spotjes uit eigen zak kon betalen. Het concurrerende tijdschrift **Fortune** raamde het fortuin van de eigenaar van 10 magazines, 14 kranten en vastgoed op 440 miljoen dollar of 13,2 miljard frank. Nog voor de eerste voorverkiezing, traditioneel in New Hampshire (20 februari), besteedde hij naar schatting 12 tot 15 miljoen dollar (360 tot 450 miljoen BEF). Dat ging hoofdzakelijk naar radio- en tv-reclame waarin Dole zwart gemaakt werd. Minder gefortuneerde kandidaten moeten hun uitgaven beperken willen ze aanspraak maken op overheids-geld.

Wie deze zomer de Panorama-uitzending gezien heeft over "De Bananenman en de President" weet dat, naast

De Amerikaanse kiesdrempels

Amerikaan zijn. Je inschrijven als democraat, republikein of onafhankelijk. (Eventueel deelnemen aan de voorverkiezingen.) Op 5 november op de winnaar in de staat kiezen, anders is je stem verloren. Je kandidaat moet een meerderheid in het kiescollege halen.

de aan banden gelegde giften aan partijen, industriële grove sommen betalen om dicht bij de vermoedelijke winnaar op een banket of debat te zitten. Dat dit hen geen windeieren legt werd onlangs bevestigd. In een geruchtmakend rapport over bijstand aan bedrijven berekenden Sean Stansel en Stephen Moore van het conservatieve Cato Institute dat jaarlijks zo'n 70 miljard dollar of 2.100 miljard BEF van het belastinggeld naar de bedrijven vloeit. Dat gebeurt bijvoorbeeld onder de vorm van subsidie voor promotie in het buitenland, beurzen, tussenkomst voor het organiseren van een concert tot zelfs subsidie voor de verbetering van de stemming onder de werknemers. Zo kreeg **McDonald's** 15 miljoen BEF om Chicken McNuggets, en Campbell Soup 500.000 dollar om tomatensap en -soep in het buitenland te promoten. Wapenproducent Martin Marietta, nu gefuseerd met Lockheed, mocht van het Pentagon 263.000 dollar ontvangen voor een concert met Smokey Robinson.

Dat alles is niet verwonderlijk wanneer men weet dat alle afgevaardigden en senatoren tijdens hun verkiezingscampagnes zoveel geld nodig hebben, dat zij met een hele waslijst van wederdiensten aan bedrijven en lobbygroepen in Washington toekomen.

Verkiezingen en verkiezingen

Op 5 november zullen een hele nieuwe Kamer van 435 afgevaardigden en 1/3 van de senaat verkozen worden. De afgevaardigden zetelen immers voor 2 jaar, de senatoren voor 6 jaar. Wanneer men dan nog weet dat de presidents-

verkiezingen samen vallen met heel wat lokale verkiezingen, van het staatsparlement tot een lokale sheriff, dan beseft de lezer hoezeer de VS voortdu-

rend in de ban van verkiezingen is. Dat vraagt dus enorm veel geld, en energie.

In sommige staten worden op 5 november ook nog volksraadplegingen gehouden. Zo zullen de kiezers in Californië zich kunnen uitspreken over de wenselijkheid om een aantal voordelen en diensten te onthouden aan illegalen en hun kinderen. Dat zullen dan slachtoffers zijn bovenop de 1,1 miljoen kinderen die volgens berekeningen door de jongste wet, die de sociale hulp in omvang en tijd beperkt, de armoede zullen ingejaagd worden. De Amerikaanse realiteit is dus niet die van de Amerikaanse Droom. De Amerikaanse realiteit is niet die van het meest democratische land ter wereld. De Amerikaanse realiteit is die van een toenemende kloof tussen arm en rijk in een economisch systeem waar alles om geld en een politiek systeem waar alles om macht draait. Een systeem dat in de rest van de wereld meer en meer herkend wordt.

L. Bollaert
23.8.1996

V.S. beperking sociale welzijnszorg

De Amerikaanse president, Bill Clinton, heeft zijn fiat gegeven aan een wetsvoorstel om de sociale zekerheid sterk te beperken. Het voorstel werd hierna door het huis van afgevaardigden goedgekeurd met 328 tegen 101 stemmen.

De nieuwe wet waarmee de overheid de komende zes jaar 1.650 miljard frank hoopt te besparen beperkt de gezinsbijsstand tot vijf jaar en verplicht volwassenen na twee jaar werk te vinden.

Aileen voor de ergste gevallen - men veronderstelt twintig procent van de huidige ontvangers van bijsstand - is een uitzondering mogelijk.

De uitvoering wordt aan de afzonderlijke staten overgelaten. Deze kunnen daarbij eigen normen stellen, zoals b.v. de bijsstand stopzetten vooraleer de vijf jaar om is.

De huidige bijslandswet werd door president Johnson tot stand gebracht en was een verlenging van de New Deal die door president Roosevelt voor de tweede wereldoorlog werd uitgevaardigd en de verplichting vervat om een minimale levensstandaard aan de zwakste Amerikanen te garanderen. Twee vorige versies van de nieuwe wet werden door een veto van president Clinton afgewezen.

Het nieuwe wetsontwerp bevat "ernstige mankementen" zegt Clinton. Maar zo voegt hij er aan toe, het is een historische mogelijkheid om bijsstand te maken tot wat het moet zijn - een tweede kans, niet een manier van leven. Clinton had reeds in 1992 aangekondigd dat hij het bestaande bijslandstelsel op de helling zou zetten. Het is vandaag zo ver. Met het oog op de komende presidentsverkiezingen is het nog meer naar rechts geschoven.

De toekomst ziet er dus niet schitterend uit voor de 35 miljoen Amerikanen die slechts een inkomen hebben dat onder de armoedegrens ligt. (ads)

Amerikaanse dictaten aan Europa

De wereldhandel is vrij... maar op voorwaarde dat deze de belangen dient van de Verenigde Staten. En dan nog in bijzonder tijdens een verkiezingsperiode.

Het embargo tegen Cuba

Er was eerst de beruchte wet Helms-Burton. Een wet waarmee de V.S. het reeds dertig jaar bestaande embargo tegen Cuba wil verstrakken om dit land definitief op de knieën te krijgen. Nu wil men alle landen en buitenlandse firma's die met Cuba handel drijven straffen. Wanneer deze gelijktijdig belangen hebben in de Verenigde Staten stellen ze zich bloot aan vervolgingen en hun beheerders zullen niet toegelaten worden in de Verenigde Staten, Canada, Mexico, Spanje, Groot-Brittannië e.a. landen die economische betrekkingen hebben met Cuba, nemen dit niet en verzetten zich heftig tegen de Helms-Burton-wet. Ook de Europese Commissie beschouwt dit als een aanval op de vrije wereldhandel en dreigt met tegenmaatregelen.

President Clinton, voor wie deze wet past in zijn verkiezingscampagne, heeft kort geleden, rekening houdende met de Europese reactie, de uitvoering van de wet zes maanden uitgesteld. Het gevaar is echter niet geweken.

De D'Amato-Kennedy-wet een nieuw dictaat

Op 5 augustus jl. ondertekende Bill

Clinton een nieuw dictaat.

Vanzelfsprekend met de nodige show in de geest van zijn kiescampagne.

In het kader van de strijd tegen het terrorisme worden Iran, Libië, Irak en Soedan beschuldigd aan de basis te liggen van het terrorisme. Na de "anti-terrorismetop" in Charm el Sjeik (Egypte), die eigenlijk bedoeld was om de Israëlische premier Shimon Perez een duwtje in de rug te geven tijdens zijn verkiezingscampagne, sprak Clinton reeds harde taal tegen hogergenoemde landen. In mei jl. volgde in Lyon de bijeenkomst van de top G 7 waar Clinton concreet een embargo tegen Iran en Libië vooropstelde. Over Syrië, het vroegere zwarte schaap, had hij het niet meer want dit land was een bondgenoot in de Golfoorlog en blijft voor de V.S. een belangrijke factor bij de onderhandelingen met Israël.

De Europese landen wensen echter een kritische benadering van beide landen. Ook al omdat de Brits-Nederlandse maatschappij Shell aanwezig is in Libië en voorziet in Iran te investeren wat voor de Franse firma's Total in Iran en Elf Aquitaine voor Libië eveneens het geval is. Het is bekend dat Europa 80 % petroleum invoert waarvan 20 % uit Iran of Libië, terwijl de V.S. 50 % van zijn olie importeert uit Venezuela, Mexico, Noorwegen, Saoedi-Arabië en Nigeria. Dat beide laatste landen ook al geen model staan voor wat de eerbiediging van de mensenrechten betreft is voor Bill Clinton de minste zorg.

Met de D'Amato-Kennedy-wet voorziet de president sancties tegen de vreemde maatschappijen die meer dan 40 miljoen dollar investeren in de olie of gassector van Iran en Libië.

Rechtstreeks bedreigd in hun belangen, en deze van hun multinationale ondernemingen, hebben Groot-Brittannië en Frankrijk, gevolgd door de Europese Unie, heftig protest aangetekend tegen dit nieuw Amerikaanse dictaat.

Sir Leon Brittan, de Britse vice-voorzitter van de Europese Commissie, wijst er op dat het onaanvaardbaar is dat één land, zoals dit het geval is met de D'Amato-Kennedy-wet, zijn buitenlandse politiek zou dicteren aan andere landen.

Clinton voor wie deze harde taal een belangrijke bijdrage in zijn verkiezingscampagne is, heeft nu eveneens om een botsing met Europa vermeden door ook de uitvoering van de D'Amato-wet met zes maand uit te stellen.

Het zou verkeerd zijn te denken dat president Clinton slechts tijd tracht te winnen door zijn houding te milderen. Het verzet moet verder en luider worden gevoerd worden. De Europese Commissie en alle betrokken landen moeten het hem duidelijk maken dat hij zich geen illusies moet maken.

De Helms-Burton-wet met betrekking tot Cuba en de D'Amato-Kennedy-wet ten overstaan van Iran en Libië moeten afgevoerd worden.

Europa kan geen Amerikaanse dictaten aanvaarden. (ads)

Argentijnse arbeidersbeweging verzet zich

Argentinië kende begin augustus de grootste staking uit haar geschiedenis. De staking was een protest tegen de nieuwe besparingen die door de ontslagnemende minister van Economische Zaken Doninga Cavallo, in opdracht van het Internationaal Muntfonds (IMF), werden uitgevaardigd. Zijn opvolger, Chicago-boy Roque Fernandez, heeft besloten deze besparingen verder te zetten.

Met nieuwe belastingen en besparingen wil men een jaarlijks tekort van 1 miljard dollar verminderen. Argentinië heeft ook een schuld van 84 miljard dollar (27 procent van het BNP). Een schuld die 346 procent van de exportinkomsten vertegenwoordigt.

De inrestlasten bedragen 23,5 % van die inkomsten. Het aantal werklozen loopt op tot 17,1 % en in Buenos Aires zelf tot 20,4 %.

De vorige minister Cavallo maakte door

zijn beleid een einde aan de hyperinflatie en zorgde tot 1995 voor een zekere economische groei.

Nu stellen de arbeiders vast dat de vruchten van deze groei slechts ten goede komen aan de welgestelde Argentijnen, buitenlandse investeerders en geldschietters.

De nieuwe minister, Roque Fernandez, kondigde op 12/8 aan dat het begrotingstekort dat 6,6 miljard dollar bedraagt, moet teruggebracht worden op 2,5 miljard dollar en dit in overeenstemming met het Internationaal Muntfonds (IMF).

De benzineprijs gaat dus met 10 % verhoogd worden en de diesel met 35 %. Behalve voor motorbrandstoffen gaan de Argentijnen ook meer betalen voor openbaar vervoer dat 5 % duurder wordt. Boeken en tijdschriften gaan ook de hoogte in. Dit is ook het geval voor de medische zorgen, spektakels,

kabeltelevisie, enz... De pensioengerechtigde leeftijd voor vrouwen wordt opgetrokken van 60 naar 65 jaar. Zowat 2,5 miljoen arbeiders zullen getroffen worden door inkrimpingen van de overheidshulp aan hulpbehoevende families en door het invoeren van belastingen op de voedselbonnen die ondernemers als deel van het loon betalen en zullen de patronale bijdragen voor de pensioenkas verminderd worden.

Daartegenover zal voor de industriëlen, de belasting op de export verminderd worden, en zullen op voorstel van het IMF, een aantal privatiseringen uitgevoerd worden. De algemene staking van 8 augustus was een eerste verwoording.

De Argentijnse arbeidersbeweging wil de strijd verder zetten en voert in haar programma een uitgebreide actie tegen de belastingontduiking en voor een hogere belasting op de grote fortuinen. (ads)

De Filipijnen: revolutie of reformisme? (Deel 1)

In november 1985 verscheen in de VS het "Philippines report" van de Senate Select Committee on Intelligence waarin gesteld werd dat de Filipijnse bevrijdingsbeweging, het Nationaal Democratisch Front, zo snel aan slagkracht won dat binnen drie jaar het "point of no return" bereikt kon worden. D.w.z. dat de nationaal-democratische beweging dan zo sterk zou zijn dat een machtsovername onomkeerbaar zou worden.

Om dat te voorkomen (en om dus de Amerikaanse belangen in de Filipijnen te vrijwaren) suggereerde het rapport ingrijpende veranderingen. Nauwelijks vier maanden later werd Marcos, onder Amerikaanse druk, gedwongen om presidentsverkiezingen te organiseren. Die verkiezingen leidden tot een volksoverstand waarbij de legertop (na een onderhoud van de Amerikaanse topdiplomaat Habib met Enrile en Ramos) de zijde van Aquino koos en Marcos met een Amerikaanse legerhelikopter naar Honolulu werd afgevoerd.

Het "point of no return" werd nog niet bereikt maar de nationaal-democratische beweging blijft de dominerende oppositiebeweging. Die beweging bestaat enerzijds uit een zeer brede waaier van legale volksorganisaties (de vakbondskoepel KMP, de boeren-vakbond KMP, de vrouwenkoepel Gabriela, enz.) die verenigd zijn in een overkoepelende politieke beweging Bayan. Anderzijds is er de ondergrondse beweging, het NDF, een front geleid door de CPP en haar gewapende arm het NPA met in totaal 16 geallieerde organisaties.

Organisatorisch en tactisch gaat het om twee afzonderlijke bewegingen maar wat analyse en politiek alternatief betreft, zitten deze twee stromingen op dezelfde golfengte. Heel bondig: de Filipijnse samenleving wordt geteisterd door drie fundamentele kwalen: het neokolonialisme, het semi-feodalisme en het bureaucratisch kapitalisme en het alternatief is een nationaal-democratische revolutie met een socialistisch perspectief.

Tot het begin van de jaren '90 leek het erop dat de "nat-dems" gekenmerkt werden door een zeer grote eenheid in denken en handelen. Maar in 1992 verscheen "Reaffirm our basic principles", een document van het tiende plenum van de leiding van de CPP. Dit document bevat een zeer scherpe zelfkritiek op de koers die het NDF, en de CPP en het NPA in het bijzonder, de leiding in verschillende regio's vanaf het begin van de jaren '80 ontwikkelde. Volgens "Reaffirm" kwam daardoor de grootste bedreiging voor de revolutionaire beweging niet meer van de machthebbers maar van binnen uit.

Heel summier zijn de belangrijkste elementen van die kritiek:

- De militaristische koers geïnspireerd door de insurrectionele lijn. Deze praktijk ondermijnde de strategie van de langdurige volksoverstand die het NPA vanaf 1969 met veel succes toepaste. Deze door Mao ontwikkelde strategie werd aangepast

aan de Filipijnse realiteit (een archipel, d.w.z. eilanden zonder uitwijkmogelijkheden zoals de lange mars in China en zonder mogelijkheden van buitenlandse steun, zoals de aanvoeroute in Zuid-Viëtnam).

Het NPA heeft daarbij 4 taken:

- *Een politieke opdracht:* de nationaal-democratische analyse en alternatieven propageren en toepassen in de lokale realiteit. Daarbij is de intersectoriële solidariteit essentieel, d.w.z.: alle krachten die verenigd kunnen worden tegen het imperialisme en de lokale handlangers, moeten verenigd worden.
- *Een socio-economische opdracht:* hierbij staat de landhervorming centraal (herverdeling van het grootgrondbezit, van trekdiere, lagere pacht, afbouw van de woekerrenten, hogere

lonen voor landarbeiders, enz.) en op basis hiervan; de organisatie van coöperatieven, diversificatie van de landbouwproductie en met de steun van de NDF-organisaties: onderwijs, gezondheidszorg,...

- *Een organisatorische opdracht:* centraal hierbij staat de opbouw van lokale organisaties voor boeren, vrouwen, jongeren, culturele minderheden, enz. die verkiezingen organiseren voor een lokale voorlopige revolutionaire overheid (die de defensie, justitie, ... organiseert).
- *Een militaire opdracht:* in eerste instantie het veroveren van wpaens bij het regeringsleger en de grootgrondbezitters dwingen om een compromis inzake de landhervorming te aanvaarden.

Het NPA werd opgericht in maart 1969 door een zestigtal jongeren met enkele verouderde geweren. Gedurende de eerste jaren verliep de opbouw zeer moeizaam, mede omdat men de maoïstische strategie nog moest verfijnen en aanpassen aan de Filipijnse realiteit (de inzichten inzake de langdurige volksoverstand werden, op basis van de concrete ervaringen, gebundeld in "Specifieke kenmerken van onze volksoverstand" 1974).

Gezien het semi-feodale karakter van de Filipijnse samenleving verkoos het NDF om al zijn krachten maximaal te concentreren op het platteland. In 1972 was de CPP nog maar in staat om 200 leden van de steden naar het platteland te sturen. Maar de beweging groeide razendsnel aan. En, alhoewel het NDF in de tweede helft van de jaren '70 onthoofd werd omdat toen nagenoeg alle kopstukken werden gearresteerd, geraakte de beweging overal ingeplant en telde het NDF op het eind van de jaren '70 vele honderdduizenden aanhangers en goed gevormde lokale leiders die autonoom konden opereren (gezien de geografische eigenschappen was die gedecentraliseerde aanpak noodzakelijk maar het resulteerde ook in ontwikkelingen die lijnrecht t.o.g. de nationaal-democratische visie stonden, zie verder).

De CPP en het NPA konden dankzij hun ondergrondse structuur overleven toen Marcos in '72 de noodtoestand installeerde maar de meeste legale organisaties werden compleet opgeroid. Vanaf de tweede helft van de jaren '70 groeide ook het legale volksverzet, ondanks de genadeloze repressie, snel aan. Niet alleen de objectieve omstandigheden: groeiende armoede, extreme uitbuiting en corruptie, maar ook het groeiend succes van het NPA (Nice People Around) lag aan de basis van het toenemend verzet. Want het volstaat niet dat mensen worden onderdrukt en uitgebuit opdat zij in opstand zouden komen; men moet ook in de overwinning kunnen geloven. En het NPA dat alleen toesloeg als de krachtsverhoudingen gunstig waren, kreeg een imago van moderne Robin Hoods die het regime rake klappen toebrechten.

Het streefdoel daarbij is om op het platteland zo geleidelijk aan een tegenmacht op te bouwen die het semi-feodaal systeem (de feodale verhoudingen tussen grootgrondbezitter en de miljoenen landloze boeren maar ook de semi-feodale cultuur) uitschakelt om vervolgens, na de bevrijding van het platteland, de steden, de centra van de politieke macht, te omsingelen en te bevrijden.

Vanaf het begin van de jaren '80 echter werden in verschillende regio's leidinggevende kaders ongeduldig. Zij wilden het bevrijdingsproces versnellen door de formatie van grote militaire eenheden die fulltime en uitsluitend militair operationeel waren. Deze kaders werden daarbij vooral geïnspireerd door de Sandinisten die erin slaagden om op zeer korte tijd op te rukken naar de hoofdstad en het heersende regime uitschakelden. Wat in Nicaragua kon, moest ook in de Filipijnen haalbaar zijn, meenden vele NDF-kaders.

Volgens Reaffirm had deze aanpak desastreuze gevolgen:

- De grote militaire eenheden waren minder mobiel, veel meer zichtbaar voor de vijand waardoor het technologisch aspect (helikopters, enz.) een grotere rol ging spelen zodat het regeringsleger veel gemakkelijker NPA-eenheden kon uitschakelen.

Op het eiland Mindanao werd deze militaristische koers het sterkst doorgevoerd. Het NPA incasseerde hier vanaf 1984-85 zware klappen en daarmee groeide de achterdocht: de NDF-leiding in Mindanao geraakte ervan overtuigd dat DPA's (Deep Penetrating Agents), infiltranten, de militaire operaties verraadden. Die achterdocht resulteerde in een heksenjacht en interne oorlog die volgens Reaffirm aan ruim 900 NDF-leden het leven kostte. Het duurde jaren vooraleer de nationale leiding een zicht kreeg op de omvang van deze interne afrekeningen want de leiding van Mindanao, die bleef geloven in de insurrectionele lijn, rapporteerde dat ze er in gesiaagd waren om de infiltratiepogingen te saboteren. Ook in andere regio's grepen dergelijke afrekeningen, op kleinere schaal, plaats. Toen de nationale leiding zicht begon te krijgen op de aard en omvang van de DPA-hysterie verzette ze zich tegen deze praktijken. Dat bleek uit de "Saturpapers", de documenten van Satur Ocampo, een van de NDF-leiders, die de overheid bij zijn arrestatie in handen kreeg. De rechtbank sprak Satur vrij van de beschuldiging dat de NDF-leiding verantwoordelijk was voor de moorden want uit zijn documenten bleek dat de NDF-leiding, waar zij dat kon, het bevel gaf om de afrekeningen stop te zetten en DPA-verdachten vrij te laten...

- De grote militaire eenheden waren een grote belasting voor de sympathiserende boerendorpen die nauwelijks genoeg voedsel hebben om de eigen gemeenschap te voeden, onvoldoende huisvesting hebben, enz.
- Omdat alle energie opging in militaire activiteiten werd het politieke, organisatorische, socio-economische werk verwaarloosd. De boerenbevolking ervaaarde het NPA niet langer als een steun maar als een last waarbij de boeren ook nog getroffen werden door blinde vergeldingsacties van het regeringsleger.
- Omdat het NPA steeds hogere verliezen leed, werden de voorwaarden om lid te worden verlaagd. Het politiek/ideologische karakter (Dien het volk) werd herleid tot een strikt militair karakter.
- Het NPA hanteerde steeds minder politieke objectieven maar uitsluitend militaire objectieven: overleg via de GPP, met de andere regio's (o.a. om het regeringsleger te dwingen zijn troepen over de gehele archipel te verspreiden door de militaire en mobilisatie-activiteiten in de verschillende zones op elkaar af te stemmen, rekening houdend met de counter-insurgency-operaties van het regeringsleger) en met de lokale bevolking (om de militaire operaties te bepalen, d.w.z.: nagaan of de inzet van de militaire acties begrepen en gedragen wordt door de lokale bevolking, inzamelen van info over het regeringsleger, enz.) werd vervangen door een militaire logica en een militaire commandostructuur die het gehele NDF aantastte. Kortom: het NPA kreeg steeds meer hetzelfde karakter als het regeringsleger.

* De insurrectionele lijn vertrekt vanuit een andere analyse dan de nationaal-democratische visie. Het grote geschilpunt daarbij is de kwestie of de Filipijnen een semi-feodaal land is. De insurrectielijn verwerpt deze stelling. Volgens hen wordt de Filipijnse economie gedomineerd door het kapitalisme. Zij staven dit vooral door de groeiende verstedelijking. Volgens Reaffirm staat die verstedelijking echter niet gelijk met industriële ontwikkeling. De verstedelijking is vooral te wijten aan de groeiende crisis van het semi-feodaal systeem, maar de landbouw blijft de dominerende economische factor.

slechts een minderheid in de steden is actief in de industriële sector, de meerderheid in de steden overleeft via de informele sector. Het feodaal karakter van de landbouw zit verval in de feodale verhoudingen tussen grootgrondbezitters en landloze boeren en de lage productiviteit. Het is een semi-feodaal systeem omdat de productie vooral bestemd is voor export terwijl een zuiver feodaal systeem op zichzelf gericht is.

Het gaat in deze discussie niet om ideologisch muggenziften maar om een politiek/ideologische discussie die grote gevolgen heeft voor de concrete praktijk. Want terwijl de nationaal-democratische lijn koos om de krachten te concentreren op het platteland, besloten de insurrectionalisten om de kaders terug naar de stad te sturen (aanvankelijk in een 60-40 verhouding maar al vlug wilden steeds meer kaders naar de stad). Op het platteland bleven vooral de militaire structuren bestaan, het politiek/socio-economische/organisatorische werk op het platteland werd verwaarloosd.

Steeds meer kaders concentreerden zich in de steden, maar om de almaar grotere stafdiensten te kunnen financieren, groeide de behoefte aan buitenlandse steun. De aanwezigheid van relatief veel religieuzen in de nationaal-democratische beweging had tot gevolg dat in de jaren '80 heel wat NGO's de weg vonden in het westen en daar op vrij veel krediet (moreel en materieel) konden rekenen. Maar die financiële steun creëerde ook een groeiende afhankelijkheid waarbij men begon om projecten op maat van het buitenland uit te schrijven. Begrippen als duurzame ontwikkeling, de civiele maatschappij, begonnen het discours te overheersen ten koste van een klare analyse over de machtsverhoudingen. Dit fenomeen ging gepaard en werd versterkt door een proces van bureaucrativering waarbij de kaders steeds verder van de basis weggroeiden. Resultaat: een groeiende ideologische verwarring, want naast de groeiende financiële afhankelijkheid werden de kaders via de (westerse) media beter "geinformeerd" over wat er in het buitenland gebeurde dan over de concrete ervaringen op het Filipijnse platteland. Gedurende de jaren '80 werd er volgens Reaffirm geen enkel ernstig wetenschappelijk werk verricht om de ervaringen inzake het opbouwen van een tegenmacht in de NDF-gebieden systematisch in kaart te brengen. Miljoenen boeren waren hierbij betrokken, het NDF werd in de jaren '80 de grootste bevrijdingsbeweging in de wereld maar de kaders in de steden hadden

nauwelijks oog voor die realiteit.

Dit proces versnelde toen Aquino aan de macht kwam: de Filipijnen kregen als jonge, nieuwe democratie een voorkeursbehandeling van het westen. Er kwamen plots veel meer financiële middelen voor NGO's waardoor en onder Aquino maandelijks gemiddeld 40 nieuwe NGO's werden opgestart. Nu zijn er 20.000 NGO's geregistreerd in de Filipijnen. In N.D.-kringen spreekt men van BONGO's (Business Organized NGO's) en GRINGO's (Government Runned/Initiated NGO's). De NGO's die hun oorsprong vonden in de nationaal-democratische beweging werden langs rechts gepasseerd en de druk op hen werd steeds groter. Heel wat kaders en NGO's konden niet aan die druk weerstaan en weekten zich los uit de militante beweging (die hen geen geld kon bieden en waar je elke dag je leven riskeerde vanwege de militante opstelling). Het NGO-isme zorgde voor een zogezegd a-politieke, niet-ideologische, no nonsense aanpak. In de praktijk betekende dit echter dat de NGO's zich neerlegden bij de bestaande machtsverhoudingen. Meer zelfs de 'Local Government Code' onder Aquino die aan de lokale besturen meer bevoegdheden geeft, voorziet ook in de mogelijkheid om een vierde van de zetels in de lokale raden toe te wijzen aan NGO's. Hier krijgen de NGO's een vorm van nep-participatie waardoor ze volledig worden ingekapseld in het bestaande systeem.

In plaats van de wereld te veranderen heeft de elite de 'civiele maatschappij' zo onschadelijk gemaakt. In plaats van een klare analyse te maken van de bestaande machtsverhoudingen, klagen deze NGO's dat het de politieke overheid aan moed en wil ontbreekt om iets te doen aan de groeiende verarming. De nationaal-democratische beweging komt tot een heel andere conclusie: de overheid heeft zeer veel moed én de wil om de belangen van de grootgrondbezitters, de MNO's, het IMF, ... tot het uiterste te behartigen.

Ook op militair vlak werden de ideeën van 'steunen op eigen krachten' verlaten. Omdat met de militaire lijn het technologisch aspect aan belang won, waren steeds meer kaders van mening dat men militaire steun van de socialistische landen, de SU in het bijzonder, moest verkrijgen om het regeringsleger te kunnen verslaan. Om die steun te verkrijgen startte men met een charme-operatie waarbij de kritieken op de SU i.v.m. het revisionisme werden opgeborgen. In feite werd daarmee het hele politiek/ideologische programma van

de CPP ondermijnd. Want de CPP was in 1968 opgericht vanuit de kritiek op de revisionistische koers van de oude Filipijnse K.P. die het marxisme-leninisme had ontdaan van zijn revolutionaire inhoud.

De aanhangers van de insurrectionele lijn ontwikkelden echter geen coherente visie: een aantal aanhangers geraakten ontgoocheld over het failliet van de militaire aanpak en i.p.v. terug te keren naar de strategie van de langdurige volksoorlog, verwierpen zij elke vorm van gewapende strijd. Zij stellen dat in de Filipijnen, een kapitalistisch land, dezelfde strategie gehanteerd kan worden die sociaal-democratische partijen in het westen hanteren: een reformistische lijn om stap voor stap hervormingen af te dwingen. Anderen hielden vast aan een militaire aanpak waarbij ze niet langer een nationaal-democratische revolutie nastreven (d.w.z.: een revolutie die niet alleen de belangen van de arbeiders en boeren behartigt maar ook de belangen van de middenklassen en de nationale burgerij die in de nationaal-democratische analyse ook door het neo-kolonialisme en bureaucratistisch kapitalisme getroffen wordt en dus een potentiële bondgenoot zijn die men bovendien nodig heeft, zowel om de strijd te kunnen winnen als voor de opbouw van een nieuwe samenleving) maar een socialistische revolutie die alleen de belangen van de arbeiders voor ogen heeft (dit is immers de logische conclusie als men stelt dat de Filipijnen een kapitalistisch land is). (wordt vervolgd)

Rob Van Vlierden

Sarah Balabagan is eindelijk vrij

De nu achttienjarige jonge Filipijnse Sarah Balabagan is eindelijk in haar land teruggekeerd. Zij werd in de Verenigde Arabische Emiraten ter dood veroordeeld, na twee jaar in een gevangenis gezeten te hebben, om haar "meester" te hebben gedood nadat deze haar verkracht had. Na een heftig protest van de internationale openbare opinie werd de doodstraf in een levenslange gevangenisstraf omgezet.

Onder druk van de openbare opinie op de autoriteiten van de Verenigde Arabische Emiraten is Sarah eindelijk vrij gekomen en naar haar land kunnen terugkeren. (ads)

Het buitenland van België

Interview met Rik Coolsaet (deel 2)

De tijdbreuk

Jouw stelling is dat we leven in een tijdbreuk. Een van de cyclische processen die je noemt is het wegvallen van de grootmachten. Blijkbaar zijn de VN niet in staat dat op te vangen.

Er moet orde gemaakt worden in de wereld omdat de wereld bestaat uit 188 soevereine staten die elk belangen nastreven. Dus je moet ergens een mechanisme hebben om die orde te handhaven. In het verleden zijn het steeds grootmachten geweest die een bepaald patroon oplegden, dat je kan goedkeuren of niet. De absolute macht van de VS, of de mogelijkheid om andere landen te beïnvloeden is, in vergelijking met de periode kort na de tweede wereldoorlog, afgenomen.

Wie zou nu regels kunnen opleggen? Wel, de VN, omdat het handvest van de VN zegt dat de belangen van elke lidstaat verdedigd moeten worden. Dat is de theorie. In de praktijk staan de VN machteloos, omdat ze op dezelfde manier werken als het Gemeenschappelijk Buitenlands - en Veiligheidsbeleid (GBVB) van Europa. Er is instemming nodig van ongeveer iedereen en aangezien sommigen iets meer gelijk zijn dan anderen heb je daar getouwtrek. Niemand is bij machte om daar de leidende rol te spelen. Dat is het drama op dit ogenblik. Je hebt noch een leidende natie, noch een sterke VN. De enige uitweg om tot de orde te komen in de wereld is op termijn te komen tot de versterking van de VN. Door de globalisering van de informatie krijg je een globale cultuur die ook het bewustzijn doet toenemen voor wat er in de rest van de wereld gebeurt. Ik denk dat een groeiende globale cultuur, waarvan het ontstaan van mensenrechtenbewegingen, ecologische bewegingen en derde-wereldbewegingen een uiting is, op termijn zal overgenomen worden door regeringen en daardoor ook in de werking op het internationale vlak. Ik denk dat dit zal leiden tot een versterking van de VN.

Maar wordt elk streven naar een politieke orde niet altijd overschaduwd door een economische orde en zullen dus de machtige economische blokken, zelfs bij een democratisering van de VN, niet zwaar blijven doorwegen en de politieke agenda bepalen? Dit plaatst toch vraagtekens bij de wenselijkheid van een wereldregering?

Er heerst een gevoel dat er tegen de globalisering niets kan worden gedaan.

Dat is onjuist en dat is ook een beetje het probleem bij de stellingen van de Groep van Lissabon. Het is gewoon een gevolg van de hele liberalisering van de jaren '70 en '80 toen men politiek beslist heeft om zo weinig mogelijk in te grijpen in de economie. Ik wil gewoon vergelijken met de periode van na de Tweede Wereldoorlog waar men de Bretton Woods-instellingen (Wereldbank en IMF, nvdr) heeft opgericht tegen de belangen en de visies in van de grote New Yorkse banken. Men was toen van mening dat als de banken niet worden gecontroleerd, dit uitmond in speculatie en een onproductieve economie. Wat mij opvalt is dat sedert begin '94 in de VS een debat op gang is gekomen rond ondernemerschap en verantwoordelijkheid. Ook constateer ik dat je een Petrella hebt die vragen stelt over de loskoppeling van politiek en economie. Ik denk dat we op dit ogenblik een soort golfbeweging hebben, waarbij geconstateerd wordt dat economie en financiën terug moeten gekoppeld worden aan de politiek. Dit kenmerkt de hele geschiedenis: een afwisseling van geloof en ongeloof in de maakbaarheid van de samenleving. We dragen nu de gevolgen van een periode waar de indruk bestond dat de samenleving niet kon gemaakt worden.

Over de tijdbreuk schreef Rik Coolsaet een bijdrage onder de titel: "De tijdbreuk - De Wereld, de Verenigde Naties en België in de 21ste eeuw". In: "Wij, de volkeren... België en 50 jaar Verenigde Naties". Roularta Books, Roeselare (p. 97-117).

Maar ondertussen zie je toch structuren als de G-7 opdoemen, die ver verwijderd zijn van jouw ideaal van de Verenigde Naties?

Ja maar, waarom komt de G-7 op? Omdat het IMF niet sterk genoeg is.

Maar de macht in het IMF is recht evenredig aan de financiële inbreng, toch niet meteen democratisch?

Maar het probleem is dat zelfs het IMF niet meer de macht heeft tegenover wat ik heb genoemd een financiële Frankenstein. Binnen het IMF en de Wereldbank zie je dat daar de hele discussie bezig is over de organisatie van een monetair systeem. Maar er zijn twee soorten debatten. Het eerste debat gaat over de instrumenten die nodig zijn om de

onzichtbare krachten van de financiële markt onder controle te brengen. Het IMF is daar momenteel machteloos. Het heeft dus meer macht nodig. Een tweede discussie gaat over wat het IMF met die macht doet. De twee discussies mogen niet met elkaar verward worden. Maar in elke omstandigheid heb je macht nodig.

Veel hangt ook af van de toekomstige samenstelling van het IMF. In dat verband denk ik dat we moeten streven naar een sociale en economische veiligheidsraad die in zijn midden de verschillende delen van de wereld vertegenwoordigt. We moeten komen tot een fundamentele herverdeling van de macht. Als we de fundamentele breuklijnen tussen noord en zuid willen lijmen dan zal het zuiden meer macht moeten toebedeeld krijgen in de structuren. Dat zijn discussies die nu allemaal plaatsvinden.

De UNCTAD bijvoorbeeld is nochtans een orgaan, waar de stem van het zuiden zou kunnen gehoord worden. Heeft men dat nu juist niet buiten spel gezet?

Neen, ik denk, dat de UNCTAD opnieuw zijn rol heeft gevonden als zijnde de waakhond van de WTO in het kader van de noord-zuid-verhoudingen. Ik geloof niet in de UNCTAD als het orgaan die de wereldproblemen gaat oplossen. Die problemen los je alleen maar op als je die politiseert. Net zoals we gedaan hebben met Centraal-Afrika. De bedoeling toen was van te zeggen, het probleem in Centraal-Afrika is geen ontwikkelingsprobleem. Het is een politiek probleem, dat je met de verschillende instrumenten waarover je beschikt moet te lijf gaan: bilaterale en multilaterale diplomatie. Als we de derde-wereld-problematiek begraven tot de UNCTAD, missen we alle andere mogelijke instrumenten. Het is daarom dat ik mij inschrijf in de gedachtengang om te komen tot die sociale en economische veiligheidsraad die parallel aan de politieke veiligheidsraad de kern vormt van een wereldregering, waarbij de verschillende geledingen vertegenwoordigd zijn. En waarbij de krachtsverhoudingen van zij die het geld en de macht bezitten schaakmat worden gezet en in banen worden geleid. Maar de verschillen in rijkdommen zullen nooit uitgeschakeld worden. Daarom moeten er regels komen die de ongelijke economische machtsverhoudingen wat recht trekken. Dat is de inzet van de politieke strijd en van de publieke opinie.

Ludo De Brabander

Gebruik en dreiging met kernwapens is onwettig

Internationaal opgelegde normen inzake wapens en oorlogsvoering

De Conventie van Genève, tot stand gekomen in 1864 op initiatief van het Internationale Comité van het Rode Kruis, tracht de uitwassen van het oorlogsgeweld te beperken. Aanvankelijk had ze enkel betrekking op de verzorging van gewonde soldaten. In 1929 werd ze vervangen en aangevuld tot regels inzake de behandeling van krijgsgevangenen. In 1946 en 1977 volgden nieuwe uitbreidingen die handelden over het lot van de burgers in oorlogstijd.

De huidige conventie verbiedt ondermeer mensen en installaties van het Rode Kruis aan te vallen en verplicht te zorgen voor het leven en de gezondheid van krijgsgevangenen. Ze legt bovendien de verplichting op de slachtoffers onder de burgerbevolking en de schade aan het milieu zoveel mogelijk te beperken en er voor te zorgen dat de gezondheid van de volgende generaties niet in gevaar komt. Tevens dringt ze er op aan de gebruikte aanvalswapens te beperken tot een niveau dat in verhouding staat tot de gewenste tactische en strategische resultaten. Ze laat niet toe het grondgebied van neutrale staten te schenden.

Hoewel de Conventie dikwijls geschonden wordt, is ze toch zeer belangrijk omdat ze het mogelijk maakt overtreders ervan internationaal als oorlogsmisdadigers te bestempelen en te vervolgen. Hierover wordt beslist door het Internationaal Gerechtshof van Den Haag, dat hierover langs het Tribunaal aan de hand van internationale conventies, ondermeer van de Conventie van Genève, uitspraak doet. Het Internationaal Gerechtshof van Den Haag, de opvolger van het door de Volkenbond in 1920 opgerichte Permanent Hof van Internationale Justitie, is het gerechtelijk orgaan van de Verenigde Naties, waarvan het een integrerend deel uitmaakt. Het telt vijftien rechters uit verschillende staten.

Door het opleggen van de verplichting de burgerbevolking zoveel mogelijk te sparen verbiedt de Conventie van Genève impliciet het gebruik van massavernietigende wapens. Deze maken immers geen onderscheid tussen soldaten en burgers. Het is op basis van deze conventietekst dat in 1994 een internationaal akkoord werd

getekend, dat de productie, het opslaan, en het gebruik van, naast de handel in chemische en bacteriologische wapens, onwettig verklaart. Het is ook op basis hiervan dat de jongste tijd acties worden gevoerd om ook het gebruik van persoonlijke landmijnen te verbieden omdat ze meer burgers dan soldaten treffen. Een eerste, zij het beperkt internationaal akkoord hierover werd onlangs bereikt.

De wettigheid van het kernwapen voor het Internationaal Hof van Haag

Als er één wapen in strijd is met de Conventie van Genève, dan is dat het kernwapen. Het is een blind massavernietigend wapen bij uitstek, dat niemand spaart. De gevolgen ervan overschrijden de landsgrenzen en zijn radioactieve stralen bedreigen het milieu en de volgende generaties.

Toch zijn de kernmachten er tot nu toe in geslaagd het kernwapen buiten schot te houden. Gewoon door zelf te verklaren dat kernwapens zo speciaal zijn dat ze buiten het terrein van de Conventie van Genève vallen. Om die ondemocratische, onredelijke stelling, die enkel kon gehandhaafd worden door de dictatoriale opstelling van de kernmachten, te ontcrachten, namen de Internationale Vereniging van Artsen voor de Preventie van een Kernoorlog (International Physicians for the Prevention of Nuclear War - IPPNW), de Internationale Vereniging van Juristen tegen Kernwapens (International Association of Lawyers Against Nuclear Arms - IALANA), en het Internationaal Vredesbureau (IPB) met enkele andere internationale vredesbewegingen vier jaar geleden een actie om van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag een uitspraak te bekomen in verband met de onwettigheid van kernwapens. Omdat alleen staten en uiteraard de Verenigde Naties rechtstreeks toegang hebben tot het Internationaal Gerechtshof richtten ze zich tot de Wereldgezondheidsorganisatie en tot de Verenigde Naties, met de vraag dat deze organisaties zelf een officieel advies zouden inwinnen bij het Internationaal Gerechtshof.

Waar aanvankelijk de meeste landen, vertegenwoordigd in de Verenigde Naties en de Wereldgezondheidsorganisatie bereid waren de motie tot vraag om advies te steunen, werd door

de kernmachten ongelooflijk gelobbyd om deze motie af te wijzen. Door politieke, persoonlijke en economische druk, vooral vanwege de Verenigde Staten op de derdewereldlanden, waarvan de leiders afhankelijk waren van Amerikaanse militaire steun, en vanwege Frankrijk op zijn vroegere koloniën, begon het één na het andere land af te vallen en dreigde de stemming de ingediende motie af te keuren.

De internationale vredesbewegingen hebben zich toen enorm ingespannen om zoveel mogelijk landen te overtuigen van het uitzonderlijk belang van hun actie. Vanwege IPPNW alleen verbleven maanden lang 2 à 3 vertegenwoordigers permanent in Genève om legendruk uit te oefenen en de machinaties van de kernmogendheden te neutraliseren. Uiteindelijk met succes. De Wereldgezondheidsorganisatie stemde ten slotte in met een vraag naar advies en meer dan 50 landen in de Verenigde Naties zetten zich achter een gelijkwaardige motie en zonden hun persoonlijke opmerkingen naar het Internationaal Gerechtshof.

In de herfst van 1995 grepen de openbare zittingen plaats, gevolgd door een talrijk publiek. Het Hof aanvaardde bovendien de inbreng van enkele miljoenen persoonlijke, schriftelijke getuigenissen.

De uitspraak

Op 8 juli 1996 kwam dan de beslissing van het Internationaal Gerechtshof van Den Haag. Het werd, zoals verwacht een genuanceerde, ingewikkelde en op sommige punten voor meerdere interpretaties vatbare uitspraak. In totaal een 200 bladzijden. Volgens de kernmachten en hun, vooral westerse, aanhangers, kwam het er op neer dat ze rustig konden voortgaan met de ontwikkeling van hun kernwapens. Ook de media hielpen mee aan de desinformatie. Ongenuanceerd, in een zeer beperkte eendagsvermelding, deden onze pers, radio en televisie het voorkomen dat de vredesbeweging het pleit had verloren. De werkelijkheid was anders.

De vraag vanwege de Wereldgezondheidsorganisatie werd niet ontvankelijk verklaard omdat 'gevolgen voor de gezondheid van kernwapens niet afhangen van de wettigheid van het gebruik ervan'. De vraag van de

Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd wel ontvankelijk verklaard.

14 rechters namen deel aan de stemming. Alle 14 verklaarden ze dat én de dreiging én het gebruik van kernwapens binnen het kader vallen van de bestaande conventies van Genève en Den Haag, letterlijk "De dreiging of het gebruik van kernwapens moeten verenigbaar zijn met de vereisten van de internationale wetgeving die gelden in gewapende conflicten, meer in het bijzonder met de vereisten van de principes en wetten van de internationale humanitaire wetgeving. Tevens moeten ze kaderen in de specifieke verplichtingen van verdragen en verklaringen die met kernwapens te maken hebben". Een belangrijke beslissing voor de toekomst, ook al omdat geen onderscheid gemaakt werd tussen dreiging en gebruik. Kernwapens worden hier dus op eenzelfde niveau geplaatst als chemische en bacteriologische wapens.

Met 7 tegen 7 rechters, waarbij de voorzitter een beslissende stem had, besloten de rechters: "Ingevolge bovenvermelde vereisten zal de dreiging en het gebruik van kernwapens in het algemeen onverzoenbaar zijn met de regels van de internationale wetgeving, toepasbaar in een gewapend conflict, in het bijzonder met de principes en regels van de humanitaire wetgeving. Echter, volgens de huidige internationale wetgeving en rekening houdend met de feitelijke gegevens waarover we beschikken, kan het Hof niet definitief beslissen of de bedreiging met kernwapens wettig of onwettig is in de extreme omstandigheid van zelfverdediging, waarin het voortbestaan van de staat op het spel staat".

Verder heeft het Hof ook unaniem beslist dat de verplichtingen van het non-proliferatieverdrag moeten nagekomen worden en dat de kernmachten zich moeten inspannen om te komen tot een algemene, internationaal gecontroleerde ontmanteling van alle kernwapens.

Alles samen is het een uitspraak die hoopvol is naar de toekomst toe. Deze uitspraak legt de militairen de verplichting op hun algemene houding te herzien ten opzichte van de kernwapens, die nu in dezelfde categorie terechtkomen als de chemische en bacteriologische wapens.

Jef De Loof

Solidariteit met Algerijnse bevolking

Algerije, eens een grote hoop voor veel derdewereldlanden en militanten, verkeert sinds jaren in een diepe crisis. Hieronder lichten we enkele aspecten ervan toe.

Economische crisis

Ze is een gevolg van de economische strategie van de overheid en van de halvering van de olieprijs (goed voor 90% van de export) het midden van de jaren tachtig. Slecht beheer van de staatsbedrijven en corruptie hebben de problemen nog versterkt. Onder druk van de internationale financiële instellingen werden geleidelijk aan structurele aanpassingsprogramma's ingevoerd. Dit verergerde de crisis nog, zodat nu veel mensen onder de armoedegrens leven en er grote problemen zijn op vlak van tewerkstelling, huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs...

Politieke crisis

Het grootste deel van de bevolking werd niet actief betrokken in het politieke leven door de eenheidspartij FLN. Die had de onafhankelijkheid bevochten maar had weinig oog voor politieke opvoeding van de eigen leden, waardoor eigenbelang en carriërisme de kop opstaken. Mede door het ontbreken van politieke vrijheid was er geen sterke democratische beweging die gebruik kon maken van de politieke opening (toelating politieke partijen) eind jaren '80. Om hun onvrede met het heersende politiek systeem uit te drukken stemden bij de eerste vrije verkiezingen veel Algerijnen voor de islamitische fundamentalisten.

Crisis van de democratie

De fundamentalisten kregen door de politieke opening van eind jaren '80 kans een partij op te richten: het FIS. Vele Algerijnen beschouwden de islam als laatste bastion tegen westerse overheersing en sociale ellende. Het FIS kon hierop inspelen via liefdadigheidswerk en propaganda in de moskeeën en behaalde een grote aanhang tijdens de lokale verkiezingen in 1990. Ook bij de nationale verkiezingen einde 1991 kwamen ze als grootste partij uit de bus, hoewel in totaal slechts 25% van de bevolking de partij steunde. Velen hadden schrik dat hieruit een onverdraagzaam en ondemocratisch bewind zou voortvloeien en de elite was bang posten en voordelen te verliezen. Daarom werd het verkiezingsproces stilgelegd door het leger

en een deel van de politieke elite en het FIS werd enkele maanden later buiten de wet gesteld.

De fundamentalisten reageerden met terreur waarop het leger een keiharde repressie tegen hen startte. Sindsdien zijn aan beide kanten duizenden doden gevallen en verloren veel gewone burgers het leven. Vele families zijn verscheurd door de politieke tegenstellingen en het geweld. Ook democratische krachten werden van beide kanten gevisieerd zodat de uitbouw van een echte democratie onmogelijk werd. Onder de slachtoffers zijn er veel intellectuelen, journalisten en schrijvers en vrouwen. Veel vrouwen zijn actief gekant tegen de fundamentalisten omdat ze bang zijn dat hun situatie sterk zal verslechteren als die aan de macht zullen komen.

Ondanks de dramatische situatie heeft de bevolking heel positief gereageerd op de recente presidentsverkiezingen en er massaal aan deelgenomen. Dit kan een stap zijn naar een verdere democratisering van het land.

Oproep

Belgische NGO's en sociale organisaties die veel contact hebben met Algerije willen zich inzetten om de aandacht voor de problemen in Algerije en de oplossingen ervoor levendig te houden en de betrokkenheid te verhogen bij de bevolking en in de politieke wereld.

De oproep pleit voor respect van mensenrechten, de vrijlating van politieke gevangenen die geen geweld pleegden, politiek pluralisme, volwaardig statuut voor de vrouw, herstel van het recht op vrije meningsuiting, schuldinzetting, beter begrip van de islam-waarden, en een minder beperkend beleid tegenover politieke vluchtelingen.

Om deze eisen kracht bij te zetten organiseren een aantal organisaties, op initiatief van Oxfam-Solidariteit, een grote dag in Brussel op zaterdag 5 oktober in de VUB.

Voor meer inlichtingen:
Oxfam-Solidariteit, Raadstraat 39,
1050 Brussel, 02/5129990.

(zie ook "Vredesinitiatieven" in dit blad)

Jan Dreezen

De schroothoop van de hoop

Of het in vraag stellen van een maatschappijmodel

De laatste vijftien jaar zijn op wereldvlak 1,6 miljard mensen armer geworden door de economische stagnatie en recessie. De V.S. heeft haar "ontwikkelingshulp" in de periode van 1994 tot 1996 met een kwart verminderd van 9,9 miljard dollar naar 7,3 miljard. De rijzende economische tijgers in Azië hebben aan de globale kloof tussen rijk en arm niets veranderd.

De Europese Unie die door de bewindvoerders zo hoog geprezen wordt, telt naar eigen zeggen meer dan 18 miljoen werklozen en 55 miljoen armen. De reële cijfers zullen wel nog hoger liggen. Op wereldvlak is het aandeel mannen en vrouwen die van de economische groei voldoende konden profiteren gedaald van 54 naar 37%. Meer dan verdrievoudigd - van 6 naar 18% - is het deel van de wereldbevolking dat überhaupt een vermindering van haar reële koopkracht moest incasseren. Deze nefaste ontwikkeling zat zich ook door in de ontwikkelingslanden sedert de voorbije twee decennia.

Zelfs wanneer we het optimistisch bekijken, zou een eventuele gemiddelde jaarlijkse groei van 2,5% gedurende de komende 20 jaar hieraan geen verandering en verbetering brengen.

In West-Europa zien we ook de kloof tussen de 20% hoge en de 20% lage verdieners steeds maar groter worden. In de V.S. is deze kloof, ondanks de creatie van zogenaamde miljoenen nieuwe banen in de voorbije 15 jaar, tussen deze twee groepen bestendig toegenomen tot een verhouding van 9 tot 1.

Wanneer we deze vaststellingen dieper tot ons laten doordringen, dan moeten we de uitspraak van de Engelse historicus Eric Hobsbawm in zijn bilan over deze eeuw, onderschrijven. Hij stelt met name vast dat sociale herverdeling en niet zo zeer groei de politiek van de volgende eeuw zal bepalen. De markt-onafhankelijke ontginning van de rijkdom of tenminste een scherpe begrenzing van de markteconomische verdeling, zal onomkoombaar zijn om de dreiging van de economische wereldcrisis af te wenden. In de kapitalistische sociale religie van het zo geprezen amerikanisme gaan gelijkheid en ongelijkheid hand in hand. Vrijheid maakt voor hen deel uit van hun vooruitgang, fatalisme dat door geen enkele ervaring uit het dagelijkse leven om te buigen valt.

De vraag is hoe lang deze tenoren van

de globale vrije liberale markteconomie zich dergelijke politiek kunnen permitteren.

Het resultaat en de kaakslag van de Thatcher-revolutie in het Verenigd Koninkrijk moet hen toch de gevolgen van deze politiek aantonen. Sedert jaren

De Europese Unie is slecht gestart. Ze ontwikkelde een puur economisch project (een geïntegreerde munt zonder meer) waardoor ze geconfronteerd wordt met een fundamentele moeilijkheid. Deze wordt met name gevormd door het ontbreken van een gemeenschappelijke politieke macht die in verhouding staat tegenover het economische. Want zolang het sociale aspect een lege doos blijft zoals vandaag, zal de gemeenschappelijke markt sociale conflicten verwekken die vanuit een nationaal werkterrein onoverbrugbaar zijn.

De verstrengeling van de Europese economieën eist voortaan regulering vanwege een staat (ook al is die confederaal) die bij machte is een sociaal compromis arbeid-kapitaal op te leggen op de schaal van die geïntegreerde markt. De klassieke rechterzijde zal - van nature uit - deze noodzaak niet begrijpen omdat ze steeds op zoek blijft om op korte termijn de "verschillen" uit te buiten. In het verleden heeft de arbeidersbeweging op schaal van de nationale staat een sociaal compromis op kunnen leggen. Zoals toen zal het nu ook slechts een moedige, linkse, eensgezinde en klaar ziende arbeidersbeweging zijn die dit op Europese schaal zal kunnen realiseren.

Dan, en slechts dan, zal men de evolutie kunnen versnellen van een systeem met een eenheidsmunt, die de nationale munten vervangt naarmate de politieke constructie zich verwezenlijkt. Alleen dergelijke vorm kan de financiële en monetaire instelling wettigen bij de bevolking.

Uit "La gestion capitaliste de la crise" Samir Amin

leeft 25% van de bevolking in Groot-Brittannië aan de armoedegrens, waardoor de tegenstelling tussen de bevolkingsgroepen en -klassen duidelijker tot uiting komen. Het zou zeer naïef zijn te geloven dat de werknemerswereld deze groeiende ongelijkheid langer passief zal blijven ondergaan, evenmin als het repressieve geweld zal dulden dat met een dergelijke ontwikkeling gepaard gaat.

De internationale financieel-economische instellingen zijn in hun rapporten en aanbevelingen formeel. Ze geven toe dat de armoede in de wereld toeneemt. Maar het recept dat ze voorschrijven om deze alarmerende ontwikkeling tegen te gaan is de verdere uitholling van de rol van de staat in het economisch gebeuren, zoals het afschaffen van de subsidiëring, afbouwen van de staatsschuld door vermindering van de uitgaven, vooral in de sociale zekerheid, onderwijs, het afbouwen van de administratie, privatisering van de publieke sector, deregulering van de arbeidsreglementering en lonen.

Men kan zich terecht de vraag stellen wat deze beleidsmakers dan eigenlijk bedoelen wanneer ze zouden spreken van een niet-sociale politiek.

In de Europese Unie worden deze aanbevelingen door de verschillende nationale regeringen in de praktijk omgezet.

Duitsland wil 50 miljard mark besparen in 1997. Dat betekent concreet besparen op de sociale uitgaven, langer werken, minder pensioen, inkorting van de werkloosheidsuitkering in geld en tijd, beperking van het tekort op de staatsbegroting waardoor de sociale culturele sectoren het meest getroffen worden, verlaging van de belasting voor de ondernemingen.

Italië: loskoppeling van de lonen van de index, verdere inkrimping van de staatsuitgaven, radicale hervorming van het pensioenstelsel, vermindering van de uitgaven voor onderwijs, cultuur, gezondheidszaken, inkrimping van de ambtenarij en privatisering van de staatssector.

Spanje: zelfde scenario, vermindering van de belastingen en sociale bijdragen voor de ondernemers en kapitaalbezitters, een omvangrijk programma van liberalisering van de arbeidswetgeving.

Frankrijk: sanering en deregulering van de syndicale verworvenheden gepaard gaande met de uitverkoop van France-Telecom, R.A.T.P., Air France, E.D.F., S.N.C.F., post, banken e.a. Verder snoeien waarbij de sociale sectoren vooral worden geïsoleerd.

België: horen, zien en ondergaan van hetzelfde draaiboek dat door de huidige C.V.P.-S.P.-P.S.C.-P.S.-regering gehanteerd wordt, gepaard gaande met de uitverkoop van onze economische kroonjuwelen

Om dit alles door de burgers te laten slikken gebruiken ze vaak het argument dat ze bezorgd zijn om de werkgelegenheid en het betaalbaar houden van de sociale zekerheid. Daarvoor moet het Belgisch bedrijfsleven competitief zijn met de ons omliggende landen en concurrenten. Bijgevolg mag de loonkost niet sneller stijgen dan bij onze burens. Deze zijn ook E.U.-lid en voeren een gelijkaardige politiek van besparingen en het geven van geschenken aan hun bedrijfsleven. Als we nu ook nog weten dat het grootste deel van onze handel en export binnen de E.U. verloopt, dan is het zeer moeilijk te zien waar en hoe we onze concurrentiepositie verbeteren.

Dit zijn de ingrediënten van de structurele aanpassingen of zogenaamde modernisering die opgedrongen worden en in kleine dosissen reeds toegediend worden. Als onze ministers zo doorgaan met hun modernisering zouden we eens kunnen blijven zitten met een lege doos van sociale zekerheid.

Het resultaat is overal indientiek, het ontmantelen van de verworven wettelijke sociale bescherming en de reële koopkracht. Steeds meer mensen vallen hierdoor uit de boot en doen wanhopige pogingen toch nog in een reddingsloep te geraken. Deze zitten echter al overvol, waardoor allen het gevaar lopen te verzuipen. Concreet uitgedrukt moet dergelijke ontwikkeling leiden tot verhoogde spanningen in de samenleving en strijd om te overleven, tussen diegenen die nog werk hebben en de andere die reeds uit het productieproces zijn uitgesloten en niets meer te verliezen hebben buiten hun naakte bestaan.

Om deze politiek te rechtvaardigen hanteren de nationale regeringen van

de E.U.-lidstaten maar al te gemakkelijk de Maastrichtnormen als doelstelling om te mogen meespelen in het Euro-orkest. Blijft de vraag waarom de ondertekenaars van het Verdrag van Maastricht geen sociale normen hebben vastgelegd, bijvoorbeeld het toegelaten maximum-percentage werklozen, een verplichte sociale bescherming van haar burgers en arbeidsreglementering. Resultaat is dat er geen

De omgekeerde "delocalisatie"

De Britse premier John Major verklaarde destijds aan zijn Europese bondgenoten "U hebt het sociale charter, wij zullen de jobs hebben". Ondertussen kennen we de betekenis van dit soort jobs. Geen minimumlonen, geen reglementering en armoede. Kortom men gaat stilaan voor een belangrijk deel van de bevolking naar derdewereldsituaties. Deze situatie is reeds zo gevorderd dat de firma Ronson (aanstekers) die destijds uitweek naar Zuid-Korea, besloten heeft zijn bedrijf terug te brengen naar Groot-Brittannië, meer bepaald naar Schotland.

De baas, Howard Hodgeson, die in Korea zijn arbeiders jaarlijks gemiddeld 516.000 fr. betaalde zal in Schotland slechts 426.000 fr. uitkeren.

Bovendien zegt Hodgeson zal ik dichter bij mijn markten zijn, wat de transportkosten verlaagt, en zal ik mijn product met de label "Made in England" kunnen uitvoeren.

Korea en de andere derdewereldlanden zijn dus verwittigd. Als het levensniveau van hun arbeiders verbetert zullen de patroons hun opnieuw de rug toekeren. (ads)

sociaal Europa tot stand komt en dat voor de industriële en financiële wereld alle kranen worden open gedraaid. Men bouwt aldus aan een Europa "dat de liberale vrije markt" hoog in haar vaandel heeft geschreven. Om hun economisch politieke beleid door te zetten zonder sociale revolutie, worden alle middelen: politieke, administratieve, patronale, intellectuele, alsook de media aangewend. Patronale jammerklachten krijgen steun van wetenschappelijk ogende studies die moeten aantonen hoe gegrond de roep naar hervormingen en modernisering van onze economie wel is. Kortom het beoogd politiek beleid wordt voorzien van een zogenaamd wetenschappelijke verpakking. De taak van de media bestaat er dan in de zaak te populariseren en te verkopen. Hiervoor doet men dan een beroep op bladen, tijdschriften en journalisten met faam die er zich rijkelijk voor laten betalen.

Quo vadis

Met de cijfers over armoede, werkloosheid en sociale achteruitgang op wereldvlak komen we voor de cruciale vraag te staan of we zo wel verder kunnen. Moeten we niet overgaan en uitkijken naar een solidaire sociale verdeling van de door ons allen geproduceerde rijkdom. Sluit men de ogen voor deze gevaarlijke ontwikkelingen van de dominerende 'vrije' markt, dan moeten we niet verbaasd zijn dat het tot conflicten komt tussen volksgroepen en staten.

Op internationale bijeenkomsten hoort men steeds vaker dat de toekomstige conflicten meer en meer etnische conflicten zullen zijn waarvan in de meeste gevallen een sociaal-economische oorzaak aan de basis ligt. Daarom kan de vredesbeweging de ogen niet sluiten en de andere richting uitkijken. Wil ze haar opgave voor vredeshandhaving ter harte nemen zal ze ook aandacht moeten wijden, samen met vakbonden en andere sociale organisaties, aan deze problematiek. Tegen deze gevaarlijke ontwikkelingen en stellingen moet gewaarschuwd worden omdat ze de cohesie van de samenleving ernstige schade toebrengen.

De centrale redenering van de OESO in verband met de strijd tegen de werkloosheid pleit voor het aanvaarden van de sociale ongelijkheid die veroorzaakt wordt door vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en die in tegenspraak is met een strikte arbeidsreglementering. Volgens deze zienswijze hebben we nood aan flexibiliteit. Als de arbeid niets opbrengt, dan houden de mensen

op met werken. De arbeid moet, zo redeneren ze, een aantrekkingskracht hebben: daarom moet het vervangingsinkomen omlaag en de uitkering beperkt worden in de tijd. Zoniet beconcurrereert het vervangingsinkomen de normale (lage) lonen. Hun leuze is dus het afschaffen van de "gulheid" en de vergroting van de loonverschillen. Stabiele en goed betaalde jobs moeten vervangen worden door onstabiele en onderbetaalde. Deze gang van zaken heeft in de V.S., het mekka van de vrije markt, voor een echte ravage gezorgd. Voor de periode van 1969 tot 1994 is het aantal deeltijdse werknemers gestegen van 6% naar 12,9% van de actieve bevolking. Het deel van de onderbetaalde (- 15000\$ per jaar) is verdrievoudigd van 8,4 naar 23,2%. De 'working poor' en de werklozen van 22,9 naar 38,5%. Meer dan 1/3 van de actieve Amerikanen leeft in armoede, niet zozeer door hun afhankelijkheid van sociale hulp maar door het magere loon.

Door de besluiten die de Clinton-regering onlangs aannam in verband met de sociale bijstand, verplicht men de mensen die sociale hulp ontvangen de onderbetaalde jobs te aanvaarden. Uiteraard tot grote genoegdoening van de werkgevers die er steeds op uit zijn om hun arbeidskost zo laag mogelijk te houden.

Hoe meer bewegingsvrijheid men aan het kapitaal biedt, hoe meer de factor arbeid aan stabiliteit verliest. Het laat toe de lonen onder druk te zetten, waardoor de reële koopkracht steeds kleiner wordt. De werknemers willen hun job veilig stellen en worden verplicht de sociale afbraak, de flexibiliteit van loon en werktijd te aanvaarden.

In het industriële westen zien we de aanhang van rechtse en xenofobe organisaties groeien op de sociale puinhoop die de regeringen geschapen hebben. De meeste bewindslieden worden in zekere zin de waterdragers van uiterst rechts, door een gunstige sociale voedingsbodem te scheppen voor onverdraagzaamheid. Rechts kan hierdoor haar rol spelen om het systeem in stand te houden door de schuld bij de zwakkeren en de minderheden te leggen. Dan hoeft men de reële oorzaken van de crisis niet aan te pakken.

Veel keuze voor onze toekomst en deze van onze nakomelingen hebben we niet. Ofwel gaan we bij de schroothoop van onze hoop zitten, ofwel stellen we het huidige maatschappijmodel in vraag en werken we samen aan een alternatief.

Antoine Uytterhaeghe

Extreem-rechts steekt de kop op

De voormalige SS-officier Erich Priebke, stond kort geleden in Italië terecht beschuldigd van de moord op 24 maart 1944 van 335 burgers o.w. veel joden in de Ardeatische grotten bij Rome.

Het Italiaans militair gerechtshof verklaarde dat hij schuldig was voor de feiten die hem ten laste werden gelegd. De rechtbank besloot echter, gezien de moorden in opdracht zouden zijn gepleegd, hem vrij te spreken. Uit de beschikbare gegevens blijkt echter dat Priebke niet alleen mede de lijst van de vermoorden heeft opgesteld maar dat hij persoonlijk drie mensen zou hebben afgemaakt.

De invrijheidstelling van Priebke werd in Italië op luid protest onthaald bij de bevolking maar ook bij de overheid. De openbare opinie had zich reeds van bij het proces zorgen gemaakt omdat Priebke niet door een burgerlijke maar voor een militaire rechtbank terechtstond. Zij gaat er eveneens van uit dat, zoals dit in de meeste landen het geval is, er geen verjaring kan zijn voor oorlogsmisdaden. Als gevolg van deze druk werd Priebke opnieuw aangehouden o.m. Duitsland heeft zijn uitlevering gevraagd.

★

Op 30 juni overleed een zekere J.F. A.M. François. In het overlijdensbericht geplaatst door de Oostfrontgemeenschap "Hertog Jan Van Brabant" verschenen in "De Standaard" lezen we als titels van de overledene o.m. Commandant van de Dinaso Militantenorde, Oostfrontvrijwilliger en Obersturmführer der Waffen S.S.

In bepaalde middens blijkt men dus fier te zijn op de "heldendaden" uit het "donkere verleden" en is men zeker niet geneigd dit verleden te vergeten, laat staan af te zweren. Opvallend is wel dat een krant als "De Standaard" een dergelijk opgesteld overlijdensbericht opneemt. Een Nederlandse vriend wees er ons op dat in zijn land geen enkele krant een dergelijk bericht zou opnemen.

★

In Carpentras (Zuid-Frankrijk) werden in de nacht van 8 op 9 mei 1990 op een joods kerkhof een groot aantal graven vernietigd. Een lijk werd zelfs opgegraven en met allerhande attributen

omkleed op een grafsteen geplaatst. Van in den beginne ging de verdenking naar extreem-rechts zonder dat de schuldigen gevonden werden. Als reactie vond het Front National het nodig te Carpentras een nationale manifestatie te organiseren met Jean-Marie Le Pen als spreker.

Deze beschuldigde de onderzoeksrechter en de democraten van manipulatie.

Eindelijk is de waarheid aan het licht gekomen. Op 30 juli ging een van de grafschenners door de knieën en werden ook zijn kompanen aangehouden.

De meeste onder hen behoren tot de extreem-rechtse organisatie "Parti Nationaliste et Européen". Bij de huisbezoeken werden affiches, van de Waffen-SS en ander nazi-materiaal gevonden. Uiteindelijk bekenden ze de operatie op het joods kerkhof te hebben uitgevoerd om de dood van Adolf Hitler te herdenken.

★

Op de jaarlijkse IJzerbedevaart, eind augustus te Diksmuide heeft het extreem-rechtse Vlaams Blok, zijn ware gedaante getoond.

Het IJzerbedevaartcomité, waarvan de voorzitter ook al eens extreme eisen verdedigt (laatst het opstellen van een Vlaamse grondwet) kreeg het deksel op zijn neus. Hij wordt toch nog verweten onvoldoende radicale standpunten in te nemen, en niet genoeg plaats te maken voor de verzuchtingen van extreem-rechts. Stormtroepen van het Vlaams Blok - o.w. verschillende parlamentsleden - bestormden de IJzerweide, waar enkele klappen werden uitgedeeld, met de strijdkreten Vlaanderen Onafhankelijk, radicalisering nu en België barst. Hierna werden affiches boven het hoofd gestoken, werd een fluitconcert georganiseerd en stapten de trommelaars van de VNJ, in staporde en in uniform (zoals in een recent verleden) naar de IJzertoren.

Met deze fascistische praktijken heeft het Vlaams Blok nogmaals aangetoond dat zij, desnoods met geweld, haar standpunt aan anderen wil opdringen. Is dit geen vingerwijzing voor de andere politieke partijen en hun leiders dat zij zich duidelijker moet distancieren van het Blok en deze niet naar de mond moet praten zoals dit soms al eens het geval is.

Fransen regering op mensenjacht

De Franse regering heeft, eind augustus, op een brutale wijze een einde gesteld aan een reeds maandenlange actie van 270 immigranten, waarvan er tien sinds 50 dagen in hongerstaking waren, die een schuilplaats hadden gevonden in de kerk Saint-Bernard te Parijs.

De actievoerders eisten de afschaffing van de wetten Pasqua die op 1 januari 1994 werden ingevoerd en alle regels van de vroeger toegestane verblijfsvergunningen verwerpt.

In de voormiddag van 23 augustus werden 1.500 gendarmen ingezet die eerst met de wapenstok een weg baanden doorheen de vele sympathisanten die zich voor de kerk verzameld hadden om nadien met hakbijlen de deuren van de kerk in te slaan en de actievoerders als misdadigers aan te houden en weg te voeren naar kazernes.

Het ging hier hoofdzakelijk om immigranten afkomstig uit Mali, maar ook enkele uit Senegal, Mauritanië, Centraal-Afrika, Guinea, Zaïre, Haïti, Algerije, Tunis en Marokko.

Velen onder hen hebben kinderen die in Frankrijk geboren zijn of een Franse echtgenoot of echtgenote. Anderen woonden sinds meer dan 10 jaar in Frankrijk maar kregen geen verlenging meer van hun verblijfsvergunning. De grote meerderheid van "les sans papiers" (zonder papieren) zoals ze zich noemen, zijn jonggezelten die sinds het einde van de jaren tachtig of begin van de jaren negentig in het land verblijven en van wie een dicht familielid in Frankrijk woont.

Met de wetten Pasqua werden de toekenningen van een verblijfsvergunning aanzienlijk verstrengd. Zo worden kinderen die in Frankrijk geboren worden niet langer als Fransen beschouwd en kunnen ze de nationaliteit slechts aan-

vragen tussen hun 16 en 18 jaar. De familiale hereniging wordt slechts na twee jaar toegelaten; voorheen zes maanden. Het verkrijgen van de Franse nationaliteit door huwelijk is slechts mogelijk na een gemeenschappelijk verblijf van twee jaar; voorheen zes maanden.

En het gaat zo verder... Uiteindelijk zijn dit alle maatregelen die de clandestiniteit in de hand werken.

staande uit wetenschappers, gewezen diplomaten, kunstenaars e.a. hadden bemiddeld met een voorstel om geval per geval te onderzoeken.

Meer dan 15.000 mensen betoogden in deze augustusmaand te Parijs ten gunste van de actievoerders. Uit opiniepeilingen is gebleken dat 46 % van de bevolking hun sympathie betuigde met de actievoerders, 36 % waren tegen en 18 % had geen mening. 54 % van de bevolking keurde het optreden van de regering uitdrukkelijk af.

Een belangrijke krant als "Le Monde" stelde in een editoriaal de regering duidelijk aan de kaak. Alleen het Front National, en de regeringspartijen RPR en UDF steunden president Chirac, premier Juppé en de minister van binnenlandse zaken Debré onvoorwaardelijk.

Duidelijk en veelzeggend is dan ook het volgend standpunt van de vakbonden CGT, CFDT, SDJ van het personeel van de krant "Le Monde":

"De evacuatie van de Saint-Bernard toont aan dat de regering slechts de repressie als antwoord heeft om de basisproblemen van onze maatschappij op te lossen. Het is niet door te flirten met de thesissen van het Front National dat zij zich kan beroepen op de republiek".

André De Smet

Het aantal immigranten bedraagt in Frankrijk 7,4 % van de bevolking wat dezelfde verhouding uitmaakt sinds 1975.

uit "Le Monde" 28/8/96
Juppé: "en het schijnt dat 28 % van de mensen van het Front National ons gelijk geven".
Chirac: "we gaan dus in de goede richting".

Duizenden Fransen zijn de actievoerders hun solidariteit komen betuigen. Alle progressieve partijen en vakbonden hadden zich gemeenschappelijk tot president Chirac gericht met de vraag te onderhandelen. Een onafhankelijke verzoeningscommissie be-

Vrouwen, tweederangburgers

Zeventig procent van de armen in de wereld en vijftig procent van de analfabeten zijn vrouwen. Dit is de conclusie van een rapport van het Internationaal Arbeidsbureau (BIT) dat zijn zetel heeft in Genève.

Zelfs zo ze nu meer en meer werken, dan bezetten ze in de overgrote meerderheid van de gevallen minderwaardige jobs die slecht betaald en onzeker zijn.

Hierbij verdienen ze gemiddeld slechts de drie vierden van het loon van de

mannen - uitzondering voor de landbouw - en dit voor hetzelfde werk.

Deze ongelijkheid is even waar voor de geïndustrialiseerde landen als voor de onderontwikkelde landen. En deze kloof vermindert geenszins. Als slachtoffer van de recessies van de jaren negentig in de verschillende industriële regio's zijn vooral de vrouwen 50 % meer werkloos dan de mannen.

Het is wel een feit dat ze sinds korte tijd meer en meer bij vakbonden aansluiten en dat in de collectieve overeenkomsten meer aandacht geschonken wordt aan de gelijkheid van de seksen, maar

het is geen algemeen verschijnsel. Op het hoogste niveau, bij de samenstellen van regeringen en in internationale organisaties merkt men echter dat de vrouwen weinig aan bod komen.

Er zal dus meer moeten gebeuren dan internationale conferenties, hoe nuttig deze ook kunnen zijn, om het tij te doen keren. Uiteindelijk heeft Fidel Castro gelijk wanneer hij zegt dat de vrouwen twee keer uitgebuit worden. Eenmaal als lid van de gemeenschap en eens om hun vrouw zijn. (ads)

De keerzijde van de voetbal

In Pakistan worden 80 % van de voetballen geproduceerd. Duizenden kinderslaven werken er in erbarmelijke omstandigheden, weggestopt in kelders en krotten. Voor deze kleintjes is voetbal helemaal geen spel, wel een martelgang. De rechten van het kind worden er massaal geschonden.

Onze "deftige" bedrijfsweld noemt dit met een proper woord delocaliseren. Onze grootste sportmerken maken zich daaraan schuldig. Luc Demaret van de Internationale Confederatie van de Vrije Syndicaten (CISL) met zetel te Brussel, zegt dat die grote sportmerken zich verschuilen achter een rookgordijn. De fabricatie wordt uitbesteed aan onderaannemers. Grote merken, zoals Nike, Umbro of Adidas laten door die onderaannemers voetballen, volleyballen en handballen vervaardigen.

In het noorden van Lahore, te Sialkot, bevindt zich de hoogste productie van ballen, 35 miljoen voetballen per jaar van de 80 miljoen in het totaal. Voor de ogen van journalisten, syndicalisten en militanten voor de rechten van de mens, hebben in Sialkot slavenkinderen prompt de vlucht genomen. Ze werden vervangen door oudere kinderen. Langzaam maar zeker wordt de muur van stilte rond dit wraakroepend sociaal probleem doorbroken.

"Life Magazine" rapporteerde de geschiedenis van Karayat, een jongen van 8 jaar. Hij liep nooit school en werkte drie jaar in hetzelfde atelier voor het vervaardigen van voetballen. In totaal ontving hij 2 fr. frank per bal. Gemiddeld maakte hij drie ballen per dag. Deze ballen droegen de naam Cobra en werden door de Internationale Voetbal-federatie (FIFA) getest en goedgekeurd. Het merendeel ervan werd verkocht tegen een prijs die honderdmaal hoger was en gemerkt als "Hand Made" en "Made in Pakistan".

De "Commissie voor de Mensenrechten" van Pakistan schat dat 11 miljoen kinderen, minder dan 14 jaar negen à tien uur werken per dag en dit zes dagen van de zeven. Statistieken over kinderen van tien tot veertien stellen dat het moeilijk is om de schade te meten bij jonge kinderen, die steeds talrijker worden volgens het "Internationaal Bureau van de Arbeid" (BIT). De secretaris van het CISL, Bill Jordan, herinnert eraan dat Pakistan met zijn 125 miljoen inwoners slechts 2 % van zijn inkomen besteedt aan onderwijs, terwijl het budget voor bewapening 27 % bedraagt. Het percent analfabeten is dan ook navenant, ook 27 %!

Hij heet Iqbal Masih

Deze Pakistaanse jongen werkte van zijn 4 jaar in een tapijtweverij. Zes jaar later werd hij door een humanitaire organisatie bevrijd. Met het "Bevrijdingsfront Kinderarbeid" voerde hij mee campagne. Op 12-jarige leeftijd werd hij vermoord in de buurt van Lahore. Een jaar voordien ontving hij van een mensenrechten-organisatie een prijs van 15.000 dollars. De dag dat Iqbal een ontroerende oproep deed aan het wereldgeweten met "Koop geen kinderbloed" werd hij om het leven gebracht.

De grondwet van Pakistan verbiedt nochtans kinderarbeid beneden de 14 jaar! Er zouden te weinig handarbeiders zijn, maar volgens het CISL is het vooral de politieke wil die ontbreekt om een eind te maken aan de kinderarbeid. In juni '96 bezocht een groep Noorse syndicalisten, vergezeld van televisie-reporters de talrijke ateliers van Sialkot. Men stelde vast dat de kinderslaven er werkten bij temperaturen van meer dan 50 graden! Een vieraal gewapende mannen, versterkt met de plaatselijke politie namen de TV-film in beslag. Als reden gaven ze op dat de Noren indringers waren die de orde kwamen verstoren. Ze werden buitengezet.

De vice-president van de Kamer van Koophandel van Sialkot

Deze personaliteit verklaarde aan de Britse journalist David Browne, dat kinderen onder de zestien jaar niet de kracht hebben om deze voetballen te

vervaardigen. De kinderen die in februari werden gefilmd door de journalist bewijzen echter het tegendeel.

Met stempels als "Officiële leverancier van de voetballen aan het FIFA", of "EURO 96" gaat het wel degelijk om westerse opdrachtgevers. Alle getuigen onderstrepen de rol die de maatschappij "Sublime Sports" speelt met betrekking tot de grote handelsmerken, die dit naai- en assemblagewerk uitgeven aan de onderaannemers van de talrijke lokale ateliers. Het "Internationaal Arbeidsbureau" (BIT), een filiaal van de UNO, groepeerde 137 landen, waaronder Pakistan. Sinds 1991 loopt er een programma voor afschaffing van de kinderarbeid (IPEC). Sinds '94 is Pakistan betrokken bij dit programma. In '98 zal er een nieuwe internationale organisatie het licht zien om die dwangarbeid in mensonwaardige omstandigheden definitief uit de wereld te helpen. Het BIT roept op om de internationale arbeidsnormen te verbeteren. Slechts 49 van de 173 gegroepeerde landen hebben in die zin een overeenkomst onderschreven, waaronder geen enkel Aziatisch land! Er waren 138 landen die er zich toe verbonden om de minimumleeftijd voor deelname aan de arbeidsmarkt op 15 jaar te brengen, maar voor ontwikkelingslanden op 14 jaar. Het BIT verklaarde dat er nog te veel verdoken werkplaatsen zijn die het daglicht niet mogen zien en waar kinderen van 10 tot 14 jaar dwangarbeid verrichten in Pakistan.

René Van Nerum
Bron: Humanité Dimanche

Sprekende cijfers

Het zakencijfer van de drie grootste merken van sportschoenen, Nike, Adidas, Reebok, is van 29,8 miljard gestegen naar 50,5 miljard Franse frank en dit van 1989 tot 1994.

In 1995 steeg de nettowinst van Nike met ongeveer 2 miljard en Reebok met 1,1 miljard.

Vanaf de leeftijd van zes jaar vervaardigen Indonesische kinderen voor 55 centimen de sportschoenen van het merk Nike Air Jordan.

In Thailand produceert elke arbeider gemiddeld 4,3 paar schoenen per dag, wat ongeveer 9 Franse frank loon betekent.

In China waar de werkdag tot 14 uren kan oplopen, kost een paar schoenen ongeveer 3,8 Franse frank.

Als men het jaarlijkse publiciteitsbudget van Nike met 3,5 % zou verminderen, zou men het salaris van de Chinese en Indonesische werkers die de sportschoenen van Nike fabriceren, kunnen verdubbelen.

Wanneer zullen onze beleidsmakers de moed kunnen opbrengen om de uitdrukkingen "loonmatiging" en "loonlast" te vervangen door "winsthonger" en "winstlast"?

René Van Nerum
Bron: "Agir ici" Parijs

Words, Words...

In den beginne was het woord... Dat was lang geleden. Toen was het woord nog wet. Het was heilig; het had nog waarde en betekenis. De mensen, de eenvoudige mensen zeker, konden zich aan het woord vasthouden. "Het woord is gevallen", zegden ze. Of: "het staat gedrukt". En dat betekende, dat er niets kon tegen in gebracht worden, dat het zo was.

De mensen konden het zich toen veroorloven elk woord te herkauwen, erover na te denken; ze konden het juiste woord op de juiste plaats zetten. Ze hadden er de tijd voor. En ook het woord kreeg de tijd om te blijven hangen, om te bezinken. Het was toen ook, dat volkaverhalen en -eposson woord voor woord werden voortverteld en van generatie op generatie overgedragen. Dat men de bijbel van voren naar achteren en van achteren naar voren citeren kon, met situeren van de aangehaalde teksten.

Maar toen kwam de woordenzondvloed over ons van radio, televisie, dagbladen, tijdschriften, reclame... Het woord is een consumptie-artikel geworden. Onderworpen aan de wet van vraag en aanbod, zoals elk ander consumptie-artikel. Zijn koers daalde en bleef dalen. Bijna tot op het nulpunt. Door de overhoop aan aanbod...

Vandaag worden we door woorden overspoeld. Neem nu de massamedia, de televisie, b.v. Het ene woord wordt door het andere verdrongen. Wat we zopas gehoord of gelezen hebben is het moment daarop alweer vergeten. Woorden... Woorden in de wind... Het ene programma volgt op het andere: politiefilm, sport, show, quiz... Voor de meesten komt het er ook niet op aan.

Personalia

We vernemen het overlijden van:

- *Walter Debrock, ere-administrateur-generaal van het ministerie van Nederlandse Cultuur, ere-voorzitter van de Vrije Universiteit Brussel en het Academisch Ziekenhuis van de V.U.B., gewezen weerstander en politiek gevangene.*
- *Vital Nahon, gewezen weerstander en politiek gevangene, vredes-militant.*

We betuigen aan de families onze blijken van innige deelneming in het zwaar verlies dat hun treft.

Ontspanning is immers geen inspanning. Als ze op dat ogenblik maar aangenaam bezig gehouden worden. Meer verlangen ze niet...

De mens leeft niet bij brood alleen. Hij heeft ook cultureel voedsel nodig, - tenminste, als je een krant en een T.V.-programma nog zo mag noemen. Maar net zoals het brood gesneden is en de rode kool klaargemaakt, met appeltjes en al, uit het bokaaltje komt, zo is ook het cultureel voedsel al geprepareerd en licht verteerbaar gemaakt. In de consumptiemaatschappij heeft de gebruiker maar te slikken. Oppervlakkigheid is hier het broetje van gemak-zucht...

Onvermijdelijk echter stralen oppervlakkigheid en onbenulligheid af op het woord, dat daarbij als medium gebruikt wordt. Het woord wordt een tijdverdrijf zonder meer. Het wordt trouwens meer en meer verdrongen door het beeld. Want bij een woord, hoe oppervlakkig, hoe suggestief ook, is toch altijd nog een minimum aan denkwerk gemeid. Het beeld daarentegen laat ineens de situatie zien zoals ze is. Is het dan te verwonderen dat onze kinderen zo verkikerd zijn op stripverhalen, waarin het woord maar al te vaak gereduceerd wordt tot de rol van krachtterm - Boem!, Zszip!, Drrring! - die het beeld vergezelt en de actie onderstreept.

De mensen zijn niet meer van hun woord, hoort men vandaag vaak klagen. En inderdaad, ook het gezegde "een man, een man, een woord, een woord", behoort helaas - de uitzonderingen, die de regel bevestigen niet te na gesproken - tot de voltooid verleden tijd (en blijkbaar ook tot de tijd van vóór de vrouwenemancipatie). Buiten de gevoelsgeladen verhoudingen onder vrienden en familieleden, worden de relaties - en ook de gesprekken - met vreemden en oppervlakkige kennissen bepaald door beleefde, maar inhoudsloze conventies en formules. Als je telefoneert wordt je gevraagd "een ogenblikje", "een klein secondje" te wachten, wat echter dikwijls genoeg tot lange minuten kan oplopen. De "aangename kennismaking" is soms helemaal niet aangenaam. En als de huisbaas, die zijn huurder opslaat, of de agent, die de automobilist een boete aansmeert, zich met een "het spijt mij" trachten te verontschuldigen, dan is dit niet meer dan een holle, nietszeggende formule. Zoals het "I'm sorry, guys" in de gangsterfilms, wanneer de rivaliserende bende in de val is gelopen en met het machinepistool tot moes wordt geschoten.

Er zijn natuurlijk middelen om het woord

terug betekenis te geven. In de reclame, b.v., of in de propaganda, - wat eigenlijk hetzelfde is, wat techniek betreft, tenminste. Door het blijven herhalen, het blijven hameren op hetzelfde aambeeld. Joseph Goebbels was een meester in deze techniek. "De propaganda is belangrijker dan het programma", zei hij. En: "Liegen en nog eens liegen, er blijft altijd wel iets van over." Dus: Coca-Cola, Coca-Cola, Coca-Cola... Of door het inschakelen van de verborgen verleiders, het inwerken op het onderbewustzijn, dank zij zekere associaties: de seks-bom en het koele biertje... Zo wordt het woord een toverwoord: dat woord, dat merk, dat product, die idee, die partij... Het magisch woord kan alles doen slikken, doen aanvaarden, doen geloven...

En dan is er de sensatiepers. Ze geeft het woord een nieuwe inhoud, een nieuwe dimensie. Zodat het weer wordt aangevoeld, meebeleefd. Maar welk een inhoud? En tot welk doel? Het manipuleren van de mens. Niet door hersenspoeling, - met hersens heeft sensatie niets te maken, integendeel, - maar door het speculeren op de primaire - of moet ik zeggen primitieve? - gevoelens.

Ach, van welk een woord-ontwaarding zijn we geen getuigen... Woorden, woorden. En hoe meer woorden, hoe minder er gezegd wordt... Niemand stoort er zich blijkbaar aan. Ook niet die woordenmachine bij uitstek, die T.V. heet. Waarom zou ze? 't Is maar een woord...

Jan Van Calsteren

ILLUSIE

Fladderend als 'n nachtpauwoog
het is gepeins in een boog;
waar is 't einde, waar 't begin?
En ik ben er midden in.

Ik smaak de dauw op tere bloemen
- wie weet of ik vrede erf -
om hun schoonheid zo te roemen...
Zijn het bloemen van 't verderf?

Zo fladder ik maar rond,
Bloem na bloem, al wat ik vond
heb ik beroerd en liefdedronken

- wijl de morgen mij veracht -
heb ik hen mijn kus geschonken,
O, zoete minne van de nacht.

Jozef Vandromme

De vergeten eilanden

Over de Duitse bezettingsperiode van de Anglo-Normandische eilanden Jersey en Guernesey heeft altijd de grootste stilte geheerst. Dat betekende niet dat er daar niets gebeurde.

Integendeel er speelden zich daar vreselijke dingen af waarover pas nu wat licht geworpen werd door de publicatie van het boek van de journaliste van de "Guardian", Madeleine Bunting: "The model occupation". Op de buitenkaft van het boek is een foto gereproduceerd die al meteen aantoont waarover het gaat. Die foto toont hoe een Britse 'bobby' de deur opent van de wagen van majoor Lang, de eerste Duitse commandant op die eilanden en die zijn intrek had genomen in "Channel Islands Hotel" dat tevens dienst deed als Kommandantur. De foto weerspiegelt de perfecte collaboratie waaraan de eilanden-overheden zich schuldig maakten. Feit, waarvoor ze echter nooit op het matje geroepen werden. Integendeel. De Britse overheden van de eilanden, bleven het ook tijdens de bezetting en na de bezetting. Ze werden zelfs voor hun perfecte collaboratie gedecoreerd door het moederland.

Nooit werden de helden herdacht die het tegen de bezetter hadden durven opnemen. Nooit werden de "slave workers" herdacht die door ontbering of uitmoording in de kampen van de "Organisation Todt" op de eilanden omkwamen.

Het begon op 28 juni 1940 toen op de kade van Sint-Helier volgeladen vrachtwagens met tomatenkistjes, klaar voor verschepping naar Engeland werden gebombardeerd en waarbij 45 mensen de dood vonden. Die 28ste juni had Churchill opgeroepen weerstand te bieden aan de dreigende invasie van Groot-Brittannië en had generaal de Gaulle de verderzetting van de strijd bepleit.

Twee dagen later werden de eilanden door de Wehrmacht bezet. Het bezettingsleger was omkaderd door Engelssprekende Duitse officieren die daar "stage" liepen ter voorbereiding van de bezetting van Engeland.

De twee baljuws van de eilanden Victor Carey te Guernesey en Alexander Contanche te Jersey, stelden zich evenwel ten dienste van de nazi-bezitters. Nooit moesten de Duitsers daar hun tijd verspillen aan administratieve taken of beheer der eilanden. Dat werd voor hen gedaan. De Duitsers waren ontfang van politiewerk, dat deden de baljuws en de 'bobbies' voor hen. De helft van het beton dat op de kanaalkust in verdedigingswerken werd

gegooten kwam op de rekening van de Anglo-Normandische eilanden. Daarvoor had men duizenden slavenarbeiders naar de eilanden gesleept. Drieduizend van hen kwamen er om, waaronder Russische krijgsgevangenen die er de hongerdood stierven of in de woelige zee geworpen werden. Het is verteld door de Nederlander Gilbert van Grieken die, gearresteerd in Holland, naar Guernesey werd overgebracht.

De Engelse administratoren onderwierpen zich aan de wil van de bezetter op perfecte wijze. Zij arresteerden er de weinige joden die op de eilanden leefden. Zo vonden Marianne Grunfeld, August Spitz en Theresa Steiner hun einde te Auschwitz. Ook 2.200 Britten die niet-geboren waren op de eilanden, werden naar Duitsland gedeporteerd. Met de 37.000 Duitse militairen op de eilanden, d.i. één voor elke twee burgers was weerstand bieden hoogst riskant. En toch gebeurde het. De baljuw van Guernesey loofde zelfs 25 pond sterling beloning uit voor hen die de daders kon aanwijzen die het V-teken op de muren had geschilderd. De Engelse politiechef van toen William Sculpter maakte zelf een lijst met namen over aan majoor Lang van mogelijke "misdadigers".

Het administratief beheer van de Engelse bazen op de eilanden liep perfect. Er werden zelfs voor de vermoeide Duitse militairen ontspanningsoorden georganiseerd waar "Jerrybags", vrouwen voor soldaten, naar toe werden gebracht. Dame Sybille Hathaway, feodale heerseres op Guernesey kon goed opschieten met de goed opgevoede Duitse officieren die voor de wijn en het vlees zorgden.

Pas op 9 mei 1945 werden de eilanden bevrijd. Een hele tijd na de bevrijding van Frankrijk en België.

Na de bevrijding werden zij die de bestraffing van de collaborateurs eisten onder zware sociale druk het zwijgen opgelegd. Niemand werd in beschuldiging gesteld. Alles werd in de doofpot gestopt. Geen enkel officieel monument herdenkt de slachtoffers. Toch wel, een herdenkingsplaat werd ingehuldigd, maar het was een privé-initiatief te Aurigny.

De vlek op de Britse eer werd begraven.

A. De Coninck

Wist je dat

- Atlanta het olympisch record heeft inzake daklozen.

Het "Task for the homeless" schat hun aantal van 20 tot 25.000... 85 % zijn zwart, 13 % blank en 1,2 % latino, 64 % zijn vrouwen waarvan 55 % met kinderen, 40 % is minder dan 17 jaar, 22 % van 18 tot 29 jaar, 22 % tussen 30 en 39 jaar en 10 % tussen de 40 en 59 jaar.

- het Braziliaans Comité voor Waakzaamheid en Informatie voor ontbossing en brand constateerde dat in de jaren 1993-94 de ontbossing van het regenwoud opliep tot 15.000 vierkante kilometer per jaar.

- volgens de Verenigde Naties de inkomsten van de 358 rijkste personen in de wereld evenredig zijn met de verdiensten van 45 % van de inwoners van onze planeet... of 2,3 miljard mensen.

- de Europese Confederatie van Vakbonden uit 59 organisaties van loontrekkenden is samengesteld die tot 28 landen behoren maar... dat de Franse C.G.T., die zoals men weet de bezieler was van de recente decemberstakingen, nog altijd niet als lid werd aangenomen.

- de gewezen Inspecteur-Generaal van de Bundeswehr, nu president van de militaire commissie van de NAVO, Klaus Naumann verklaarde "Duitsland moet de geallieerden helpen de toegang tot de grondstoffen veilig te stellen, de handel ontwikkelen en het hoofd bieden aan het terrorisme". Noemt men dit niet: imperialisme.

- 185 territoria deel uitmaken van de Universele Postunie en dus hun eigen geldige postzegels mogen uitgeven.

- het budget van de Generale Directie voor de Informatie (D 6 X) van de Europese Commissie voor 1996 oploopt tot 106,3 miljoen ecu (4 miljard B.fr.).

- Jan Tinbergen, de bekende Nederlandse econoom, uitkende dat met de door de Wereldbank voorgestelde normen om de sociale drama's van ons tijdperk op te lossen het exact 908 jaar zal duren vooraleer hiervan iets merkbaar zal zijn.

Dialogoavonden

Gent

dinsdag 17 september 1996 20u

Vluchtelingenproblematiek
spreker: Jan Rombouts
(werkgroep vluchtelingen)
Vredescentrum Galgenberg
Galgenberg 29 9000 Gent
een organisatie van Vrede Gent
Masereelfonds

dinsdag 15 oktober 1996 20u

Radio-activiteit en AIDS
spreker Eric Grijs
(ere-senator)
Vredescentrum Galgenberg
Galgenberg 29 9000 Gent
een organisatie van Vrede Gent
Masereelfonds

dinsdag 19 november 1996 om 20u

Inheemse volkeren van Amerika
spreker Johan Bosman
(Werkgroep inheemse volkeren - KWIA)
Vredescentrum Galgenberg
Galgenberg 29 Gent
een organisatie van Vrede Gent
Masereelfonds

Oostende

vrijdag 11 oktober 1996 om 20u

De V.S. aan de vooravond van de presidentsverkiezingen
inleiding door Lucien Bollaert
(redactie-secretaris Vrede)
Het Bakken Fortuinstraat 18

vrijdag 15 november 1996 om 20u

Rusland, de presidentsverkiezingen en Tsjetsjenië
spreker Huug Benoy
(Poesjkin-centrum en gewezen leraar Russisch)
Trefcentrum Het Bakken
Fortuinstraat 18 Oostende

Andere activiteiten met de medewerking van Vrede

Oostende

zaterdag 28 september om 15u

In de Aanklap - Leftingestraat
Belasting op de grote fortuinen - noodzaak of mythe?
spreker: Paul Verbraeken
een initiatief van Demoo

vrijdag 8 november om 20u

In de conferentiezaal van het Stadhuis
Ontwikkelingshulp anders bekeken
sprekers: prof. R. Doom (vakgroep Derde-Wereldstudies R.U.G.)
Jaak Debruyne (directeur Broederlijk Delen)

een initiatief van Demoo in samenwerking met Motief
Begeleiding Vrede vzw

Leuven

dinsdagen 1, 8 en 15 oktober 1996

reeks gespreksavonden over duurzame ontwikkeling en veiligheid: Nigeria, een groen conflict, Klimaat en conflict, Geen veiligheid zonder duurzame ontwikkeling
spreker Ludo De Brabander (Vrede)
organisatie: Elcker Ik Leuven
Koning Albertlaan 2 3010 Kessel-Lo
begeleiding van Vrede vzw

Brugge

dinsdag 1 oktober 1996

Geweld in z'n maatschappelijke context
spreker: Georges Spriet (Vrede)
organisatie: Volkshogeschool Brugge en Pax Christi
begeleiding van Vrede vzw

Voor Algerije solidariteit - democratie

5 oktober 1996 van 12 tot 24u

V.U.B. - auditorium Q
13-15u: achtergronden: economie, islam en politiek, actualiteit
15u30-17u30: werkgroepen: eisen en acties van de vrouwenorganisaties / belangen en strategieën van de grootmachten en internationale instellingen
18u-20u: vertegenwoordigers van Algerijnse organisaties getuigen over hun strijd
21u: concert: Cheikba Remitti "koningin van de Raï"
deelnameprijs: conferenties: 200 BF (VVK 150) conferentie + concert 450 BF (VVK 400) concert 450 (VVK 350)

Oxfam-Wereldwinkels bestaan 25 jaar

26 oktober 1996 - Helzel Paleis 10 - 14u30

- gesprekken met producenten-partners uit het Zuiden
- debat met politici en sociale bewegingen over belang van de OWW-beweging in de voorbije 25 jaar
- toekomst Derde-Wereldbeweging 's avonds optredens: Salsa-meringue uit Venezuela en Zairese soukous

aandacht

de aangekondigde studiedag over Europa (Vrede nr 320) wordt verschoven naar latere datum

Vredesbarbecue

Aan de barbecue van Vrede vzw, die op 29 juni doorging in het kader van de Solidariteit namen, ondanks het slechte weer, 150 vrienden deel.

De verschillende solidariteitsbijdragen en de opbrengst van de barbecue stelden ons in staat 80.000 fr. af te dragen voor het project "Arbeidsgeneeskunde". Een initiatief van prof. M. Van Hoorne.
Dank aan allen voor de medewerking.

**50 jaar later ... om niet te vergeten
Hoe de fascistische aan de macht kwamen in Spanje**

Tentoonstelling

over de oorlog in Spanje 1936-1939
met foto's, documenten e.a. materiaal uit het archief van het "Studiecentrum van de geschiedenis van de tweede wereldoorlog" te Brussel.

Vernissage: vrijdag 18 oktober om 19.30 u.

in het Trefcentrum Het Bakken Fortuinstraat 18, Oostende
Leon Decanne stelt er zijn boek voor "De oorlog in Spanje 1936-1939".
De tentoonstelling is ook open op zaterdag 19, zondag 20 en maandag 21 oktober vanaf 14.30 u.

Zaterdag 19 oktober om 15 u.

Voordracht door Albert De Coninck Oud-Spanjestrider in de internationale brigades voor hulp en solidariteit over zijn ervaringen in het totaal gebeuren eveneens in Het Bakken.
Organisatie: Masereelfonds - Het Bakken - vredesbeweging Regio Oostende.
Begeleiding: Vrede vzw Gent.

CUBA TOTAL

Van 17 november tot
1 december 1996

Groepsreis doorheen Cuba

informatie: Michel Vanderborcht

Beukendreef 15,

6401 Pollare-Nimove

Telefoon en fax (054) 33 47 56

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

DRUKKERIJ GOFF N.V.
Kaleweg 5
9030 Mariakerke
Tel. (09) 216 73 73
Fax (09) 216 73 74

*NOG STEEDS DE BOEKHANDEL DIE HEEFT
WAT U ELDERS NIET VINDT !*

BOEKHANDEL MARNIX

NEDERKOUTER 109

9000 GENT

TEL. (09) 225 10 92

FAX (09) 223 55 56

Elke dag van 9 tot 18 uur.

's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 18 uur.

De Lingerie
van de Kerkstraat DE MUNCK

L O K E R E N

LINGERIE CORSETTERIE BADMODE

KERKSTRAAT 47 • 9160 LOKEREN • 09/348 58 23

*Wat gevoelig ligt,
wordt goed opgevangen.*

[Linde Vanneste]

Steek een handje toe

Een tijdschrift uitgeven is een hele opgave. Bijzonder als men niet over een financiële achterban beschikt of niet op veel advertenties kan rekenen.

Een onafhankelijk blad als VREDE dat evenmin op de steun kan een beroep doen van zuilgebonden organisaties heeft het dus moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen.

Niettemin houdt VREDE, dank zij de onbaatzuchtige inzet van zijn medewerkers en de steun van zijn lezers, sinds 38 jaar stand. En we willen het verder doen.

We schamen ons dan ook niet om verder op onze lezers een beroep te doen.

Een bijdrage in het VREDESFONDS IS STEEDS HARTELIJK WELKOM.

Een permanente opdracht, een maandelijks bedrag naarmate de mogelijkheden, via uw financiële instelling betekent een borg voor een maandelijks inkomst die voor Vrede, uiteraard, van kapitaal belang is.

Hartelijk dank bij voorbaat.

Prk 000-0956015-80 van Vrede - Galgenberg 19 - 9000 Gent.

Juni-juli 1996

B.W. Hasselt 400; W.W. Ruiselede 500; L.V. 1.000; W.W. Tielt 500; M.V. Ledeborg 400; W.D. Assebroek 500; R.V. Ranst 200; L.V. Lokeren 200; C.V. St.-Niklaas 200; G.R. Kortich 400; E.D.M. Veldegem 200; Th. H. Antwerpen 600; L.M. Drogen 1.000; C.D.S. 200; A.D.B. Oostende 100; G.D.B. Oostende 200; L.B. Wilrijk 200; E.L. Westende 250; J.D.L. Aalst 200; M.-Th. D.C. De Pinte 400; U.C. Torhout 200; E.L. Oostende 200; V.S. Leuven 400; L.B. St.-Eloois-Vijve 400; W.D.R. 's Gravenwezel 500; R.N. Keerbergen 500; L.E. Mechelen 200; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; L.V. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; R.M. Oostende 300; H.V.S. Oostende 200; M.C. Bredene 200; M.V. Pollare 400; P.v.C. Maldegem 400; F.D. Zedelgem 200; C.D.S. Gent 200; M.V.H. Gent 200; J.E. Gent 350; M.T. Leiden 1.000; E.D.B. Brugge; L.V. Antwerpen 400; K.D. Lokeren 1.000; B.P. Oostende 400; Y.G. Hoevenen 200; K.L. Gent 200; H.D.S. Brugge 300; D.C. + B. St.-Martens-Latem 400; R.B. Gent 400; J.C. Zoersel 200; F.v.V. Gent 100; J.D.S. Luik 200; T.C. Oostende 200. Totaal: 21.100 fr. Met oprechte dank.

Hiroshima '96 - 51 jaar atoombom

De atoombom, het verschrikkelijkste product van het menselijk intellect, werd als wapen voor het eerst op 6 augustus 1945 gebruikt. Op de vroege ochtend van die dag werd de Japanse stad Hiroshima praktisch totaal vernietigd door de explosie van één atoombom. In de ruïnes bleven circa 100.000 doden achter, terwijl het aantal - grotendeels zeer ernstig - gewonden meer dan 80.000 bedroeg. Drie dagen later onderging de stad Nagasaki hetzelfde lot, zij het dat het aantal slachtoffers iets kleiner was dan in Hiroshima.

Dat dit vertoon van Amerikaanse macht tot deze twee steden beperkt bleef is te danken aan het feit dat er op dat ogenblik slechts twee atoombommen voorhanden waren.

De beslissing van de regering van de Verenigde Staten om dit nieuwe, uiterst destructieve wapen tegen een Japanse stad in te zetten was geen beslissing van militaire aard. Het ging om een politieke beslissing.

(Miclós Racz in "De atoombom als politiek wapen", een boek dat in 1986 door Vrede mee werd uitgegeven - nog verkrijgbaar)

Hieronder volgt een uittreksel uit de toespraak van de burgemeester van Hiroshima op 6 augustus 1996 en van Raoul Servais, ere-voorzitter van Hiroshima'96, een internationaal tekenfilmfestival.

Een halve eeuw na de geweldige catastrofe worden we nog steeds geconfronteerd met het gevaar van nucleaire wapens. Maar we geven niet op, en blijven stellen dat de mensheid niet kan leven met de atoombom.

Hoewel de oost-west-tegenstelling ten einde is blijven de atoommachten hun reusachtige arsenalen behouden. Dergelijke militaire slagkracht kan in geen dele onze veiligheid garanderen. Vrede verschrompelt als conflicten, armoede, discriminatie en andere problemen met de wapens worden beslecht. Atoomwapens symboliseren al het geweld dat vrede in de weg staat.

Alhoewel slechts in algemene termen heeft het Internationaal Gerechtshof het gebruik van atoomwapens illegaal verklaard. Er is een groeiende afkeer onder de wereldbevolking van het atoomwapen. Hope-

lijk kan dergelijke tendens in de wereldopinie de landen doen overgaan tot het tekenen van een algemeen teststopverdrag. Meer dan 2000 atoomproefnemingen zijn genoeg. Tegelijkertijd echter, blijven de vooruitzichten op

het elimineren van de atoomwapens zeer onzeker. Daarom zijn we bijzonder bezorgd over het feit dat de atoommachten hun arsenalen uitbreiden.

Samen met de ganse wereldgemeenschap moeten we nu de volgende stap zetten voor een universele overeenkomst die het gebruik van atoomwapens verbiedt, en moeten we hier in Japan blijven ijveren voor een wetgeving die formeel Japan tot een niet-nucleaire staat maakt.

(...)

Bij de 51ste verjaardag van het bombarderen van Hiroshima willen we nogmaals de doden herdenken, en onze belofte vernieuwen om onvermoeibaar te werken voor het volledig wegwerken van alle nucleaire wapens en voor de vrede.

Takashi Hiraoka
burgemeester van
Hiroshima

Elf jaar zijn er reeds voorbij gegaan sedert de eerste uitgave van het Internationaal Tekenfilmfestival van Hiroshima. Ik had toen het grote genoegen dit Festival bij te kunnen wonen als voorzitter van de jury. Ik herinner me dat de gelauwerde van toen, onze betreurde vriend Paul Grmault, een bijzondere wens had uitgesproken, een wens die we nog steeds allemaal delen. Ik citeer: "Nu we erin kunnen slagen om onze dromen van geluk te doen leven, moeten we er alles voor doen opdat onze nachtmerries nooit werkelijkheid worden".

Door regelmatig de gruwelijkheid van de oorlog in herinnering te brengen die deze stad zo hard heeft geteisterd, draagt Hiroshima precies bij om deze nachtmerrie af te houden.

En door nu al voor de zesde maal dit wondermoole filmfeest te organiseren, draagt dit Internationaal-Festival-Comité bij om onze dromen van geluk te laten leven.

Als deze dubbele wens is kunnen uitkomen in bepaalde gebieden van de wereld, dan zijn er vele andere waar dat nog niet het geval is. Het is waar dat we aan een conflict op planetaire schaal zijn ontsnapt, maar op alle continenten woeden burgeroorlogen en genocides die ons voor het feit stellen dat een deel van de mensheid nog altijd de nachtmerrie van de onverdraagzaamheid moet beleven. En, zoals de burgemeester, de heer Takashi Hiraoka, heeft gesteld is het gevaar voor een nucleair conflict niet geweken zo lang we niet een totale vernietiging van alle atoomwapens hebben gerealiseerd.

Waarschijnlijk minder bedreigend, maar niet minder verontrustend is de spreiding van de louter materiële waarden die ontwikkeld worden door de dictatuur van de consumptiemarkt. Ook de tekenfilmbranche wordt door deze wetten gedomineerd, wat dikwijls als gevolg heeft dat te veel waardevolle werken niet het publiek kunnen bereiken waar ze eigenlijk recht op hebben.

Ik ben bijzonder trots op de erelijst te mogen staan van een Festival dat hoofdzakelijk tot doel heeft de kwaliteitsfilm te propageren bij een breder publiek.

Raoul Servais

Het Japans koophandelshuis, Sumitomo, heeft bekend gemaakt dat door het frauduleus optreden van haar sterhandelaar Yanio Hamankaf ze een verlies boekte van 1,8 miljard dollar (56 miljard fr.). Een bagatelle.

Botswana is een uitgestrekt Afrikaans woestijngebied en moerasland met 1,4 miljoen inwoners. Het grenst aan Zuid-Afrika, Zimbabwe, Namibië en Zambia. Botswana wil zijn leger opvoeren van 7.000 naar 10.000 man en wil hiervoor een bedrag van 1,3 miljard frank bijkomende wapens aanschaffen. Zo kocht Botswana 13 CFS-bommenwerpers van Canada (1,5 miljard fr.) en van Nederland voor een evengroot bedrag 50 Leopard tanks die toegevoegd werden aan de reeds 36 splinternieuwe Britse Scorpion tanks. De vraag is niet alleen of een dergelijke aankoop noodzakelijk is voor een derde wereldland maar of zo'n omvangrijke militaire levering vanwege de westerse landen verantwoord is.

Sjeik Zaid ben Sultan al Hahayan, de president van de Verenigde Arabische Emiraten, heeft aangekondigd op een terrein van 400.000 vierkante meter, ten zuiden van hoofdstad Dubai, de grootste en mooiste moskee van het Nabije Oosten te willen bouwen. De kostprijs van het ding wordt geschat tussen de 15 en 20 miljard fr. Grootheidswaanzin!

Raf Eytan, de nieuwe Israëlische minister van landbouw, werd op 27 juni beschuldigd op illegale wijze militaire informatie te hebben misbruikt.

Eytan, de leider van de extreem-rechtse Tomet-partij en gewezen chef van de generale staf had zich op illegale wijze meester gemaakt van het dossier van een militant van zijn partij om zich van deze te kunnen ontdoen.

In antwoord op een parlementaire vraag heeft media-minister Eric Van Rompuy medegedeeld dat de zoektocht naar een manager voor de BRTN 2,1 miljoen frank heeft gekost. Dit was het honorarium, BTW niet inbegrepen, dat het Bureau Russel-Reynolds ontving voor deze opdracht. De firma mocht bovendien nog eens 60.000 frank aanrekenen voor kosten...

Daar waar van de bevolking steeds en opnieuw offers worden gevraagd hebben de Britse parlementsleden het voor zich zelf anders gezien. Zo heeft een meerderheid, Conservatieve - en Labour-

volksvertegenwoordigers een weddeverhoging goedgekeurd van 26 procent of... tien maal hoger dan het percentage van de inflatie.

De gewezen socialistische Italiaanse premier, Bettino Craxi en Silvio Berlusconi, mediamagnaat en leider van Forza Italia zullen in november terecht staan in de zaak "All Iberian". Deze heeft betrekking op het illegaal doorspelen van fondsen van de groep Fininvest (Berlusconi) aan de socialistische partij (PCI) van Craxi. Berlusconi en zijn medewerkers worden ervan beschuldigd met de tussenkomst van de off-shore maatschappij "All Iberian" op de buitenlandse rekening van de PSI van Craxi 10 miljard lire (210 miljoen fr.) in oktober 1991 te hebben overgeschreven.

Bettino Craxi, die in Tunis verblijft, werd reeds herhaaldelijk voor corruptiepraktijken veroordeeld. In totaal voor 23 jaar gevangenis...

En... de bewapeningswedloop gaat voort... Frankrijk heeft aan Duitsland en Groot-Brittannië voorgesteld om samen een nieuwe kruisraket te bouwen. Een paar dagen later werd eveneens voorgesteld om gemeenschappelijk een nieuwe tank op stapel te zetten.

Jacques Bombard, de Front National burgemeester van de Franse stad Orange, heeft de stadsbibliotheek opgedragen om zich boeken aan te schaffen van notoire medewerkers van de Waffen-SS en het Vichy-regime.

Terzelfdertijd wil de burgemeester boeken verwijderen waarin o.m. de volgende thema's behandeld worden: het racisme, de rap, de derde wereldproblematiek enz.

Schrijvers als de zwarte Aimé Césaire, de anti-fascistische Didier Daeninckx e.a. staan eveneens op de zwarte lijst. De bibliothecaris gaf zijn ontslag en in Orange, zoals in gans Frankrijk, werd krachtig geprotesteerd tegen deze fascistische methodes. Hitler begon ook met het verbranden van boeken...

Achtien jaar lang was de huidige president Chirac burgemeester van Parijs, zijn huidige premier Juppé was toen schepen van financiën en de huidige minister van justitie Toubon burgemeester van een arrondissement. Het was de tijd van de overheersing van het rechtse RPR op de Franse hoofdstad. Parijs beschikt over een aantal "supermooie" sociale appartementen die aan goedkope voorwaarden ter beschikking werden

gesteld van de vrienden aan prijzen die aanzienlijk lager lagen dan gelijkaardige woonhuizen in de stad. Burgemeester Chirac nam er zo eentje, Juppé nam er ook eentje en stelde er zelf één terbeschikking van zijn kinderen en zijn ex-vrouw en de huidige burgemeester Tiberi had er zelfs eentje over voor zijn zoon alhoewel deze zelf twee appartementen verhuurde. Tiberi liet zelf, op de kosten van de gemeenschap, 9 miljoen frank werken uitvoeren in het appartement van zijn zoon. Tegen deze verschillende schandalige praktijken werd klacht neergelegd. Na enige beroering zorgde de Franse regering er echter voor dat deze zaken in de doofpot geraakten.

In Afghanistan kwam het kort geleden tot een akkoord tussen de president Rabani en de militaire leider Massoud enerzijds en de vroegere tegenstander, de fundamentalist Gulbuddin Hekmatyar, anderzijds. Deze laatste werd eerste minister van de nieuwe regering.

Een van zijn eerste taken heeft er in bestaan alle cinema's te sluiten en verbod op te leggen om nog langer muziek op radio en T.V. uit te zenden. "Wij weigeren alles dat in tegenspraak is met de charia" (de islamwet) was zijn argument. Het protest van de militaire leider, Ahmoud Shak Massoud, mocht niet baten. Het lijkt dat het van kwaad tot erger gaat in Afghanistan.

Franks Vandenbroucke gaat naar Oxford studeren. Dit is zijn goed recht. Wat wel vragen doet oprijzen is dat hij, ondanks zijn ontslag in het parlement, toch aanspraak kan maken op een opzegvergoeding gelijk aan een jaarwedde. Uiteindelijk is dat rechtstreeks in de kaart spelen van het Vlaams Blok.

Over Johan Van Hecke lezen we in "De Standaard" (27/7): Het enige wat Johan Van Hecke gemeenschappelijk heeft met Vandenbroucke is dat ook hij Kamer-geld gebruikt voor een retraite. De gewezen CVP-voorzitter heeft zich ziek gemeld om zijn volledige wedde als kamerlid te kunnen innen en toert door Afrika, met zijn geliefde, waar hij studieopdrachten voor de Europese christen-democraten (EVP) uitvoert. Ook daaraan zal hij nog een dikke stuiver verdienen.

Ondertussen zijn het dit soort mensen die over inleveren spreken. Maar nog dit. Is het geen zekere Wilfried Martens die voorzitter is van de Europese christen-democraten?

Uitgaven van Vrede

- * Eurloger, verbeelding of realiteit
Roeland Reynaert, januari 1996, 60 Bfr.
- * Vredescahier nr. 1
De sociale gevolgen van de structurele aanpassingsprogramma's in Afrika
José Gavilan, februari 1996, 120 Bfr.
- * Vredescahier nr. 2
De samenzwering tegen de Spaanse Republiek
Albert De Coninck, april 1996, 120 Bfr.
- * Vredescahier nr. 3
Groene conflicten, veiligheid breed bekeken
Ludo De Brabander, september 1006, 245 Bfr.

Klerenbeurs

onze winter tweedehandsklerenbeurs gaat door
op zaterdag 26 oktober 1996 van 10 u. tot 17 u.
en van maandag 28 tot donderdag 31 oktober 1996
elke namiddag van 14 u. tot 17 u.

gelieve deze strook terug te sturen

een permanente opdracht voor Vrede

ondergetekende

adres

verzoekt zijn financiële instelling (naam en adres):

via een bestendige opdracht maandelijks het bedrag
vanBfr. over te schrijven van mijn rekening
..... op de postcheckrekening
nr. 000-0956015-80 van Vrede vzw, Galgenberg 29 te
9000 Gent

datum:

handtekening: